

Raport 2002

Roczny

Spis treści

5	List Prezesa Zarządu Banku Handlowego w Warszawie SA
9	Gospodarka polska w 2002 roku
17	Podstawowe dane bilansowe i wyniki finansowe Banku Handlowego w Warszawie SA
29	Działalność Banku
51	Działalność sponsorska i mecenat kulturalny Banku
53	Rozwój oferty produktowej i zmiany w zakresie technologii informatycznych
57	Istotne czynniki ryzyka związane z otoczeniem Banku i jego działalnością
63	Perspektywy rozwoju Banku Handlowego w Warszawie SA
69	Znaczące zdarzenia mające wpływ na działalność oraz wyniki finansowe Banku
73	Placówki Banku
75	Rada Nadzorcza i Zarząd Banku
79	Sprawozdanie finansowe
177	Opinia niezależnego Biegłego Rewidenta

List Prezesa Zarządu Banku Handlowego w Warszawie SA

Szanowni Państwo,

Rok 2002 był dla Banku Handlowego w Warszawie SA okresem kontynuacji intensywnych prac związanych z integracją ze strukturami największego holdingu finansowego na świecie, Citigroup. W wyniku tych działań udało się nam już zrealizować większość celów integracyjnych nakreślonych po nabyciu większościowego pakietu akcji Banku przez Citigroup w 2000 roku i połączeniu z Citibank (Poland) w marcu 2001 roku.

Najważniejszym wydarzeniem 2002 roku było osiągnięcie pełnej integracji technologicznej połączonego Banku. Dokonaliśmy jej poprzez wdrożenie głównego systemu informatycznego bankowości komercyjnej i inwestycyjnej FlexCube, który zastąpił systemy IBIS/AS i IBBS, użytkowane poprzednio w Banku Handlowym i Citibank (Poland). Nowy system należy do najnowocześniejszych tego typu rozwiązań informatycznych wykorzystywanych obecnie w polskiej bankowości, a o jego wysokiej funkcjonalności świadczy fakt, iż Citibank zdecydował o wdrożeniu FlexCube w swoich jednostkach w Europie, krajach Azji i Pacyfiku oraz grupy rynków wschodzących.

W listopadzie Bank przyjął nowy znak towarowy „citibank handlowy” - wspólny dla jednostek bankowości komercyjnej i inwestycyjnej oraz bankowości detalicznej, dotychczas funkcjonujących pod oddzielnymi markami Banku Handlowego i Citibanku. Cała sieć oddziałów, zarówno korporacyjnych jak i detalicznych, zostanie oznaczona wspólnym logo uzupeł-

nionym o statutową nazwę Banku, a zmiana oznakowań będzie wprowadzana sukcesywnie do końca 2003 roku. Decyzja ta z jednej strony zamyka pewien etap w historii naszej instytucji, z drugiej jednak strony powinna wpłynąć na wzrost rozpoznawalności Banku oraz umocnienie jego tożsamości jako elementu struktury Citigroup. Ponadto, ujednoczenie marki w pełni odzwierciedla strategię Banku jako instytucji oferującej pod jednym dachem pełen wybór produktów finansowych dla wszystkich grup klientów i umożliwi nam wykorzystanie synergii marketingowych pomiędzy częścią korporacyjną i detaliczną naszej instytucji.

W zgodnej opinii ogółu bankowców rok 2002 należał do najtrudniejszych dla sektora od początku transformacji polskiej gospodarki na przełomie lat 80-90. Przychody z działalności znajdowały się pod silną presją ze strony malejących stóp procentowych oraz ograniczenia wzrostu podstawowych wolumenów biznesowych, takich jak kredyty i depozyty. Głównym czynnikiem, który zadecydował o spadku zysków sektora, był jednak dotkliwy wzrost ryzyka kredytowego - w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw związany z niską rentownością działalności, stratami finansowymi lub wręcz upadłościami podmiotów gospodarczych, w przypadku kredytów detalicznych spowodowany przez wzrost bezrobocia i spowolnienie tempa wzrostu przeciętnej płacy realnej. W efekcie banki zostały zmuszone do poniesienia największych od lat kosztów tworzenia rezerw celowych na należności zagrożone.

Z uwagi na wysoki poziom kapitałów własnych oraz proporcjonalnie wysokie zaangażowanie kredytowe w sektor niefinansowych podmiotów gospodarczych, Bank Handlowy w Warszawie SA był szczególnie narażony na oddziaływanie wyżej wymienionych czynników. Duży udział kapitałów własnych w pasywach Banku ograniczał możliwość neutralizacji wpływu obniżek stóp procentowych na wielkość przychodów odsetkowych netto, a portfel zaangażowań wobec przedsiębiorstw charakteryzowała większa niż w przypadku zaangażowań wobec osób prywatnych podatność na pogorszenie jakości - co jest zjawiskiem notowanym w całym sektorze bankowym. Ponadto, bardzo trudna sytuacja kilku firm działających na rynku usług budowlanych, związana zresztą z ogólną zapaścią ekonomiczną tej branży, zmusiła nas do istotnej korekty wartości bilansowej posiadanych udziałów w tych podmiotach.

W odpowiedzi na utrzymującą się presję na wynik finansowy ze strony przychodów z działalności oraz kosztów rezerw Bank podejmował liczne działania, mające na celu neutralizację lub ograniczenie tych niekorzystnych tendencji. Szczególny nacisk został położony na proces dostosowania kosztowego. W efekcie intensywnej restrukturyzacji i racjonalizacji poszczególnych grup kosztów oraz zdyscyplinowania bieżących wydatków udało się nam utrzymać w ryzach dynamikę kosztów operacyjnych. Zdołaliśmy m.in. przywrócić zasadę dyscyplinującą koszty zatrudnienia poprzez ograniczenie ich poziomu do wysokości dochodów z prowizji i opłat.

Z początkiem 2002 roku rozpoczęła działalność wydzielona jednostka organizacyjna Banku odpowiedzialna za zarządzanie portfelem należności zagrożonych od dużych przedsiębiorstw. Do jej głównych zadań należy wczesne wykrywanie i podejmowanie odpowiednich środków zaradczych wobec potencjalnych źródeł strat kredytowych. Realizacja tej misji w niektórych przypadkach wymagała aktywnego ograniczenia zaangażowań kredytowych wobec konkretnych branż i przedsiębiorstw. Bywało, że tego rodzaju decyzje spotykały się z nieprzychylnymi opiniami ze strony komentatorów zewnętrznych, ale ich podjęcie było zawsze podyktowane względami bezpieczeństwa finansowego Banku, a tym samym depozytów powierzonych mu przez Klientów. To dzięki podobnym działaniom udało nam się uniknąć poważniejszych strat kredytowych w związku z upadłością Stoczni Szczecińskiej S.A., tak dotkliwą w skutkach dla kilku innych banków.

Obok prowadzenia działań integracyjnych i restruktu-

ryzacyjnych nie zaniedbywaliśmy realizacji projektów prorozwojowych, wśród których priorytetowe znaczenie miała dalsza rozbudowa oferty produktowej oraz akwizycja nowych klientów.

Przedmiotem naszej szczególnej dumy jest kompleksowa i zaawansowana technologicznie oferta w obszarze bankowości transakcyjnej. Rdzeń tej oferty stanowi paleta wyrafinowanych usług bankowości elektronicznej i internetowej, wśród których wiodącą rolę odgrywają stale doskonalone systemy SpeedCollect i CitiDirect. W 2002 roku jako pierwszy bank w Polsce wprowadziliśmy Przedpłacone Karty Płatnicze Visa Electron (pre-paid cards) oraz Sieć Obsługi Płatności Unikasa, umożliwiającą klientom realizację płatności za rachunki bezpośrednio w kasach ponad 100 placówek handlowych.

Miniony rok był pomyślny dla Sektora Bankowości Detalicznej, który osiągnął dobre wyniki w biznesie kart kredytowych. W końcu roku nasza instytucja obsługiwała 426 tys. aktywnych kart kredytowych, tj. o 13% więcej niż rok wcześniej - co druga karta kredytowa w Polsce została wydana przez Bank Handlowy w Warszawie SA. Ważnym osiągnięciem na polu bankowości detalicznej był przeszło dwukrotny wzrost liczby klientów korzystających z internetowego systemu Citibank Online. W końcu roku liczba zarejestrowanych użytkowników tego systemu wynosiła 86 tys., co stawiało nas na drugiej pozycji w gronie banków oferujących dostęp internetowy jako dodatek do oferty tradycyjnych usług bankowych. W kwietniu 2002 roku Citibank Online wysunął się na pozycję głównego kanału obsługi klientów detalicznych Banku. Jakość naszej oferty bankowości internetowej - tak dla klientów detalicznych, jaki i przedsiębiorstw - zyskała także uznanie niezależnych ekspertów prestiżowego magazynu „Global Finance”, który przyznał naszej instytucji tytuł „Best Internet Bank in Poland 2002”.

Rok 2002 był bez wątpienia okresem sukcesów naszej oferty w obszarze bankowości inwestycyjnej. Spółka Handlowy Zarządzanie Aktywami S.A. („HanZA”) uzyskała doskonałe rezultaty zarządzania: wszystkie strategie zarządzania aktywami klientów pobiły odpowiadające im stopy odniesienia (tzw. benchmarki). W opisywanym okresie aktywa objęte zarządzaniem i doradztwem HanZA podwoiły się i w końcu 2002 roku wyniosły 2,4 mld zł. W tym samym czasie Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Banku Handlowego S.A. („TFI BH”) odnotowało wzrost aktywów powierzonych w zarządzanie o 94% do kwoty 783 mln zł. Liczba funduszy inwestycyjnych prowa-

dzonych przez spółkę wzrosła z 5 do 8. Osiągnięcie tak dobrych wyników było możliwe dzięki efektywnej współpracy z Sektorem Bankowości Detalicznej, który stał się głównym kanałem dystrybucji usług HanZA i jednostek uczestnictwa funduszy TFI BH. Współpraca ta stanowi wzorcowy przykład wykorzystania możliwości prowadzenia sprzedaży wiązanej (cross-selling) przez jednostki Grupy Kapitałowej Banku.

W 2002 roku zestaw linii biznesowych Banku Handlowego powiększył się o markę CitiFinancial, pod którą rozpoczęliśmy świadczenie usług pożyczkowych dla osób prywatnych o niższych dochodach. W końcu roku CitiFinancial dysponowała czterema placówkami, a plany rozwoju marki przewidują rozbudowę sieci na skalę ogólnopolską. W minionym roku podjęliśmy także współpracę z CitiInsurance Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A., co było wynikiem wdrożenia strategii bancassurance Citigroup dla Polski. Obecnie produkty CitiInsurance oferowane są za pośrednictwem kanałów dystrybucji Sektora Bankowości Detalicznej i CitiFinancial.

Bank Handlowy w Warszawie SA to dzisiaj zupełnie inny bank niż ten, którym kierowałem przez ostatnie dwanaście lat. Patrząc z perspektywy prawie dwóch lat, które minęły od połączenia z Citibank (Poland) S.A., widać wyraźnie jak wielkie przemiany dokonały się w tym czasie w naszej instytucji. Dzięki wyjątkowej pracy zespołu ludzi staliśmy się dobrze wkomponowaną częścią wielkiego konglomeratu finansowego. Jestem głęboko przekonany, że z fazy integracji z Citigroup wychodzimy wzmocnieni i lepiej przygotowani do skutecznego konkurowania na współczesnym rynku finansowym.

Obecnie jesteśmy drugim bankiem w Polsce pod względem wielkości kapitałów własnych i czwartym pod względem wielkości sumy bilansowej. Jesteśmy

bankiem pierwszego wyboru dla dużych przedsiębiorstw oraz preferowanym partnerem dla średnich firm. Pracujemy nad rozbudową naszej obecności na rynku obsługi małych przedsiębiorstw. Utrzymujemy czołową pozycję na rynku operacji skarbowych, zajmujemy pierwsze miejsce na rynku emisji dłużnych papierów wartościowych przedsiębiorstw, rozliczamy największy wolumen transakcji handlu zagranicznego, kontrolujemy połowę rynku kart kredytowych. Nasze spółki strategiczne świadczące usługi leasingowe, maklerskie i bankowości inwestycyjnej należą do liczących się podmiotów w swoich segmentach rynku finansowego.

Przed nami nowe wyzwania. Chcemy ustabilizować nowe struktury i rozwiązania wdrożone w trakcie integracji tak, aby poprawić ich skuteczność i niezawodność, a tym samym podnieść jakość naszych usług. Ożywienie gospodarcze, które - jak sądzę - powoli zaznacza się w naszym kraju, zweryfikuje trafność wyboru modelu grupy finansowej, według którego przekształcaliśmy w ostatnich latach naszą instytucję. Głównym kryterium tej weryfikacji będzie zdolność do powiększenia skali operacji i zwiększenia przychodów z działalności. W imieniu kierownictwa Banku pragnę Państwa zapewnić, że dołożymy wszelkich starań, aby tym wyzwaniom sprostać. Nasz potencjał z pewnością predystynuje nas do odgrywania wiodącej roli w polskim sektorze bankowym z korzyścią dla naszych Akcjonariuszy i Klientów.

Szanowni Akcjonariusze, w imieniu Zarządu Banku Handlowego w Warszawie SA dziękuję Wam za zaufanie, którym obdarzyliście naszą instytucję.

Tą drogą chciałbym także wyrazić moją wdzięczność i uznanie dla Pracowników Banku i spółek Grupy Kapitałowej za wyjątkową i skuteczną pracę. Naszym Klientom dziękuję za współpracę i życzę satysfakcji z korzystania z naszych usług w przyszłości.

Cezary Stypułkowski

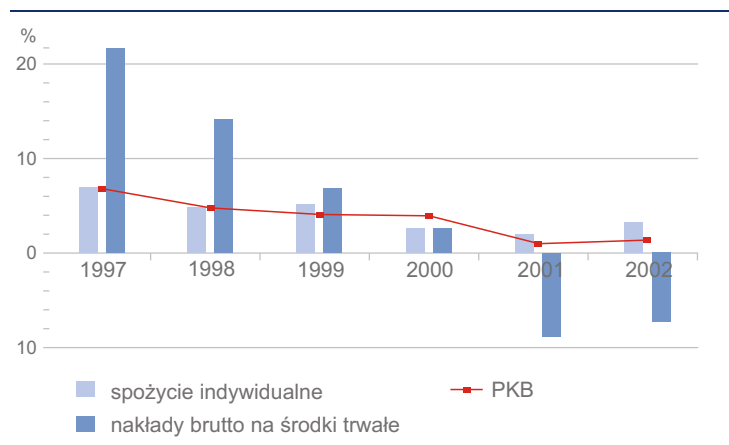
Prezes Zarządu Banku

Gospodarka polska w 2002 roku

Główne tendencje makroekonomiczne

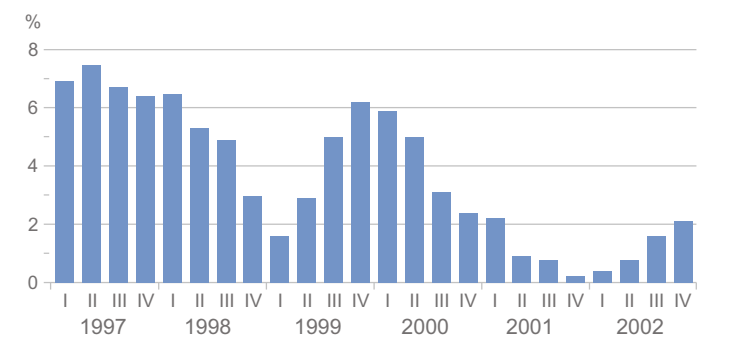
Wzrost PKB

główne komponenty popytu krajowego

Wzrost PKB

kwartał do analogicznego okresu w roku poprzednim

W 2002 roku polską gospodarkę cechowała stagnacja, będąca efektem bardzo powolnego ustępowania zjawisk recesyjnych w kraju i zagranicą. W rezultacie tempo wzrostu polskiej gospodarki było niewiele wyższe od osiągniętego w poprzednim roku. Produkt krajowy brutto wzrósł w ujęciu realnym o 1,3% w porównaniu z 1,0% w 2001 roku. W II półroczu tempo aktywności gospodarczej wyraźnie przyspieszyło - w III i IV kw. PKB wzrósł o 1,6% i o 2,1% w ujęciu rocznym w porównaniu z 0,4% i 0,8% w I i II kw., co można uznać za symptom przełamania tendencji stagnacyjnych.

Podobnie, jak w 2001 roku, o powolnym tempie wzrostu zadecydował przede wszystkim spadek inwestycji. Akumulacja brutto obniżyła się o 7,3%, w zbliżonym tempie zmniejszyły się nakłady na środki trwałe. Wobec ujemnej dynamiki inwestycji głównymi źródłami podtrzymania wzrostu gospodarczego w 2002 roku były konsumpcja i eksport. Konsumpcja ogółem wzrosła o 2,9%, w tym konsumpcja indywidualna o 3,3% wobec odpowiednio 1,7% i 2,0% w 2001 roku.

Zjawiska recesyjne w przemyśle zostały zahamowane dopiero w II półroczu. W I półroczu dynamika produkcji przemysłowej była nadal ujemna (-1,0% w ujęciu rocznym), natomiast od III kwartału tempo produkcji było dodatnie, a dzięki przyspieszeniu w IV kwartale wzrost produkcji przemysłowej wyniósł w 2002 roku 1,5% w ujęciu rocznym, głównie dzięki dynamiczniejszej rosnącej produkcji przemysłu przetwórczego (wzrost o 2,1%). Nadal trwała zapaść w budownictwie; spadek produkcji w tym sektorze

wynoszący 10,5% był zbliżony do ubiegłorocznego.

Powolne tempo wzrostu gospodarczego w połączeniu ze zmianami demograficznymi nie pozwoliły na zmniejszenie skali bezrobocia. Stopa rejestrowanego bezrobocia rosła jednak wolniej niż w 2001 roku - w grudniu 2002 roku wyniosła 18,1%, o 0,6% więcej niż przed rokiem. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o blisko 102 tysiące osób do 3,2 mln. Stopa bezrobocia obliczona w wyniku Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), które opiera się na metodologii Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO) oraz Eurostatu, wyniosła w końcu 2002 roku 19,7% w porównaniu z 18,5% w końcu 2001 roku. Prowadzone nadal procesy restrukturyzacyjne w przemyśle wpłynęły na głębszy niż w 2001 roku spadek zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw.

Mimo słabej koniunktury w krajach Unii Europejskiej - zwłaszcza w Niemczech, gdzie wzrost PKB w 2002 roku wyniósł zaledwie 0,2% - tempo obrotów handlu zagranicznego zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem. Eksport w ujęciu płatniczym wzrósł o 9,0% (7,1% w 2001 roku), a import o 3,2% (1,3% w 2001 roku) w przeliczeniu dolarowym. Był to częściowo efekt zmian kursowych (silnej deprecjacji dolara w 2002 roku), ale także wzrostu konkurencyjności polskiego wywozu w następstwie restrukturyzacji polskiej gospodarki w latach 90-tych.

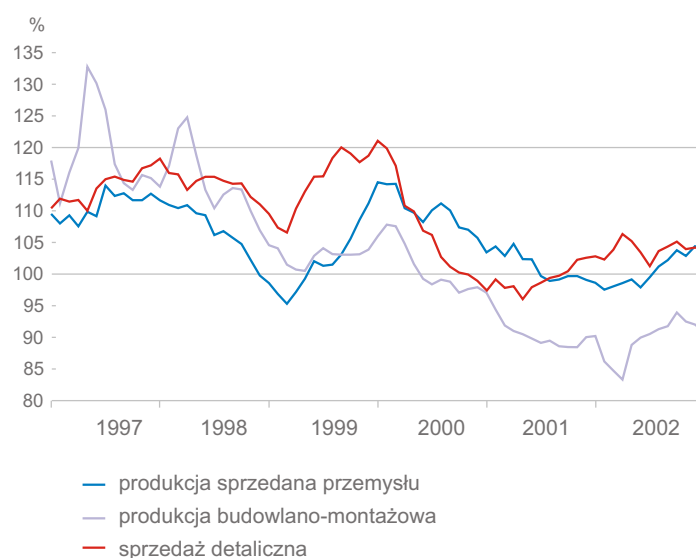
Wyższa dynamika eksportu niż importu umożliwiła zredukowanie ujemnego salda bilansu handlowego i w konsekwencji - zmniejszenie deficytu na rachunku bieżącym o 466 mln USD do 6,7 mld USD czyli do 3,6% PKB z 3,9% w 2001 roku. Pogorszyła się natomiast struktura finansowania tego deficytu; o ile w 2001 roku był on w 97% sfinansowany napływem zagranicznych inwestycji bezpośrednich, to w 2002 roku, wskutek wolniejszego napływu tych inwestycji - w efekcie słabego tempa wzrostu i zdecydowanego ograniczenia skali prywatyzacji - ich udział zmniejszył się do 57%.

Oficjalne aktywa rezerwowe wzrosły w 2002 roku o 3,2 mld USD w porównaniu z 2001 rokiem, osiągając na koniec roku 29,8 mld USD. Wielkość rezerw była 7,4 - razy wyższa od średniej miesięcznej wartości importu w 2002 roku, czyli utrzymywała się na bardzo bezpiecznym poziomie.

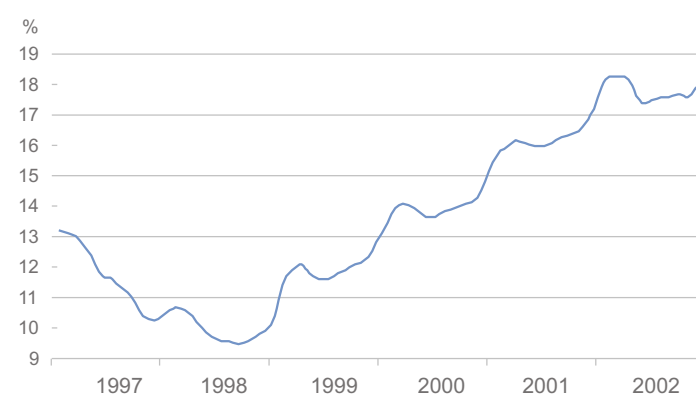
W 2002 roku nastąpił zdecydowany spadek presji inflacyjnej. Wskaźnik wzrostu cen towarów i usług

konsumpcyjnych (CPI) obniżył się do 0,8% w ujęciu grudzień do grudnia z 3,6% w 2001 roku czyli zdecydowanie poniżej zrewidowanego celu inflacyjnego banku centralnego (2-4%). Średnioroczny wzrost cen konsumpcyjnych wyniósł 1,9% w porównaniu z 5,5% w 2001 roku. Ceny produkcji przemysłowej (PPI) wzrosły o 2,2% grudzień do grudnia, a średniorocznie o 1,0% wobec odpowiednio 1,6% i minus 0,3% w poprzednim roku. O spadku tempa inflacji zdecydowały pozytywne szoki podażowe (paliwa, żywność) oraz niska presja popytowa. Ograniczeniu tempa inflacji sprzyjała także niska presja płacowa. Roczne tempo przyrostu średniej płacy

Produkcja i sprzedaż detaliczna Wzrost realny rok/rok, 3-mies. średnie ruchome

Stopa bezrobocia (%)

brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło w 2002 nominalnie 3,4% czyli ok. 1,5% w ujęciu realnym. Zmiany agregatów monetarnych w 2002 roku nie stanowiły czynnika presji inflacyjnej. Podaż pieniądza mierzona agregatem M3 obniżyła się o 2,3% (według agregatu M2 o 1,6%).

Budżet był w 2002 roku pod kontrolą. Deficyt budżetu centralnego osiągnął 39,1 mld zł czyli 97,8% planu. W relacji do PKB deficyt wzrósł do 5,1% z 4,3% w 2001 roku. Deficyt sektora finansów publicznych zwiększył się szacunkowo do 6,7% z 5,0% w 2001 roku.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

	2002	2001	2000	Zmiana 2002/2001
% zmiana w stosunku do roku poprzedniego				
Produkt krajowy brutto (wzrost realny)	1,3	1,0	4,0	0,3
Spożycie indywidualne	3,3	2,0	2,7	1,3
Nakłady brutto na środki trwałe	(7,2)	(8,8)	2,7	(1,6)
Produkcja sprzedana przemysłu (wzrost realny)	1,5	(0,1)	6,7	1,6
w %				
Rentowność obrotu netto w sektorze przedsiębiorstw	(0,2)	(0,3)	0,7	(0,9)
Stopa bezrobocia (grudzień)	18,1	17,4	15,1	0,7
Inflacja Grudzień/grudzień				
Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (CPI)	100,8	103,6	108,5	2,8
Wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu (PPI)	102,2	101,6	105,7	0,6
w % PKB				
Deficyt budżetowy	5,1	4,3	2,2	0,8
Deficyt obrotów bieżących	3,6	3,9	6,0	(0,3)
w mln USD				
Eksport towarów	32 945	30 275	28 255	8,8%
Import towarów	43 297	41 950	41 423	3,2%
Saldo bilansu handlowego	(10 352)	(11 675)	(13 168)	(11,3)%
Saldo bilansu obrotów bieżących	(6 700)	(7 166)	(9 952)	(6,5)%

Rynek pieniężny i walutowy

W warunkach silnego spadku napięć inflacyjnych oraz słabego tempa wzrostu gospodarczego Narodowy Bank Polski („NBP”) kontynuował cykl łagodzenia polityki pieniężnej. W 2002 roku Rada Polityki Pieniężnej siedmiokrotnie obniżała podstawowe stopy procentowe; łączna redukcja wyniosła od 4,75 punktów procentowych (w przypadku stopy referencyjnej) do 6,75 pkt. proc. (w przypadku stopy kredytu lombardowego). Na koniec 2002 roku stopa kredytu lombardowego wynosiła 8,75%, kredytu redyskontowego 7,50%, a stopa 28-dniowych operacji otwartego rynku (tzw. referencyjna) 6,75%.

Mimo znacznej redukcji stóp nominalnych ich realny poziom - skutek zdecydowanego spadku stopy in-

flacji był nadal wysoki, zwłaszcza w II półroczu, w porównaniu z innymi gospodarkami wschodzącymi o porównywalnym ryzyku inwestycyjnym, co w połączeniu z pomyślnym sfinalizowaniem negocjacji akcesyjnych, przybliżającym termin przyjęcia Polski do Unii Europejskiej, przyczyniło się do silnego napływu zagranicznego kapitału portfelowego na polski rynek finansowy, zwłaszcza na rynek papierów dłużnych.

Konsekwencją obniżek stóp podstawowych oraz utrzymujących się oczekiwań na kolejne ich redukcje były spadki stóp na rynku międzybankowym. Zniżki stawek WIBOR wyniosły od blisko 6 pkt. proc. w przypadku najkrótszych stóp (O/N, T/N) do 4,5

pkt. proc. w przypadku stopy rocznej. Na poziom stóp rynkowych wpływały ponadto prowadzone przez bank centralny operacje otwartego rynku, mające w warunkach utrzymującej się nadpłynności sektora bankowego charakter absorbujący. Główną ich formą były operacje podstawowe, czyli przeprowadzane regularnie raz w tygodniu przetargi na 28-dniowe bony pieniężne NBP. W 2002 roku nastąpił znaczny spadek salda tych operacji (wartość sprzedanych bonów pieniężnych wyniosła 140,5 mld zł wobec 204,5 mld zł w 2001 roku), co wskazuje na zmniejszanie się skali operacyjnej nadpłynności sektora. Oprócz operacji podstawowych NBP prowadził także operacje strukturalne, czyli bezwarunkową sprzedaż skonwertowanych obligacji skarbowych w celu długoterminowej regulacji poziomu płynności sektora bankowego. W 2002 roku wartość oferowanych bankom obligacji wyniosła 14 mld zł wobec 15,6 mld zł w 2001 roku.

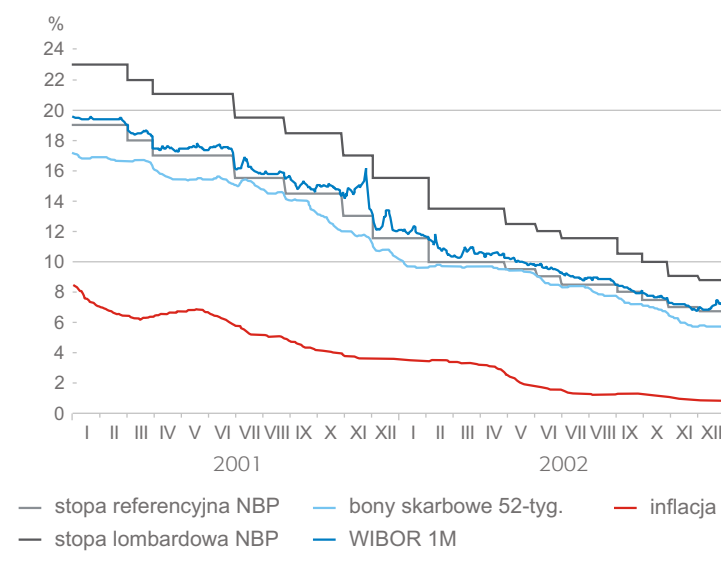
Podobnie, jak w 2001 roku, relatywnie wysoki poziom realnych stóp procentowych oraz oczekiwania na obniżki stóp podstawowych były głównymi przyczynami wyjątkowo dużego zainteresowania rynkiem papierów dłużnych w 2002 roku. W ostatnich miesiącach roku zainteresowanie to dodatkowo wzrosło pod wpływem oczekiwań na konwergencję, związanych z coraz bliższą perspektywą przyjęcia Polski do UE. W konsekwencji popyt na bony skarbowe na rynku pierwotnym osiągnął rekordowy poziom - 145,8 mld zł - i był przeciętnie ponad 3-krotnie wyższy od wartości oferowanych bonów, co doprowadziło do wzrostu ich cen i spadku rentowności. Dochodowość dominujących w podaży bonów rocznych obniżyła się w 2002 roku o ponad 5 pkt. proc. Silny spadkowy trend rentowności utrzymywał się również na rynku wtórnym bonów i na rynku obligacji skarbowych.

O sytuacji na polskim rynku walutowym w 2002 roku zdecydowały przepływy kapitału zagranicznego, w szczególności napływ kapitału portfelowego na rynek papierów dłużnych. W efekcie średni nominalny kurs złotego do dolara - 4,0795 PLN/USD - był zbliżony do poziomu z poprzedniego roku (4,0939 PLN/USD). Średni kurs złotego do euro wzrósł do 3,8557 PLN/EUR z 3,6685 PLN/EUR, złoty osłabił się zatem nominalnie do euro o 5% pod wpływem aprecjacji euro do dolara na zagranicznych rynkach walutowych w 2002 roku o blisko 6%. Głębsze osłabienie złotego miało miejsce na początku lipca pod wpływem nieoczekiwanej dymisji ministra finansów Marka Belki. Aprecjacja złotego zaznaczyła się szczególnie silnie w ostatnim kwartale

2002 roku pod wpływem fali zagranicznych inwestycji portfelowych dyskontujących bliskie członkostwo Polski w Unii Europejskiej.

Stopy procentowe i inflacja

Wzrost realny rok/rok, 3-mies. średnie ruchome

Kursy walutowe

Rynek kapitałowy

Rok 2002 nie był pomyślny dla inwestorów giełdowych. Obiecujący trend wzrostowy cen akcji notowanych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych („WGPW”), który rozbudował się w IV kwartale 2001 roku na fali oczekiwań na ożywienie gospodarcze, w I połowie 2002 roku uległ wyraźnemu zahamowaniu, aby w III kwartale przerodził się w bessę. Zadecydowały o tym głównie słabe wyniki finansowe spółek giełdowych oraz ogólne

osłabienie nadziei na rychłą poprawę koniunktury gospodarczej w kraju i na świecie. Pod wpływem publikacji optymistycznych danych makroekonomicznych, w tym zwłaszcza dotyczących wzrostu produkcji przemysłowej i sprzedaży detalicznej, w ostatnich miesiącach roku na giełdę powróciła hossa.

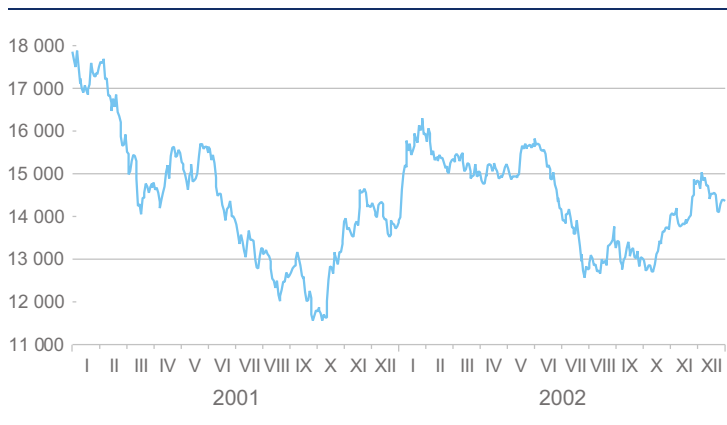
W rezultacie główny indeks giełdy, WIG, wzrósł z 13.922 pkt. w końcu 2001 roku do 14.367 pkt. w końcu 2002 roku, tj. o 3,2%. Było to możliwe dzięki wysokiej dynamice notowań akcji spółek z sektora spożywczego i bankowego, czego wyrazem był wzrost subindeksów sektorowych WIG-SPOŻYW i WIG-BANKI odpowiednio o 29,4% i 17,8%. Z kolei największy spadek cen akcji, przeciętnie o 33,4%, odnotowały spółki z sektora telekomunikacyjnego.

Rok 2002 był drugim z rzędu, w którym giełda odnotowała poważny spadek obrotów. Łączna wartość transakcji, które w 2002 roku zawarto na rynku akcji, wyniosła 67,5 mld zł wobec 84,5 mld zł w 2001 roku (spadek o 20,1%). Jednocześnie wystąpił wzrost koncentracji obrotów akcjami. Udział czołowych 10 spółek pod względem płynności w łącznych obrotach na rynku akcji zwiększył się z 73,2% w 2001 roku do 79,8% w 2002 roku. Do najbardziej płynnych papierów należały akcje TP S.A. (20,7%), Pekao S.A. (15,6%) oraz PKN Orlen S.A. (15,2% udział w obrotach). Obroty na rynku obligacji spadły z 5,2 mld zł w 2001 roku do 4,1 mld zł w 2002 roku.

W trakcie 2002 roku liczba notowanych spółek zmniejszyła się z 230 do 216, przy czym parkiet opuściło 18 spółek, a 4 spółki zadebiutowały. Łączna kapitalizacja spółek giełdowych w końcu 2002 roku wyniosła 110,6 mld zł i była o 7,0% większa niż rok wcześniej. Największy udział w kapitalizacji giełdy miały banki (47,7% wg stanu na koniec 2002 roku) oraz spółki telekomunikacyjne (16,4%).

Rok 2002 był bardzo trudny dla biur maklerskich, które w związku z malejącymi obrotami giełdowymi odczuwały silną presję na spadek przychodów z działalności. Biura zmuszone zostały do głębokich redukcji kosztów, a kilka instytucji zostało przejętych przez silniejsze podmioty. W efekcie liczba brokerów zmniejszyła się z 30 do 24.

Indeks WIG

Główne indeksy giełdowe w 2002 roku 31 grudnia 2001 r. = 100

Sektor bankowy

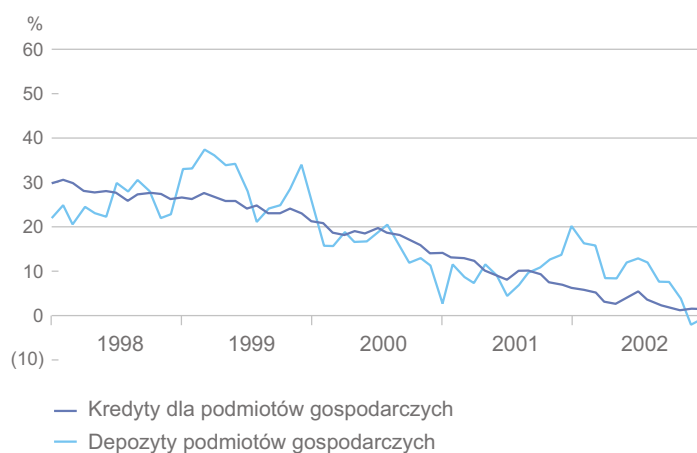
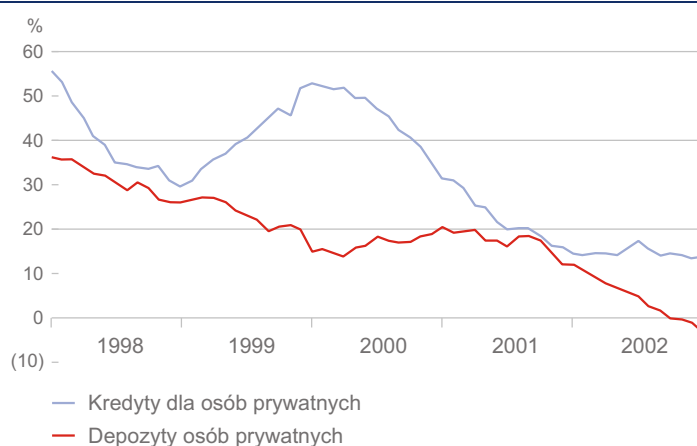
Rok 2002 był wyjątkowo trudnym okresem dla sektora bankowego. Zysk netto wypracowany przez banki wyniósł niewiele ponad 2,7 mld zł i był o 38% niższy niż w 2001 roku, zaś trzy banki komercyjne należące do pierwszej „10” pod względem wielkości aktywów ogłosiły straty netto o łącznej wartości 1,1 mld zł. Spadek rentowności sektora bankowego był przede wszystkim efektem wzrostu kosztów rezerw celowych związanego z pogorszeniem jakości aktywów, a zwłaszcza należności od przedsiębiorstw. W tym kontekście szczególnie dotkliwe konsekwencje dla sektora miała upadłość Stoczni Szczecińskiej S.A., wiodącej spółki holdingu stoczniowego, wobec którego zaangażowanie kredytowe banków wynosiło ok. 1,4 mld zł. Łączna wartość odpisów netto na rezerwy celowe oraz aktualizację majątku finansowego w 2002 roku wyniosła 6,1 mld zł (wzrost o 21% w porównaniu z 2001 rokiem), z czego 0,8 mld zł stanowił koszt rezerw na zaangażowania wobec Stoczni Szczecińskiej. W końcu 2002 roku udział należności zagrożonych w portfelu kredytowym brutto banków komercyjnych wyniósł 21,4% (wobec 18,6% w końcu 2001 roku), a udział należności zagrożonych w portfelu kredytów dla podmiotów gospodarczych i gospodarstw domowych wyniósł odpowiednio 25% i 15%.

Presja na marżę odsetkową, będąca pochodną obniżek stóp procentowych i wzrostu udziału należności nieobsługiwanych, a także niedostateczny wzrost wolumenów biznesowych sprawiły, że wynik działalności bankowej (29,0 mld zł) nie odbiegał od osiągniętego w 2001 roku. Stagnacji przychodów nie udało się w pełni zneutralizować poprzez dostosowanie kosztów działania, które wzrosły o 3%.

W 2002 roku wystąpił silny spadek skłonności do oszczędzania wśród osób prywatnych, który znalazł odbicie w spadku depozytów tej grupy klientów o 6,8 mld zł, tj 3,2% (w porównaniu z wzrostem o 12,1% w 2001 roku). Był to głównie efekt malejącej atrakcyjności lokat bankowych - w związku z obniżkami oprocentowania oraz wprowadzeniem pod koniec 2001 roku podatku od zysków z lokat bankowych - a także dążenia konsumentów do utrzymania dotychczasowego poziomu wydatków w sytuacji rosnącego bezrobocia i niskiego tempa wzrostu płac. Ponadto, czynniki te pobudziły również wzrost udziału depozytów a'vista oraz przepływ części środków w stronę alternatywnych instrumentów oszczędnościowych lub

inwestycyjnych (np. fundusze inwestycyjne). Aby złagodzić negatywny wpływ spadku skłonności do oszczędzania na wielkość bazy funduszeowej, pod koniec 2002 roku kilka banków zaoferowało klientom własne obligacje. Według stanu na 31 grudnia 2002 roku wartość tych papierów znajdujących się w posiadaniu

Dynamika wolumenów biznesowych sektora bankowego (wzrost w skali rocznej)

krajowych podmiotów niebankowych wyniosła 1,78 mld zł (wzrost o 1,54 mld zł lub 658% w porównaniu z końcem 2001 roku). Wzrost kredytów dla osób prywatnych w 2002 roku utrzymał się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego i wyniósł 14,2%.

Ograniczenie inwestycji, brak poprawy rentowności firm (a tym samym ich zdolności kredytowej) oraz za-

ostrzenie polityki kredytowej banków w odpowiedzi na rosnącą pulę złych długów przyczyniły się do dalszego spowolnienia akcji kredytowej na rzecz podmiotów gospodarczych. Kredyty dla tej grupy klien-

tów wzrosły w 2002 roku zaledwie o 0,8% wobec 5,3% w 2001 roku. Depozyty przedsiębiorstw spadły o 1,4%, ale był to raczej efekt przejściowego silnego wzrostu tych depozytów w grudniu 2001 roku.

Podstawowe dane bilansowe i wyniki finansowe Banku Handlowego w Warszawie SA

Syntetyczne dane finansowe za ostatnie lata

Syntetyczne dane finansowe za ostatnie lata

mln zł	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Suma bilansowa	17 020,1	17 744,4	19 159,9	21 002,5	33 150,4	32 181,6
Kapitał własny*	2 040,8	2 557,8	2 758,4	3 034,8	5 742,1	5 726,4
Kredyty**	8 546,9	9 292,7	10 208,8	10 054,1	14 200,0	13 540,4
Depozyty**	5 460,9	7 084,0	8 733,9	10 166,3	17 370,1	16 699,3
Wynik na działalności bankowej	1 353,3	1 191,8	1 330,9	1 555,3	2 074,5	2 099,4
Wynik finansowy netto	577,5	301,5	472,5	204,7	163,6	242,7
Zysk na jedną akcję zwykłą lub obligację zamienną (w zł)	6,21	3,24	5,08	1,57	1,25	1,86
Dywidenda na jedną akcję zwykłą lub obligację zamienną (w zł)	1,40	1,00	2,00	1,00	1,25	1,85
Stopa wypłaty dywidendy	22,51%	30,84%	39,37%	63,83%	99,81%	99,60%
Współczynnik wypłacalności	12,7%	13,7%	14,5%	15,6%	21,2%	18,5%

* Z wyłączeniem zysku netto bieżącego okresu.

** Sektor niefinansowy i budżetowy.

Wyniki finansowe Banku w 2002 roku

Rachunek zysków i strat

W 2002 roku Bank Handlowy w Warszawie SA („Bank”) wypracował zysk netto w wysokości 242,7 mln zł, tj. o 79,1 mln zł lub 48,3% większy niż w 2001

roku¹. Pod względem wysokości zysku netto w 2002 roku Bank zajął czwarte miejsce w sektorze bankowym. Wzrost wyniku finansowego netto Banku

1. Rachunek zysków i strat Banku za 2001 rok nie obejmuje rachunku zysków i strat Citibank (Poland) S.A. za okres styczeń - luty 2001 roku, czyli przed połączeniem Banku Handlowego w Warszawie SA i Citibank (Poland) S.A., co uniemożliwia bezpośrednią porównywalność wyników finansowych połączonego Banku w latach 2001 i 2002. Wynik finansowy Citibank (Poland) S.A. za styczeń - luty 2001 roku uczestniczył w rozliczeniu połączenia metodą nabycia

Rachunek zysków i strat

w tys. zł	2002	2001	Zmiana	
			tys. zł	%
Przychody z tytułu odsetek	1 780 798	2 701 174	(920 376)	(34,1%)
Koszty z tytułu odsetek	(1 095 028)	(1 961 540)	866 512	(44,2%)
Wynik z tytułu odsetek	685 770	739 634	(53 864)	(7,3%)
Wynik z tytułu prowizji	503 806	484 646	19 160	4,0%
Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych, o zmiennej kwocie dochodu	7 933	50 436	(42 503)	(84,3%)
Wynik operacji finansowych	388 900	16 322	372 578	2282,7%
Wynik z pozycji wymiany	512 981	783 468	(270 487)	(34,5%)
Wynik działalności bankowej	2 099 390	2 074 506	24 884	1,2%
Pozostałe przychody operacyjne	68 043	80 192	(12 149)	(15,1%)
Pozostałe koszty operacyjne	(39 048)	(30 321)	(8 727)	28,8%
Koszty działania banku	(1 088 173)	(1 051 475)	(36 698)	3,5%
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	(162 770)	(160 903)	(1 867)	1,2%
Amortyzacja wartości firmy	(72 445)	(60 371)	(12 074)	20,0%
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	(444 021)	(503 811)	59 790	(11,9%)
Wynik działalności operacyjnej	360 976	347 817	13 159	3,8%
Wynik operacji nadzwyczajnych	1	13	(12)	(96,0%)
Zysk brutto	360 977	347 830	13 147	3,8%
Podatek dochodowy	(125 580)	(184 194)	58 614	(31,8%)
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	7 292	-	7 292	---
Zysk netto	242 689	163 636	79 053	48,3%

w 2002 roku był wypadkową następujących czynników:

- wzrostu wyniku działalności bankowej o 24,9 mln zł, czyli o 1,2%;
 - wzrostu kosztów działania Banku o 36,7 mln zł tj. 3,5%;
 - spadku ujemnej różnicy wartości rezerw i aktualizacji o 59,8 mln zł, czyli o 11,9%;
 - spadku podatku dochodowego wykazywanego w rachunku zysków i strat o 58,6 mln zł, tj. 31,8%.
- **Wynik działalności bankowej**

Głównym czynnikiem kreującym wzrost wyniku działalności bankowej w 2002 roku była wysoka dynamika wyniku na operacjach finansowych, który wyniósł 388,9 mln zł w porównaniu z 16,3 mln zł w 2001 roku. Poziom wyniku operacji finansowych należy jednak rozpatrywać łącznie z wynikiem z pozycji wymiany, a także z wynikiem z tytułu odsetek, które w odróżnieniu od wyniku operacji finansowych

zmniejszyły się w porównaniu z 2001 rokiem. Współzależność tych pozycji rachunku zysków i strat jest konsekwencją rozszczepiania efektywnego wyniku finansowego określonych transakcji biznesowych pomiędzy różne pozycje rachunku zysków i strat, a także zawierania szeregu transakcji pochodnych zabezpieczających pozycje w instrumentach bazowych. Szczególnie znaczenie ma tutaj zwłaszcza mechanizm zabezpieczania otwartej bilansowej pozycji walutowej, będącej efektem niedopasowania walutowego bilansowych aktywów i pasywów, przy pomocy portfela transakcji typu swap. Operacje swap polegają na wymianie walut w dacie waluty spot i odwrotnej wymianie w dacie waluty forward, zarówno dla relacji złoty/waluta obca, jak pomiędzy poszczególnymi walutami obcymi. Wynik osiągnięty przez Bank na tym portfelu neutralizuje ubytek wyniku odsetkowego z tytułu nadwyżki należności walutowych nad zobowiązaniami walutowymi. Tym samym efektywny dochód Banku z udzielonego kredytu walutowego sprowadza się do marży odsetkowej ponad wewnętrzną stopę rozliczeniową, opartą o odpowiednią stopę procentową rynku międzybankowego (LIBOR), niezależnie od różnicy w oprocentowaniu między walutą krajową a walutą zagraniczną, w której udzielono kredytu.

Na osiągnięty w 2002 roku wynik operacji finansowych w kwocie 388,9 mln zł złożyły się następujące pozycje:

- wynik na operacjach instrumentami finansowymi w kwocie 225,3 mln zł (minus 21,6 mln zł w 2001 roku), zawierający wyniki na transakcjach typu swap, FRA, opcyjnych i innych instrumentach pochodnych.,
- wynik na sprzedaży lub wycenie dłużnych papierów wartościowych w kwocie 168,4 mln zł (36,4 mln zł w 2001 roku); wzrost tej pozycji odzwierciedla wzrost aktywności Banku na rynku dłużnych papierów skarbowych oraz wzrost cen tych papierów, będącą pochodną spadku stóp procentowych w 2002 roku,
- wynik na udziałach mniejszościowych (dywidendy oraz wynik na sprzedaży), a także pozostałych operacjach finansowych w łącznej kwocie minus

4,7 mln zł; pozycja ta zawiera m.in. wynik na sprzedaży pakietu akcji Mitteleuropäische Handelsbank AG, Hortex Holding S.A. oraz Bank Handlowy International S.A.

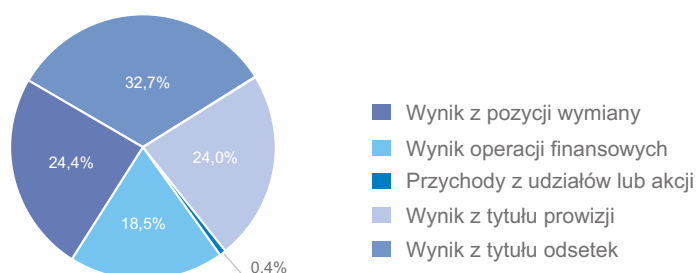
W 2002 roku Bank odnotował spadek wyniku odsetkowego o 7,3% do poziomu 685,8 mln zł. Przyczyniły się do tego następujące zjawiska:

- niższy poziom rynkowych stóp procentowych, rzutujący na wielkość przychodów odsetkowych od tzw. wolnej pozycji odsetkowej, tj. pracujących aktywów odsetkowych finansowanych pasywami nieoprocentowanymi (w tym zwłaszcza kapitałem własnym); w przypadku Banku Handlowego w Warszawie SA przychody te mają duże znaczenie ze względu na wysoki poziom kapitału własnego Banku; przeciętna wolna pozycja odsetkowa Banku w 2002 roku wyniosła ok. 2,9 mld zł,
- zawężenie marży odsetkowej - rozumianej jako różnica między oprocentowaniem danej pozycji aktywów/pasywów odsetkowych a wewnętrzną stopą rozliczeniową Banku opartą na odpowiedniej stopie procentowej rynku międzybankowego (WIBOR, LIBOR) - związane z obniżkami stóp procentowych oraz wzrostem konkurencji w sektorze bankowym; największy spadek tak liczonej marży odnotowano dla środków utrzymywanych przez klientów na rachunkach bieżących,
- spadek przychodowości aktywów odsetkowych w związku ze zmniejszeniem zaangażowania Banku w należności kredytowe od sektora niefinansowego na rzecz lokowania środków w bezpieczniejsze, lecz mniej dochodowe instrumenty, tj. lokaty na rynku międzybankowym i dłużne papiery wartościowe emitowane przez instytucje rządowe oraz NBP,

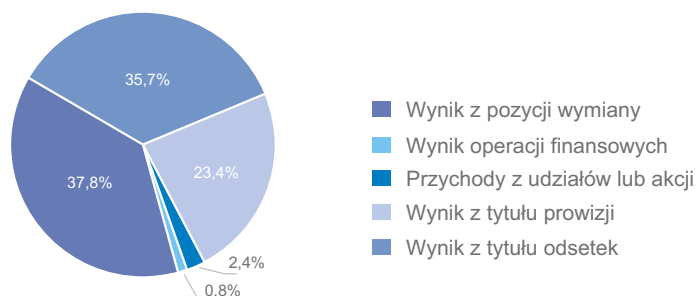
- spadek przychodów odsetkowych od klientów z sektora niefinansowego (głównie przedsiębiorstw) w związku z pogorszeniem jakości portfela kredytowego Banku przy jednoczesnej stabilizacji wielkości tego portfela; zjawisko to znajduje odzwierciedlenie we wzroście bilansowej wielkości odsetek zapadłych od należności zagrożonych oraz korespondującym z nim wzroście przychodów zastrzeżonych w pasywach.

W porównaniu do 2001 roku wynik z tytułu prowizji wzrósł o 4,0% do kwoty 503,8 mln zł, do czego przyczyniły się m.in.:

Struktura wyniku działalności bankowej w 2002 roku

Struktura wyniku działalności bankowej w 2001 roku

- wzrost prowizji za wydanie i użytkowanie kart kredytowych i płatniczych o 11,2 mln zł do kwoty 55,6 mln zł,
- wzrost prowizji od usługi SpeedCollect, świadczonej w ramach oferty Pionu Bankowości Transakcyjnej, o 22,8 mln zł do kwoty 42,6 mln zł,
- wzrost przychodów z tytułu opłat od przelewów o 10,3 mln zł do kwoty 55,5 mln zł,
- wzrost prowizji od kredytów o 9,6 mln zł do kwoty 123,4 mln zł,
- ograniczenie kosztów z tytułu opłat i prowizji o 18,4 mln zł,
- renegecja Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy oraz racjonalizacja świadczeń pracowniczych,
- restrukturyzacja sieci oddziałów oraz centrali Banku w celu optymalizacji wykorzystania nieruchomości i przestrzeni biurowej,
- racjonalizacja wykorzystania ruchomych środków trwałych oraz wyposażenia (m.in. floty samochodów służbowych, środków łączności),
- outsourcing,
- bieżąca dyscyplina kosztowa.

Realizacja programu oszczędnościowego w 2002 roku pozwoliła Bankowi dostosować dynamikę kosztów działania do dynamiki przychodów mierzonych wynikiem działalności bankowej, a tym samym utrzymać wskaźniki efektywności kosztowej na poziomie niezmiennym w porównaniu do poprzedniego roku. W 2002 roku wzrost kosztów operacyjnych definiowanych jako suma kosztów działania i amortyzacji środków trwałych, i wartości niematerialnych, i prawnych wyniósł 0,9 %, podczas gdy wynik działalności bankowej zwiększył się o 1,2%.

W wyniku kontynuacji procesu restrukturyzacji kadr Banku zatrudnienie spadło z 5.200 etatów w końcu 2001 roku do 4.902 etatów w końcu 2002 roku, na co złożyła się redukcja zatrudnienia w centrali Banku o 544 etaty do 1.808 etatów w końcu 2002 roku oraz wzrost zatrudnienia w sieci oddziałów o 246 etatów do 3.094 etatów w końcu 2002 roku. W czerwcu 2002

■ Koszty

W 2002 roku Bank kontynuował realizację programu intensywnej restrukturyzacji kosztów, nakreślonego po połączeniu z Citibank (Poland) S.A.² Filarami tego programu były następujące przedsięwzięcia:

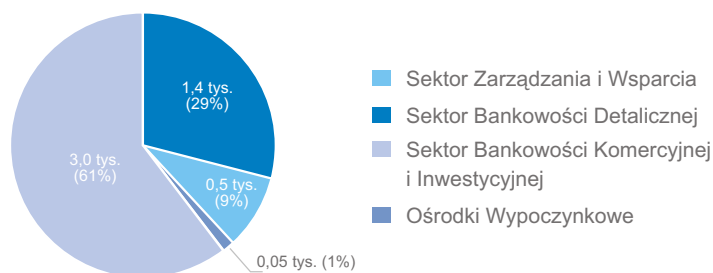
- ograniczenie zatrudnienia, dzięki pełnej centralizacji operacji, ujednoczeniu systemów informatycznych oraz eliminacji stanowisk dublujących się po połączeniu z Citibank (Poland) S.A.,
- ograniczenie wzrostu płac poprzez zmniejszenie przeciętnej stawki podwyżek płac w porównaniu z 2001 rokiem oraz opóźnienie wprowadzenia podwyżek o kwartał,

Koszty

w tys. zł	2002	2001	Zmiana	
			tys. zł	%
Wynagrodzenia	399 473	386 691	12 782	3,3%
Narzuty na wynagrodzenia i inne świadczenia	80 155	91 879	(11 724)	(12,8%)
Koszty personelu razem	479 628	478 570	1 058	0,2%
Koszty rzeczowe	538 603	526 144	12 459	2,4%
Podatki i opłaty	8 845	5 593	3 252	58,1%
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	8 638	16 168	(7 530)	(46,6%)
Koszty działania banku	1 035 714	1 026 475	9 239	0,9%
Amortyzacja	162 770	160 903	1 867	1,2%
Koszty operacyjne razem	1 198 484	1 187 378	11 106	0,9%
Rezerwa na restrukturyzację - na koszty osobowe	29 332	-	29 332	---
Rezerwa na restrukturyzację - na koszty rzeczowe	23 127	-	23 127	---
Rezerwa na odprawy emerytalne i nagrody za wieloletnią pracę	-	25 000	(25 000)	(100,0%)
Koszty ogółem	1 250 943	1 212 378	38 565	3,2%

2. Patrz przypis 1. - str 18.

Struktura zatrudnienia Stan na 31 grudnia 2002 roku

roku Prezes Zarządu Banku podpisał w imieniu Banku wynegocjowany ze związkami zawodowymi nowy Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, dzięki czemu ujednolicone zostały zasady polityki zatrudnienia i wynagradzania pracowników oraz udzielania innych świadczeń związanych z pracą. Nowy układ zbiorowy wszedł w życie z dniem 1 sierpnia 2002 roku.

W grudniu 2002 roku Bank utworzył dodatkową rezerwę na koszty restrukturyzacji w wysokości 52,5 mln zł, w tym 29,3 mln zł z przeznaczeniem na koszty ostatniego etapu restrukturyzacji zatrudnienia w ramach procesu integracji Banku z Citibank (Poland) S.A., planowanego na I kwartał 2003 roku oraz 23,1 mln zł na koszty dalszej restrukturyzacji sieci oddziałów Banku.

W 2002 roku Bank dokonał odpisu amortyzacyjnego wartości firmy, uzyskanej w wyniku rozliczenia fuzji z Citibank (Poland) S.A. metodą nabycia, w kwocie 72,4 mln zł. Wzrost odpisu o 12,0 mln zł w porównaniu z 2001 rokiem wiązał się z wydłużeniem okresu

naliczania odpisu w 2002 roku o 2 miesiące. Zgodnie z decyzją Zarządu Banku wartość firmy podlega amortyzacji metodą liniową począwszy od 1 marca 2001 roku przez 20 lat.

■ Koszty rezerw celowych i aktualizacji wartości majątku finansowego

Mimo że koszty netto odpisów na rezerwy celowe i aktualizacji wartości majątku finansowego zmniejszyły się w 2002 roku o 59,8 mln zł w porównaniu z 2001 rokiem, to jednak pozycja ta nadal w znaczący sposób wpływała na ograniczenie wyniku finansowego Banku. Ogółem różnica wartości rezerw i aktualizacji w 2002 roku wyniosła 444,0 mln zł, a większość tej pozycji stanowiły koszty netto rezerw celowych na należności od podmiotów niefinansowych w kwocie 316,3 mln zł, które wzrosły w porównaniu z 2001 rokiem o 37,7 mln zł. Wzrost ten był efektem przyrostu należności zagrożonych w następstwie dalszego spadku rentowności i płynności klientów kredytowych Banku, w tym zwłaszcza przedsiębiorstw.

Drugą istotną pozycję kosztu rezerw stanowiły ujemne odpisy netto z tytułu aktualizacji wartości majątku finansowego opiewające na kwotę 84,3 mln zł. Był to głównie wynik dokonania odpisów aktualizujących wartość udziałów Banku w trzech spółkach stowarzyszonych, prowadzących działalność w sektorze usług budowlanych, na łączną kwotę 84,4 mln zł.

■ Wycena akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych

W 2002 roku zysk netto Banku został powiększony o 7,3 mln zł z tytułu wyceny aktywów trwałych - istotnych akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych metodą praw własności. Kwota ta w rachunku zysków i strat została wykazana w pozycji „Udział w zyskach/(stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności” i złożyła się na nią wycena następujących jednostek: Dom Maklerski Banku Handlowego SA, Handlowy Leasing S.A., Citileasing Sp. z o.o., Handlowy Zarządzanie Aktywami S.A., Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BH S.A., Handlowy Inwestycje Sp. z o.o., Handlowy Inwestycje II Sp. z o.o., Handlowy Investments S.A., Handlowy Investments II S.a.r.l., Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A., Polskie Pracownicze Towarzystwo Emerytalne DIAMENT S.A., PKO/Handlowy PTE S.A., Handlowy-Heller S.A., KP Konsorcjum Sp. z o.o. Największą część tej kwoty

Różnica wartości rezerw i aktualizacji

w tys. zł	2002	2001	Zmiana	
			tys. zł	%
Rezerwy celowe	359 703	363 459	(3 756)	(1,0%)
- podmioty finansowe	17 994	(14 441)	32 435	(224,6%)
- podmioty niefinansowe	316 251	278 541	37 710	13,5%
- pożyczki podporządkowane	10 410	29 447	(19 037)	(64,6%)
- zobowiązania pozabilansowe	15 048	69 911	(54 863)	(78,5%)
Rezerwy na ryzyko ogólne	-	50 000	(50 000)	(100,0%)
Aktualizacja majątku finansowego	84 318	90 352	(6 034)	(6,7%)
Razem różnica wartości rezerw i aktualizacji	444 021	503 811	(59 789)	(11,9%)

stanowił udział w zysku netto Domu Maklerskiego Banku Handlowego SA w wysokości 5,0 mln zł.

■ Analiza wskaźnikowa

Istotny wzrost zysku netto Banku w 2002 roku wpłynął na poprawę wskaźników rentowności kapitału i aktywów. Zawężenie marży odsetkowej netto, które korespondowało ze zmniejszeniem wyniku z tytułu odsetek, było przede wszystkim efektem spadku rynkowych stóp procentowych w ślad za redukcjami podstawowych stóp procentowych NBP. Wskaźnik koszty/dochody wzrósł nieznacznie, o czym zadecydowało dodatkowe utworzenie rezerw na restrukturyzację.

Wskaźniki rentowności i efektywności kosztowej

w tys. zł	2002	2001
Stopa zwrotu z kapitału (ROE)*	4,1%	3,1%
Stopa zwrotu z aktywów (ROA)**	0,8%	0,5%
Marża odsetkowa netto (NIM)***	2,2%	2,5%
Zysk netto na 1 akcję lub obligację zamienną (EPS), w zł	1,86	1,25
Koszty / dochody (Cost/Income)****	58,8%	57,1%

* Iloraz zysku netto i przeciętnego stanu kapitałów własnych (łącznie z zyskiem netto bieżącego okresu) liczonego na bazie miesięcznej

** Iloraz zysku netto i przeciętnego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie miesięcznej

*** Iloraz wyniku z tytułu odsetek i przeciętnego stanu sumy bilansowej liczonego na bazie miesięcznej

**** Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do sumy wyniku działalności bankowej i wyniku na pozostałych operacjach (z wył. amortyzacji wartości firmy)

Bilans

Według stanu na dzień 31 grudnia 2002 roku suma bilansowa Banku wyniosła 32.182 mln zł i była o 2,9% mniejsza niż w końcu 2001 roku.

W końcu 2002 roku Bank zajmował czwarte miejsce w sektorze pod względem wielkości sumy bilansowej z udziałem 6,9% w sumie bilansowej sektora bankowego.

Bilans

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	979 308	2 322 443	(1 343 135)	(57,8%)
Należności od sektora finansowego*	5 408 047	7 003 200	(1 595 153)	(22,8%)
Należności od sektora niefinansowego	13 535 347	14 168 464	(633 117)	(4,5%)
Należności od sektora budżetowego	5 096	31 583	(26 487)	(83,9%)
Dłużne papiery wartościowe*	4 296 398	2 410 113	1 886 285	78,3%
Inwestycje kapitałowe*	598 164	877 386	(279 222)	(31,8%)
Inne aktywa finansowe*	4 523 450	3 380 623	1 142 827	33,8%
Wartości niematerialne i prawne	1 377 477	1 453 876	(76 399)	(5,3%)
- w tym wartość firmy	1 316 091	1 388 536	(72 445)	(5,2%)
Rzeczowe aktywa trwałe	816 655	914 676	(98 021)	(10,7%)
Inne aktywa	641 665	588 076	53 589	9,1%
AKTYWA RAZEM	32 181 607	33 150 440	(968 833)	(2,9%)
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	121 940	212 486	(90 546)	(42,6%)
Zobowiązania wobec sektora finansowego	3 448 194	4 905 451	(1 457 257)	(29,7%)
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	16 062 959	16 487 181	(424 222)	(2,6%)
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	636 294	882 937	(246 643)	(27,9%)
Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych	4 182 578	3 221 513	961 065	29,8%
Inne pasywa	1 315 138	1 109 269	205 869	18,6%
Rezerwy	445 395	425 913	19 482	4,6%
Fundusze własne	5 726 420	5 742 054	(15 634)	(0,3%)
Zysk netto	242 689	163 636	79 053	48,3%
PASYWA RAZEM	32 181 607	33 150 440	(968 833)	(2,9%)

* Pożyczki podporządkowane finansujące spółki inwestycyjne, obligacje zamienne Handlowy Investments oraz jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych reklasyfikowano do inwestycji kapitałowych.

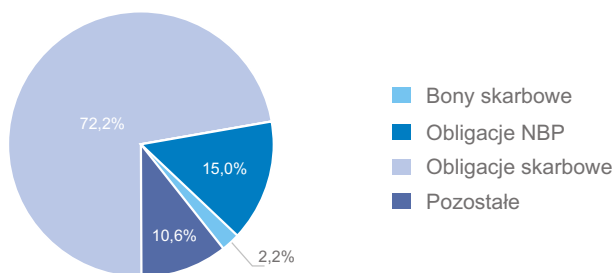
Aktywa

Głównym składnikiem aktywnej strony bilansu Banku były należności od sektora niefinansowego, które w końcu 2002 roku wyniosły 13.535 mln zł. Na spadek tych należności o 633,1 mln zł, tj. o 4,5% w porównaniu z końcem 2001 roku złożyły się następujące czynniki:

- zmniejszenie się należności brutto od sektora niefinansowego o 542,2 mln zł, tj. o 3,6%, głównie w następstwie ograniczenia popytu na kredyt wśród przedsiębiorstw oraz zaostrzenia polityki kredytowej Banku

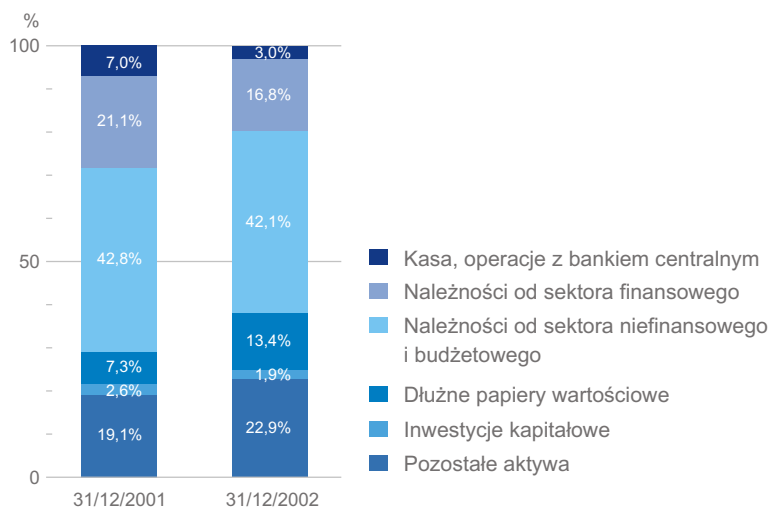
- wzrost wartości rezerw na należności od sektora niefinansowego o 265,5 mln zł, tj. o 24,1%, związany z pogorszeniem jakości portfela kredytowego
- wzrost należnych odsetek o 174,6 mln zł, tj. o 48,8%, głównie wskutek przyrostu odsetek zapadłych od należności zagrożonych.

Struktura portfela dłużnych papierów wartościowych wg stanu na 31/12/2002 r.

W sytuacji ograniczenia akcji kredytowej wzrosło znaczenie dłużnych papierów wartościowych. Jakkolwiek instrumenty te cechowała przeciętnie niższa - w porównaniu do kredytów - nominalna stopa oprocentowania, to jednak o ich atrakcyjności przesądzał znacznie korzystniejszy profil ryzyka kredytowego. Ponadto, na dochodowość dłużnych papierów wartościowych korzystnie oddziaływał spadek rynkowych stóp procentowych, który poprzez stymulowanie wzrostu cen tych papierów umożliwił Bankowi osiągnięcie relatywnie wysokich przychodów z ich sprzedaży lub wyceny. Dążąc do osiągnięcia korzyści z dobrej koniunktury na rynku papierów dłużnych, Bank powiększył swój portfel dłużnych papierów wartościowych z 2.410 mln zł w końcu 2001 roku do 4.296 mln zł w końcu 2002 roku. Największą dynamiką charakteryzował się portfel obligacji skarbowych, który wzrósł ponad 9-krotnie, bo z 339 mln zł do 3.101 mln zł, co związane było z większą atrakcyjnością papierów o dłuższych okresach zapadalności.

Udział głównych pozycji aktywów w sumie bilansowej Banku

Wzrost zaangażowania Banku na rynku dłużnych papierów wartościowych w 2002 roku odbył się kosztem należności od instytucji finansowych, które zostały zredukowane z 7.003 mln zł do 5.408 mln zł, tj. o 22,8%, w tym należności od banków zmniejszyły się z 6.149 mln zł do 4.287 mln zł, tj. o 30,3%.

Realizacja strategii zmniejszania zaangażowań kapitałowych Banku, jak również konieczność dokonania istotnych odpisów z tytułu aktualizacji wartości majątku finansowego znalazły odbicie w spadku bilansowej wartości inwestycji kapitałowych w 2002 roku o 279,2 mln zł.

Pasywa

Tradycyjnie największą pozycję finansującą aktywa Banku stanowiły depozyty klientów, obejmujące zobowiązania wobec sektora niefinansowego i budżetowego. W końcu 2002 roku łączna wartość tej pozycji wyniosła 16.699 mln zł i była niższa niż przed rokiem o 3,9%. W ujęciu dynamicznym największy spadek dotknął zobowiązań wobec sektora budżetowego, które zmniejszyły się o 27,9%.

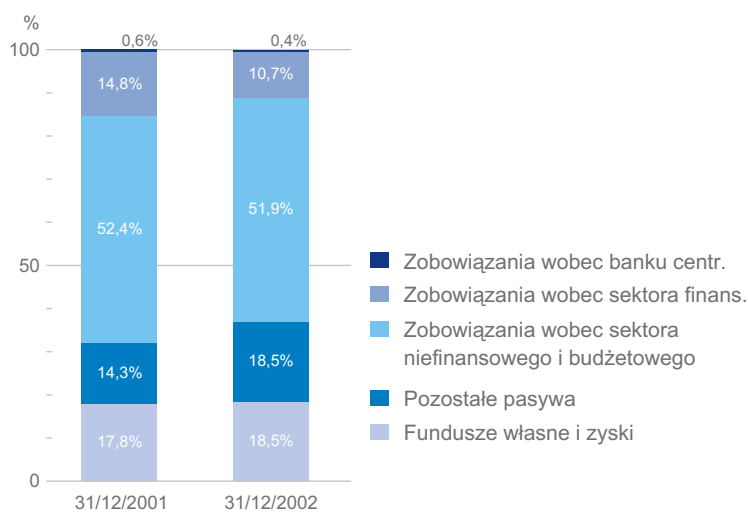
Począwszy od 2001 roku systematycznie obniżał się udział zobowiązań wobec sektora finansowego w pasywach Banku. Wystarczająca baza depozytów klientów oraz zmniejszenie akcji kredytowej umożliwiły Bankowi ograniczenie finansowania działalności relatywnie drogimi depozytami od sektora finansowego, a w szczególności od banków. W końcu 2002 roku stan zobowiązań wobec sektora finansowego wyniósł 3.448 mln zł, w tym zobowiązania wobec banków w kwocie 1.953 mln zł, w porównaniu z odpowiednio 4.905 mln zł i 3.367 mln zł w końcu 2001 roku. Nadwyżka należności od banków nad zobowiązaniami wobec banków utrzymuje się niemal nieprzerwanie od końca 2000 roku. Bank Handlowy w Warszawie SA, który do 2000 roku był biorcą netto środków z rynku międzybankowego, obecnie zasila go w płynność.

W porównaniu z końcem 2002 roku nieznacznie powiększył się udział kapitałów własnych w sumie bilansowej Banku. Tym samym pozostał on na poziomie najwyższym w grupie 20 największych banków polskich pod względem wielkości aktywów. Wysoki udział kapitałów własnych w sumie bilansowej Banku jest w znacznej mierze pochodną fuzji z Citibank (Poland) S.A.

Istotnym zjawiskiem występującym po obu stronach bilansu Banku jest wzrost niezrealizowanych zysków/strat z operacji instrumentami pochodnymi, który

odzwierciedla dynamiczny rozwój pozabilansowych operacji kupna/sprzedaży. W myśl przepisów o rachunkowości bilansowa wycena tych instrumentów prezentowana jest w pozycji „Pozostałe papiery wartościowe i inne aktywa finansowe” po stronie aktywnej oraz „Inne zobowiązania z tytułu instrumentów finansowych” po stronie pasywnej bilansu.

Udział głównych pozycji pasywów w sumie bilansowej Banku

Kapitały własne i współczynnik wypłacalności

W 2002 roku wartość kapitałów własnych zmniejszyła się o 15.634 tys. zł. Wśród najistotniejszych czynników, które złożyły się na zmianę wielkości kapitałów własnych, wymienić należy:

- przeszacowanie na dzień 31 grudnia 2001 roku wartości akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności; ujemny wynik tego przeszacowania w kwocie 31.318 tys. zł wykazany został w kapitałach własnych jako korekta bilansu otwarcia wyniku z lat ubiegłych,
- dodatni wpływ przeszacowania na dzień 31 grudnia 2001 roku wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w kwocie 19.418 tys. zł,

- pomniejszenie funduszu z aktualizacji wyceny o 4.046 tys. zł z tytułu aktualizacji wyceny dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w 2002 roku,
- powiększenie kapitału rezerwowego o 312 tys. zł z tytułu podziału zysku netto za rok 2001. Pozostała część zysku, w kwocie 163.324 tys. zł, została przeznaczona na dywidendę dla akcjonariuszy i obligatariuszy.

W opisywanym okresie zaszły także zmiany w strukturze kapitałów własnych, na które złożyły się:

- powiększenie kapitału zakładowego o 70.594 tys. zł w związku z konwersją na akcje pakietu 17.648.500 Specjalnych Partycypacyjnych Obligacji Zamiennych, będącego własnością największe-

Kapitały własne

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Kapitał zakładowy	500 902	430 308	70 594	16,4%
Kapitał zapasowy	3 044 585	3 044 585	-	0,0%
Kapitał rezerwowy	1 754 547	1 707 873	46 674	2,8%
Kapitał z aktualizacji wyceny	45 968	76 958	(30 990)	(40,7%)
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	390 000	390 000	-	-
Inne fundusze uzupełniające*	21 736	92 330	(70 594)	(76,5%)
Zysk (strata) z lat ubiegłych	(31 318)	-	(31 318)	-
Kapitały własne ogółem	5 726 420	5 742 054	(15 634)	(0,0%)
Fundusze podstawowe	5 658 716	5 572 766	85 950	1,8%
Fundusze uzupełniające	67 704	169 288	(101 584)	(60,1%)

*Specjalne Partycypacyjne Obligacje Zamienne

go akcjonariusza Banku, Citibank Overseas Investment Corporation („COIC”). Podwyższenie kapitału zakładowego zostało zarejestrowane w dniu 24 maja 2002 roku,

- przeniesienie kwoty 46.362 tys. zł z kapitału z aktualizacji wyceny na kapitał rezerwowy w związku ze zbyciem środków trwałych, w wyniku którego nastąpiła realizacja rezerwy rewaluacyjnej.

Ogółem 31 grudnia 2002 roku udział kapitałów własnych Banku w kapitałach sektora bankowego wyniósł 13,7% w porównaniu do 14,2% w końcu 2001 roku. Pod względem wielkości kapitałów własnych Bank plasował się na drugiej pozycji w sektorze bankowym.

Poziom kapitałów był w pełni wystarczający do zachowania bezpieczeństwa finansowego instytucji oraz gromadzonych w niej depozytów.

W 2002 roku wartość współczynnika wypłacalności zmniejszyła się z 21,22% do 18,53%. Spadek ten był przede wszystkim efektem:

- wprowadzenia przez Komisję Nadzoru Bankowego nowej formuły wyliczania współczynnika wypłacalności opartej na pojęciu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i poszczególnych rodzajów ryzyka rynkowego (minimalny poziom współczynnika utrzymano na 8%);

Współczynnik wypłacalności

Stan na dzień, w tys. zł	31/12/2002	31/12/2001
Bilansowa wartość funduszy własnych*	5 726 420	5 742 054
Pomniejszenia, w tym:	780 686	498 320
- wartość firmy	394 827	138 854
- inne wartości niematerialne i prawne	18 416	7 657
- udziały w zależnych i stowarzyszonych podmiotach finansowych	352 070	351 809
- fundusz z aktualizacji wyceny aktywów finansowych.	15 373	-
Fundusze własne do wyliczenia współczynnika wypłacalności	4 945 734	5 243 734
Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem	21 525 850	24 715 504
Całkowity wymóg kapitałowy, w tym:	2 134 678	
- wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	1 722 068	
- suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	412 610	
Współczynnik wypłacalności*	18,53%	21,22%

* Bez zysku netto bieżącego okresu

Wyliczenie współczynnika wypłacalności na 31.12.2001 roku przedstawiono według metody wówczas obowiązującej. Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem na dzień 31.12.2002 roku obejmują wyłącznie portfel bankowy.

■ spadku funduszy własnych do wyliczenia współczynnika wypłacalności w efekcie powiększenia odpisów z tytułu wartości niematerialnych i prawnych (w tym zwłaszcza wartości firmy). Przy wyliczaniu bazy funduszowej do współczynnika wypłacalności w 2002 roku Bank dokonywał po-

mnieszenia funduszy podstawowych o 30% wartości niematerialnych i prawnych, podczas gdy w 2001 roku stawka pomniejszenia z tego tytułu wynosiła 10%. W 2003 i 2004 roku stawka ta wzrosła odpowiednio do 60% i 100%.

Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% udziałów w kapitale akcyjnym Banku i w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy

Według stanu na dzień 31 grudnia 2002 roku jedynym akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% udziałów w kapitale akcyjnym Banku i w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy była spółka Citibank Overseas Investment Corporation („COIC”) z siedzibą w New Castle, Stany Zjednoczone, podmiot zależny od Citibank N.A. Podmiot ten posiadał 116.717.574 akcji Banku, tj. 93,2% udziałów w kapitale zakładowym oraz 93,2% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy. W 2002 roku wielkość udziałów COIC w Banku zwiększyła się w efekcie następujących transakcji:

- nabycia 376.650 akcji zwykłych na okaziciela serii C od spółki Centaur Investment Corporation oraz 376.650 akcji zwykłych na okaziciela serii C od spółki Foremost Investment Corporation. Podmioty zbywające akcje należały do grupy kapitałowej Citigroup Inc.,
- zamiany 17.648.500 posiadanych Specjalnych Partycypacyjnych Obligacji Zamiennych na akcje zwykłe na okaziciela serii B.

Działalność Banku

Kredyty i inne zaangażowania obciążone ryzykiem

Akcja kredytowa

W 2002 roku wielkość portfela kredytowego brutto zmniejszyła się o 318,9 mln zł, czyli o 2,0%, co przy wzroście kredytów w sektorze bankowym, osiągniętym głównie dzięki kredytom dla osób prywatnych, spowodowało spadek udziału Banku w rynku kredytowym z 7,1% do 6,7%. Pod względem wielkości bilansowej portfela kredytowego Bank plasował się na piątej pozycji w sektorze bankowym.

Największy pod względem wartości spadek dotknął należności od niefinansowych podmiotów gospodarczych, stanowiących największą pozycję portfela. Ograniczenie akcji kredytowej na rzecz przedsiębiorstw było następstwem takich czynników jak:

- ogólne ograniczenie popytu na kredyt w sektorze przedsiębiorstw w związku z dekonjunkcją gos-

Należności kredytowe brutto od klientów z sektora niebankowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Należności złotowe	10 604 932	10 802 085	(197 153)	(1,8%)
Należności walutowe	4 900 307	5 022 046	(121 739)	(2,4%)
Razem	15 505 239	15 824 132	(318 893)	(2,0%)
Należności od sektora niefinansowego	14 344 867	14 903 849	(558 982)	(3,8%)
Należności od sektora finansowego	1 155 708	891 297	264 411	29,7%
Należności od sektora budżetowego	4 664	28 986	(24 322)	(83,9%)
Razem	15 505 239	15 824 132	(318 893)	(2,0%)
Niefinansowe podmioty gospodarcze	12 874 634	13 382 300	(507 666)	(3,8%)
Niebankowe instytucje finansowe	1 155 708	891 297	264 411	29,7%
Osoby prywatne	1 365 152	1 385 737	(20 585)	(1,5%)
Inne podmioty niefinansowe	105 081	135 813	(30 732)	(22,6%)
Jednostki budżetowe	4 664	28 986	(24 322)	(83,9%)
Razem	15 505 239	15 824 132	(318 893)	(2,0%)

Należności bez odsetek należnych

podarczą, niską rentownością działalności oraz redukcją projektów inwestycyjnych w oczekiwaniu na ożywienie gospodarcze;

- obniżenie poziomu akceptowalnego przez Bank ryzyka kredytowego w przypadku nowych przedsięwzięć kredytowych, podyktowane dążeniem do poprawy jakości portfela;
- aktywna redukcja istniejących zaangażowań wobec niektórych klientów, których sytuacja finansowa sygnalizowała możliwość utraty zdolności do obsługi zobowiązań.

Ograniczenie portfela kredytów dla przedsiębiorstw niefinansowych zostało do pewnego stopnia zrekompensowane przez wzrost zaangażowania wobec niebankowych podmiotów finansowych o 29,7%, głównie za sprawą powiększenia akcji kredytowej na rzecz podmiotów leasingowych, w tym zwłaszcza spółek leasingowych należących do Grupy Kapitałowej Banku.

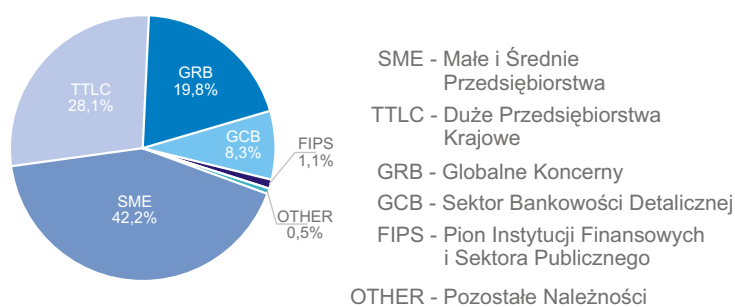
W 2002 roku Bank prowadził aktywną działalność na rynku kredytów konsorcjalnych, który niestety przeżywał w tym okresie wyraźny regres, co było związane ze spadkiem nakładów inwestycyjnych w gospodarce. Ogółem wartość dużych kredytów konsorcjalnych zaciągniętych przez polskie przedsiębiorstwa w 2002 roku wyniosła 9,4 mld zł (z czego 5,6 mld pochodziło od banków krajowych) w porównaniu z ponad 13 mld w 2001 roku. Zaangażowanie Banku z tytułu nowych umów spadło z 586,2 mln zł w 2001 roku do 348,3 mln zł w 2002 roku. W opisywanym okresie Bank uczestniczył w następujących przedsięwzięciach:

- refinansowanie na łączną kwotę 170 mln EUR kredytów finansujących działalność energetyczną i telekomunikacyjną Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.; Bank pełnił rolę współorganizatora konsorcjum z udziałem własnym 35 mln EUR;
- finansowanie działalności Polskich Kolei Państwowych S.A. w kwocie 202,5 mln EUR; Bank pełnił rolę współorganizatora konsorcjum z udziałem własnym 18,2 mln EUR;
- finansowanie budowy sieci światłowodowej o wartości 79 mln zł dla spółki Telbank S.A.; Bank był jedynym organizatorem konsorcjum z udziałem własnym 49 mln zł;
- finansowanie konsolidacji grupy kapitałowej oraz inwestycji w kablowni spółki Telefonika KFK S.A.

o łącznej wartości 1.423 mln zł (268 mln CHF i 174.5 mln EUR); Bank był uczestnikiem konsorcjum z udziałem własnym 31,5 mln CHF;

- uzyskanie mandatu od Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. na współorganizowanie kredytu w kwocie 150 mln USD na refinansowanie zadłużenia spółki; udział własny Banku wyniesie 20 mln USD.

Struktura portfela kredytowego brutto według grup segmentacji klientów 31/12/2002

W 2002 roku odnotowano spadek należności od osób prywatnych o 1,5%, a wpłynęły na to m.in. takie czynniki, jak:

- zaostrzenie kryteriów oceny ryzyka kredytowego stosowanych wobec potencjalnych nowych kredytobiorców, a w szczególności wobec osób prywatnych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą, spowodowane dążeniem do poprawy jakości portfela, co pośrednio wpłynęło na ograniczenie portfela kredytów konsumpcyjnych oraz dyskontowych;
- stosunkowo niewielka obecność Banku na rynku kredytów hipotecznych, charakteryzującym się w ostatnim okresie najwyższą dynamiką;

Jednocześnie zadłużenie osób prywatnych z tytułu użytkowania kart kredytowych Citibank wzrosło w 2002 roku o 155 mln zł (25,9%) do kwoty 752,6 mln zł.

Ogółem udział Banku w rynku kredytów dla klientów indywidualnych obniżył się z 2,5% w końcu 2001 roku do 2,2% w końcu 2002 roku.

W 2002 roku udział należności walutowych i indeksowanych do walut obcych w portfelu kredytowym brutto ustabilizował się na poziomie do 32%. Bank monitoruje wpływ ryzyka kursowego na ryzyko kre-

dytowe portfela walutowego, prowadząc analizy wrażliwości (tzw. stress-testing) sytuacji finansowej klientów, wobec których istnieje zaangażowanie denominowane w walutach obcych, na wahania kursowe.

Jakość portfela kredytowego

W 2002 roku Bank odnotował dalsze pogorszenie jakości portfela kredytowego, co znalazło wyraz we wzroście udziału należności zagrożonych w portfelu brutto z 25,7% do 29,4% i wpłynęło na wzrost rezerw celowych o 24,9%. Było to następstwem pogłębienia się niekorzystnej sytuacji finansowej i płynnościowej istotnej grupy klientów Banku. Spośród czynników, które wpłynęły na to zjawisko, wymienić należy:

- utrzymującą się ogólną dekonjunkturę gospodarczą,

- tendencje recesyjne w sektorze przemysłowym i budowlano-montażowym oraz korespondującą z nimi niską rentowność działalności gospodarczej,
- kontynuację przez Bank konserwatywnej polityki klasyfikacji należności i tworzenia rezerw.

Wzrost należności pod obserwacją o 51,8% był następstwem wprowadzenia w czerwcu 2002 roku nowego Regulaminu Polityki Kredytowej Sektora Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej, w którym zdefi-

Wskaźniki jakości portfela kredytowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień				Zmiana	
	31/12/2002		31/12/2001		tys. zł	%
Należności brutto od podmiotów niebankowych						
wg jakości zaangażowań						
W sytuacji normalnej	9 245 925	59,6%	10 640 930	67,2%	(1 395 005)	(13,1%)
Pod obserwacją	1 694 536	10,9%	1 116 542	7,1%	577 994	51,8%
Zagrożone	4 564 778	29,4%	4 066 660	25,7%	498 118	12,2%
- poniżej standardu	1 096 069	7,1%	1 149 105	7,3%	(53 036)	(4,6%)
- wątpliwe	1 889 792	12,2%	1 622 261	10,3%	267 531	16,5%
- stracone	1 578 917	10,2%	1 295 293	8,2%	283 624	21,9%
Razem należności od sektora niebankowego	15 505 239	100,0%	15 824 132	100,0%	(318 893)	(2,0%)

Należności bez odsetek należnych

Rezerwy na należności kredytowe od klientów sektora niebankowego

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Rezerwy celowe na należności	1 470 434	1 177 080	293 354	(24,9%)
- pod obserwacją	-	1 245	(1 245)	(100,0%)
- zagrożone	1 470 434	1 175 835	294 599	(25,1%)
Rezerwa na ryzyko ogólne	300 000	300 000	-	-
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności ogółem	11,4%	9,3%		
Wskaźnik pokrycia rezerwami należności zagrożonych	38,8%	36,3%		

niowano bardziej precyzyjne kryteria klasyfikacji kredytów do poszczególnych grup ryzyka.

Kwota rezerw celowych utworzonych na zaangażowania nieregularne, w wysokości 1.470 mln zł, w pełni spełniała wymogi określone przepisami Narodowego Banku Polskiego. Dodatkowo Bank posiadał rezerwę na ryzyko ogólne na kwotę 300 mln zł utworzoną w latach poprzednich.

Wzrost wskaźnika pokrycia rezerwami ogółem do 11,4% był przede wszystkim konsekwencją wzrostu udziału należności zagrożonych w portfelu kredytowym przy jednoczesnym spadku wielkości tego port-

fela. Wzrost pokrycia rezerwami nastąpił również w przypadku należności zagrożonych, co wynikało głównie z wzrostu pokrycia rezerwami należności straconych z 64,4% do 70,8%.

Według stanu na koniec 2002 roku 24% należności zagrożonych (a 33% należności wątpliwych) stanowiły kredyty udzielone spółkom zależnym międzynarodowych koncernów działających na rynku lokalnym (segment GRB), które w większości zabezpieczone były gwarancjami spółek-matek. Klasyfikacja tej grupy należności jako zagrożonych była - w myśl przepisów NBP - odpowiedzią Banku na pogorszenie się wyników finansowych raportowanych przez tych klientów, niezależnie od tego, czy dana należność była obsługiwana lub czy dany kredytobiorca posiadał zabezpieczenie wystawione przez swoją spółkę matkę.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym Bank nadal wykorzystywał system wprowadzony w marcu 2001 roku, który w trakcie 2002 roku został dwukrotnie zmodyfikowany w kierunku bardziej precyzyjnego określenia kryteriów klasyfikacji kredytów i tworzenia rezerw celowych. Filarem tego systemu jest zasada bieżącego monitoringu zaangażowań kredytowych Banku w poszczególne sektory gospodarki w celu identyfikacji obszarów, w których zaangażowanie powinno wzrosnąć lub ulec redukcji, w zależności od obecnej i prognozowanej koniunktury w da-

nej branży. Wobec zjawisk recesyjnych występujących w wielu obszarach gospodarki, w tym zwłaszcza w przemyśle, rezultatem stosowania takiego modelu zarządzania portfelem kredytowym były decyzje o aktywnej redukcji zaangażowań wobec niektórych sektorów i klientów w 2002 roku (sektor stoczniowy, budowlany, przemysł ciężki). Bank wzmocnił Departament Restrukturyzacji odpowiedzialny za zarządzanie zaangażowań zagrożonych z portfela dużych przedsiębiorstw, dzięki czemu osiągnął on satysfakcjonujące wyniki w ograniczaniu potencjalnych strat kredytowych. Jednostka ta w wielu przypadkach zdołała pozyskać dodatkowe zabezpieczenia lub renegecować harmonogram spłat należności zagrożonych, co spowodowało wzmocnienie pozycji Banku wobec klientów w trudnej sytuacji finansowej. Łącznie Departament Restrukturyzacji oraz Biuro Restrukturyzacji i Windykacji, odpowiedzialne za zarządzanie należnościami zagrożonymi w Pionie Bankowości Przedsiębiorstw, zatrudniały w końcu 2002 roku 26 osób i zarządzały portfelem należności zagrożonych o wartości 1,1 mld zł.

W 2002 roku Bank wystawił 4.364 tytuły egzekucyjne dotyczące należności w kwocie 135,3 mln zł, na które przypadły zabezpieczenia o wartości 69,6 mln zł. Ponadto w opisywanym okresie Bank spisał z bilansu w ciężar utworzonych rezerw należności nieściągalne o wartości 46,2 mln zł.

Zaangażowanie pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe warunkowe udzielone

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Gwarancje	2 738 719	2 737 591	1 128	0,0%
Akredytywy własne	187 117	184 874	2 242	1,2%
Akredytywy obce potwierdzone	12 013	63 155	(51 142)	(81,0%)
Kredyty przyrzeczone	6 662 409	6 779 275	(116 865)	(1,7%)
Lokaty do wydania	-	714 868	(714 868)	(100,0%)
Zobowiązania pozabilansowe razem	9 600 258	10 479 763	(879 505)	(8,4%)
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	145 308	125 913	19 395	15,4%
Wskaźnik pokrycia rezerwami	1,51%	1,20%		

W 2002 roku portfel zobowiązań pozabilansowych udzielonych przez Bank zmniejszył się o 8,4% do 9.600 mln zł. Spadek ten został spowodowany przede wszystkim przez całkowitą redukcję lokat do wydania, dla których termin realizacji związany jest jedynie

z czasem niezbędnym do technicznego przygotowania przepływu środków. Portfele głównych pozycji zobowiązań warunkowych udzielonych, tj. gwarancji, akredytów własnych i kredytów przyrzeczonych, pozostały relatywnie stabilne.

Leasing

Usługi leasingowe świadczą dwie spółki zależne Banku: Handlowy Leasing S.A. i Citileasing Sp. z o.o. W bliskiej przyszłości planowane jest połączenie spółek w jeden podmiot, który ma funkcjonować pod nazwą Handlowy-Leasing S.A. W tym celu spółki prowadziły prace nad ujednoczeniem procedur wewnętrznych oraz doskonaleniu zasad współpracy z Oddziałami Banku Handlowego w Warszawie SA. Handlowy Leasing S.A. i Citileasing Sp. z o.o. finansują się, oprócz kapitału, liniami kredytowymi ciągniętymi od Banku Handlowego w Warszawie SA.

W 2002 roku oferta produktowa obejmowała leasing operacyjny, finansowy i zwrotny w złotych, dolarach amerykańskich, euro i frankach szwajcarskich. Zakres przedmiotowy oferty obejmował leasing maszyn i urządzeń przemysłowych (w tym kompletnych linii technologicznych), flot samochodów osobowych, dostawczych i ciężarowych oraz maszyn poligraficznych, budowlanych i rolniczych. Ponadto prowadzono prace nad wprowadzeniem leasingu nieruchomości. Głównymi adresatami oferty Handlowy Leasing S.A. i Citileasing Sp. z o.o. były przedsiębiorstwa obsługiwane przez Bank Handlowy w Warszawie SA. Firmy nie będące klientami Banku mogły korzystać z czterech programów produktowych z uproszczoną procedurą akceptacji klienta, obejmujących leasing środków transportu, maszyn budowlanych, urządzeń poligraficznych oraz maszyn rolniczych marki John Deere. Głównym kanałem pozyskiwania transakcji była sieć doradców Banku

Handlowego w Warszawie SA, którą wspierali zarówno Doradcy ds. Leasingu Handlowy-Leasing S.A., jak również sieci dealerów oraz pośredników finansowych. W końcu 2002 roku obie spółki leasingowe zatrudniały łącznie 63 pracowników.

W 2002 roku spółki leasingowe należące do Banku przekazały w leasing aktywa o łącznej wartości 415,9 mln zł w porównaniu z 409,8 mln zł w 2001 roku (wzrost o 1,5%). Podpisano 1.228 umów, w tym 1.097 umów leasingu operacyjnego oraz 131 umów leasingu finansowego. W końcu roku spółki posiadały portfel leasingowy o łącznej wartości 946,8 mln zł wobec 733 mln zł w końcu 2001 roku. Rozmiary działalności obu spółek stawiają je razem na szóstym miejscu na rynku z udziałem ok. 5%.

W czerwcu 2002 roku Bank rozszerzył podpisaną w 2001 roku umowę z niemieckim bankiem państwowym Kreditanstalt für Wiederaufbau („KfW”) w sprawie refinansowania kredytów inwestycyjnych udzielanych podmiotom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Rozszerzona umowa objęła refinansowanie transakcji leasingowych zawieranych z małymi i średnimi przedsiębiorstwami przez Handlowy Leasing S.A. z wykorzystaniem funduszy z programów pomocowych Unii Europejskiej. Wielkość jednorazowego refinansowania ograniczona jest limitem 250 tys. EUR. Środki pozyskane z KfW powinny przyczynić się do wzrostu wolumenu transakcji leasingowych spółki w przyszłości.

Faktoring

Działalność faktoringowa prowadzona jest bezpośrednio przez Bank Handlowy w Warszawie SA oraz przez spółkę Handlowy-Heller S.A., w której Bank posiada 50% udział (w tym 25% poprzez spółkę Handlowy Inwestycje Sp. z o.o.). Partnerem Banku w tym przedsięwzięciu jest holenderski inwestor branżowy NMB Heller Holding N.V. (udział 50%).

Na wynikach Handlowy-Heller S.A. osiągniętych w 2002 roku zaciążyły niekorzystne czynniki makroekonomiczne, a zwłaszcza niska dynamika obrotu gospodarczego związana ze słabym popytem. Problemy ze zbytem produktów szczególnie dotknęły branże o szczególnym znaczeniu dla biznesu faktoringowego,

tj. elektroniczną, komputerową, odzieżową, zabawkar-ską i artykułów biurowych. W rezultacie w 2002 roku spółka odnotowała spadek przychodów z działalności o 29%, co jednak do pewnego stopnia udało się zneutralizować przez obniżkę kosztów działania o 7% oraz kosztów finansowych o 36%. Spółka została ponadto zmuszona do utworzenia rezerw celowych na nieściągalne należności faktoringowe w kwocie 3,9 mln zł.

Ogółem w 2002 roku wartość skupionych wierzytelności wyniosła 949,2 mln zł w porównaniu do 973,4 mln zł w analogicznym okresie 2001 roku. Liczba klientów zmniejszyła się nieznacznie ze 117 w 2001 roku do 116. W 2002 roku firma powiększyła nato-

miast liczbę podpisanych umów faktoringowych z 38 w 2001 roku do 53 w 2002 roku. Szacowany udział w rynku utrzymał się na poziomie 10%.

W warunkach spadających obrotów oraz pogarszającej się jakości portfela należności, firma podjęła działania mające na celu odwrócenie tych niekorzystnych tendencji. Otwarto przedstawicielstwo regionalne w Poznaniu, wprowadzono nowy produkt (faktoring bez regresu) oraz usprawniono zarządzanie ryzy-

kiem kredytowym m.in. poprzez wprowadzenie wewnętrznych limitów finansowania dłużników. Podjęto również prace nad uruchomieniem centrum telefonicznego oraz wdrożeniem nowego produktu dla drobnych przedsiębiorstw, których roczne obroty nie przekraczają 5 mln zł. W efekcie II połowa 2002 roku przyniosła znaczącą poprawę wyników: miesięczna wartość skupionych faktur wzrosła z 49 mln zł w styczniu do 111 mln zł w rekordowym pod tym względem październiku.

Fundusze zewnętrzne

Według stanu na koniec 2002 roku łączna wartość funduszy zewnętrznych Banku wyniosła 20.171 mln zł i była o 9,8% mniejsza niż w końcu 2001 roku. Spadek dotknął depozytów od wszystkich grup klientów. Kwotowo najbardziej zmniejszyły się zobowiązania od instytucji finansowych, co było efektem ograniczenia finansowania Banku na rynku międzybankowym w związku ze zmniejszonym zapotrzebowaniem na dodatkową płynność. Charakterystyczny dla 2002 roku był znaczący spadek depozytów terminowych od wszystkich grup sektorowych, który odzwierciedlał ogólny spadek skłonności do oszczędzania w gospodarce, będący następstwem ograniczenia przychodowości odsetkowej depozytów. Oprócz tego, część deponentów zaczęła przykładać większą wagę

do optymalizacji lokowania swoich środków, coraz częściej decydując się na zakup dłużnych papierów skarbowych lub jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych.

Spadek zobowiązań od niefinansowych podmiotów gospodarczych o 3,2% przełożył się na nieznaczny obniżkę udziału Banku w rynku tego rodzaju depozytów z 13,6% do 13,3% (obejmuje zobowiązania wobec przedsiębiorstw, spółek, spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych). Mimo to, Bank pozostał liderem na tym rynku, a jego silna pozycja w dużym stopniu stanowiła pochodną konkurencyjnej oferty produktowej w obszarze bankowości transakcyjnej.

Fundusze zewnętrzne

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	121 344	208 128	(86 784)	(41,7%)
Zobowiązania wobec sektora finansowego	3 430 715	4 862 810	(1 432 095)	(29,4%)
Zobowiązania bieżące	1 886 237	2 029 014	(142 777)	(7,0%)
Zobowiązania terminowe	1 544 478	2 833 796	(1 289 318)	(45,5%)
- depozyty bankowe	472 923	734 543	(261 620)	(35,6%)
- kredyty otrzymane	522 103	1 658 303	(1 136 200)	(68,5%)
- depozyty terminowe instytucji niebankowych	549 452	440 950	108 502	24,6%
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	15 984 177	16 409 182	(425 005)	(2,6%)
Zobowiązania bieżące	7 548 770	6 645 739	903 031	13,6%
Zobowiązania terminowe	8 435 407	9 763 443	(1 328 036)	(13,6%)
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	634 793	879 611	(244 818)	(27,8%)
Zobowiązania bieżące	410 686	284 093	126 593	44,6%
Zobowiązania terminowe	224 107	595 518	(371 411)	(62,4%)
Razem fundusze zewnętrzne	20 171 029	22 359 731	(2 188 702)	(9,8%)

Bez odsetek do zaplacenienia

Zobowiązania wobec klientów niebankowych

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Zobowiązania wobec:				
Osób prywatnych	6 013 546	6 085 893	(72 347)	(1,2%)
Niefinansowych podmiotów gospodarczych	9 066 496	9 365 919	(299 423)	(3,2%)
Instytucji niekomercyjnych	890 373	947 710	(57 337)	(6,1%)
Niebankowych podmiotów finansowych	1 363 253	1 408 116	(44 863)	(3,2%)
Sektora budżetowego	634 793	879 611	(244 818)	(27,8%)
Zobowiązania na przejściowej ewidencji	13 762	9 660	4 102	42,5%
Razem	17 982 223	18 696 909	(714 686)	(3,8%)
Złotowe	12 988 460	13 087 011	(98 551)	(0,8%)
Walutowe	4 993 763	5 609 898	(616 135)	(11,0%)
Razem	17 982 223	18 696 909	(714 686)	(3,8%)

Bez odsetek do zaplaceniu

Środki zgromadzone na rachunkach bieżących i depozytach terminowych osób prywatnych zmniejszyły się o 1,2%, ale w sytuacji głębszego spadku depozytów osób prywatnych w sektorze bankowym Bank znacznie powiększył udział rynkowy z 2,8% do 2,9%. Pod względem dynamiki największy spadek dotknął depozytów od sektora budżetowego, co do pewnego stopnia było konsekwencją nasilającej się konkurencji w obsłudze podmiotów budżetowych ze strony banków kontrolowanych przez Skarb Państwa.

W 2002 roku Bank notował systematyczny wzrost nadwyżki wolnych środków, obrazowany przez powiększającą się różnicę w poziomie należności i zobowiązań wobec podmiotów finansowych. Silna baza depozytowa i płynnościowa daje Bankowi możliwość elastycznego reagowania na pojawiające się nowe sposobności do inwestycji w aktywa kredytowe oraz zapewnia potencjał funduszowy, który będzie mógł być wykorzystany w warunkach oczekiwanego powrotu koniunktury makroekonomicznej.

Zarządzanie środkami finansowymi przedsiębiorstw

Bank posiada bogatą, kompleksową i nowoczesną ofertę produktową w zakresie obsługi finansowej i transakcyjnej przedsiębiorstw. Równoległe ze świadczeniem tradycyjnych usług - takich jak np. prowadzenie rachunków bieżących, przelewy krajowe i zagraniczne, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów w rachunku bieżącym - Bank prowadził intensywną rozbudowę oferty i akwizycję klientów w grupie bardziej wyrafinowanych produktów bankowości transakcyjnej, w tym zwłaszcza bankowości elektronicznej i internetowej. Rozwój tej działalności w znacznym stopniu ułatwiał dostęp do światowej klasy dorobku technologicznego Citigroup. W 2002 roku oferta Banku w obszarze zarządzania środkami finansowymi przedsiębiorstw obejmowała następujące grupy produktowe:

- zarządzanie należnościami,

- bankowość elektroniczna i internetowa,
- zarządzanie płynnością,
- płatności,
- finansowanie handlu,
- obsługa handlu.

W obszarze bankowości internetowej Bank odnotował dynamiczny wzrost wykorzystania platformy transakcyjnej CitiDirect, będącej sztandarowym kanałem internetowej obsługi klientów korporacyjnych w zakresie produktów bankowości transakcyjnej. Ogółem w końcu 2002 roku obsługiwano 3.170 instalacji CitiDirect, w porównaniu z 860 na początku roku. Atutem pakietu CitiDirect jest możliwość dostępu do

rachunku bankowego firmy-klienta w czasie rzeczywistym i wykonywania całej gamy transakcji za pomocą komputerowego połączenia z Internetem bezpośrednio z siedziby klienta. CitiDirect posiada ponadto rozbudowane opcje raportowania oraz importu/eksportu danych. Najwyższy poziom bezpieczeństwa systemu zapewniają nowoczesne techniki szyfrowania danych. Docelowo w ramach CitiDirect obsługiwani będą wszyscy klienci korporacyjni korzystający z usług bankowości elektronicznej (w tym m.in. użytkownicy systemów Goniec i MTMS32 oferowanych odpowiednio przez Bank Handlowy w Warszawie SA i Citibank (Poland) S.A. przed fuzją). Łączna liczba instalacji wszystkich rodzajów internetowych platform bankowości transakcyjnej wzrosła z 11,5 tys. w końcu 2001 roku do 12,6 tys. w końcu 2002 roku. Wysoki poziom oferty bankowości internetowej dla klientów korporacyjnych został doceniony przez ekspertów prestiżowego magazynu „Global Finance”, którzy przyznali Bankowi tytuł „Best Corporate/Institutional Internet Bank in Poland 2002”.

W 2002 roku osiągnięto znaczący wzrost wykorzystania systemu obsługi płatności masowych SpeedCollect, co przełożyło się na dynamiczny wzrost przychodów prowizyjnych od tego produktu. SpeedCollect umożliwia klientom korporacyjnym Banku automatyczne rozsięgowywanie wpływów od odbiorców i uzgadnianie sald na rachunkach. System ten oferowany jest m.in. operatorom telefonicznym, operatorom telewizji kablowych, dystrybutorom energii elektrycznej i gazu, oraz ubezpieczycielom. Liczba transakcji przetwarzanych miesięcznie przez Bank w ramach świadczenia usługi SpeedCollect wzrosła z 5,5 mln w grudniu 2001 roku do 9,3 mln w grudniu 2002 roku.

Rok 2002 był okresem dużej aktywności Biura Zarządzania Produktami Kartowymi, oferującego karty

Citibank Business przeznaczone do pokrywania wydatków służbowych pracowników firm. Wprowadzono do oferty Banku nowe produkty: kartę Visa Business Electron (w wersji Gold, Silver, Commercial i CitiBusiness) wraz z „Pakiem bezpieczeństwa”, która zastąpiła kartę bankomatową Citibusiness Mastercard, oraz (jako pierwszy Bank w Polsce) Przedpłacone Karty Płatnicze typu Visa Electron. Ten drugi rodzaj kart służy do dokonywania transakcji wyłącznie w Polsce i ma zastosowanie jako: karty lojalnościowe, karty służące do przekazu środków lub karty promocyjne. Szczególną zaletą Przedpłaconych Kart Płatniczych jest możliwość opracowania indywidualnego wzoru graficznego plastiku karty dla konkretnego klienta, dzięki czemu logo klienta staje się widoczne wszędzie tam, gdzie karta jest używana. Ogółem w końcu 2002 roku Biuro Zarządzania Produktami Kartowymi obsługiwało 3,8 tys. przedsiębiorstw używających łącznie 16,3 tys. kart Citibank Business i Przedpłaconych Kart Płatniczych.

W dniu 28 maja 2002 roku, we współpracy z Citibank Card Acceptance (CCA), Bank Handlowy wzbogacił swoją ofertę o usługę pełnego rozliczania transakcji dokonywanych przy użyciu kart płatniczych. Usługa ta jest skierowana do przedsiębiorstw akceptujących karty jako formę płatności.

W czerwcu 2002 roku uruchomiono usługę autoryzacji płatności w Internecie przez system CitiConnect w Pasażu Handlowym portalu Wirtualna Polska, który docelowo obejmie kilkadziesiąt sklepów internetowych. Ogółem od wprowadzenia CitiConnect do oferty Banku w czerwcu 2001 roku podpisano 105 umów z firmami prowadzącymi sklepy internetowe, z czego 58 umów zostało zawartych w 2002 roku. W połowie 2002 roku funkcjonalność CitiConnect została istotnie poszerzona o implementację tego produktu na platformę mobilną, obejmującą kanały WAP i SMS.

Obsługa rozliczeń handlu zagranicznego

W efekcie fuzji z CPSA w dniu 1 marca 2001 roku Bank uzyskał dominującą pozycję na rynku obsługi rozliczeń handlu zagranicznego. Silna pozycja Banku Handlowego - wywodząca się jeszcze z czasów, kiedy Bank posiadał monopol na obsługę transakcji polskiego handlu zagranicznego - uległa istotnemu wzmocnieniu poprzez powiększenie bazy klientowskiej o podmioty obsługiwane przez byłą Citibank (Poland) S.A.,

w tym zwłaszcza liczną grupę spółek-córek międzynarodowych koncernów, prowadzących intensywną wymianę towarową i usługową z zagranicą.

Łączna wartość transakcji handlu zagranicznego obsługiwanych w 2002 roku przez Bank Handlowy w Warszawie SA wyniosła 19,7 mld USD, z czego na transakcje eksportowe przypadło 8,406 mln USD, a na im-

portowe 11,315 mln USD. Bank odnotował wzrost udziału rynkowego z 23,5% w 2001 roku do 25,9% w 2002 roku, umacniając się na pozycji lidera rynku. Był to efekt wzrostu udziału w obsłudze transakcji importowych z 22,0% do 26,1% oraz nieznacznej obniżki udziału w obsłudze eksportu z 25,7% do 25,5%.

Oprócz szerokiej bazy klientowskiej oraz wieloletnich doświadczeń w świadczeniu usług finansowych na rzecz polskich eksporterów i importerów, ważnym atutem Banku na rynku rozliczeń handlu zagranicznego jest kompletna oferta produktowa, obejmująca całą gamę akredytyw, inkas dokumentowych, gwarancji, poręczeń, awali, akceptów bankierskich, dyskont weksli i należności udokumentowanych fakturami. Systematyczny wzrost zaufania do polskich kontrahentów, korespondujący z ogólnym wzrostem zaufania do polskiej gospodarki w miarę postępu negocjacji akcesyjnych z Unią Europejską, wpływa na stopniowe przechodzenie w rozliczeniach handlowych z Europą Zachodnią na zwykłe polecenia zapłaty lub dyskonto faktur. W przypadku transakcji z podmiotami z Euro-

py Wschodniej głównym instrumentem pozostaje nadal akredytywa.

18 kwietnia Bank podpisał z Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. („KUKKE”) ramową umowę o współpracy w zakresie ubezpieczenia wiarytelności przysługujących faktorowi od dłużników z krajów OECD. Umowa ta umożliwiła Bankowi przygotowanie nowego produktu „Program Finansowania Eksportu do Krajów OECD”, który zapewni polskiemu eksporterom sprzedającym swoje produkty do krajów OECD dostęp do zewnętrznego źródła finansowania transakcji eksportowych w formie faktoringu zabezpieczonego polisą KUKKE. Biuro Strukturyzowanych Transakcji Finansowania Handlu wdrożyło także „Program Prefinansowania Handlu” oferujący klientowi finansowanie na okres do 180 dni, zabezpieczony cesją z akredytywy lub cesją z kontraktu, bądź gwarancją cedowaną lub wystawioną na Bank. Liczba klientów korzystających z produktów obsługi i finansowania handlu w 2002 roku wyniosła 2,8 tys.

Rynek pieniężny i walutowy

Pion Skarbu należy do najważniejszych centrów generujących przychody Banku Handlowego w Warszawie SA, czego dowodzi rosnący z roku na rok udział wyniku z pozycji wymiany i wyniku na operacjach finansowych w wyniku działalności bankowej.

Bank Handlowy należy do czołowych uczestników rynku pieniężnego i walutowego w Polsce, działając jako tzw. market-maker w segmencie standardowych transakcji walutowych i na stopę procentową. Podobnie jak w poprzednich latach, także i w 2002 roku Bank pełnił funkcję Dealera Rynku Pieniężnego, która umożliwia dostęp do operacji otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski. Przywilej pełnienia tej funkcji otrzymało 15 banków (na 23 kandydujące) wyróżniających się pod względem aktywności na rynku bonów i obligacji skarbowych oraz instrumentów pochodnych na stopę procentową, działalności powierniczej, potencjału rozliczeniowego i poprawności relacji z bankiem centralnym. Umowę w tej sprawie zawarto w dniu 10 grudnia 2001 roku z NBP. Ponadto pod koniec 2002 roku Bank Handlowy w Warszawie SA znalazł się także w grupie 12 banków wybranych przez Ministerstwo Finansów do

pełnienia w 2003 roku funkcji Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych, zapewniającej dostęp do rynku pierwotnego tych instrumentów.

Silna pozycja Banku na rynku pieniężnym i walutowym jest pochodną takich czynników, jak:

- silna i wciąż rosnąca baza klientów, obejmująca ok. 5.000 podmiotów obsługiwanych w zakresie transakcji wymiany walutowej oraz ok. 500 podmiotów zawierających transakcje pochodne,
- znacząca skala operacji realizowanych przez Bank na własny rachunek, w związku z potrzebami zarządzania rosnącą płynnością Banku,
- obszerna, elastyczna i innowacyjna oferta produktowa,
- wiodąca pozycja w obsłudze rozliczeń handlu zagranicznego,
- dynamiczny i doświadczony zespół pracowników,

- renoma marki Banku Handlowego na polskim rynku walutowym zarówno wśród krajowych, jak i zagranicznych uczestników tego rynku,
- wsparcie ze strony inwestora strategicznego, Citigroup, w zakresie dostępu do rynków międzynarodowych, wdrażania nowych produktów oraz zarządzania ryzykiem rynkowym.

Według szacunków Departamentu Skarbu, udział Banku w rynku transakcji na zlecenie klientów wyniósł 25% dla transakcji wymiany walutowej (1 miejsce) i 25% dla instrumentów pochodnych (1 miejsce).

Bank zajmował pierwsze miejsce wśród dealerów rynku pierwotnego dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, co związane było m.in. ze znaczną rozbudową portfela tych instrumentów. Udział w rynku wtórnym papierów skarbowych był już mniejszy i wyniósł 4% dla rynku obligacji i 9% dla rynku bonów skarbowych. Udział w rynku międzybankowym był mniejszy i wyniósł 9% dla transakcji wymiany walutowej oraz 8% dla transakcji FRA i IRS. Poziom tych udziałów do pewnego stopnia ograniczał fakt, iż znaczna część obrotów była realizowana w Londynie, z udziałem banków zagranicznych.

Emisje dłużnych papierów wartościowych przedsiębiorstw

Od lat Bank Handlowy utrzymuje się w ścisłej czołówce podmiotów działających na rynku pierwotnym dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez firmy i instytucje finansowe. W 2002 roku Departament Bankowości Inwestycyjnej, Doradztwa i Rynków Kapitałowych uczestniczył w uruchomieniu nowych programów emisji papierów następujących podmiotów:

- 5-letni program emisji obligacji i certyfikatów depozytowych FCE Bank Polska S.A. i FCE Credit Polska S.A. na sumę nie większą niż 1.000 mln zł; Bank został organizatorem, agentem emisji, agentem d/s płatności, dealerem oraz depozytariuszem emisji; celem emisji ma być finansowanie działalności kredytowej, leasingowej i faktoringowej oraz wsparcie sprzedaży samochodów koncernu Ford Motor Company,
- 3-letni program emisji obligacji Polkomtel S.A. o maksymalnej wartości 500 mln zł z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego, rozbudowę sieci oraz rozwój nowych usług; Bank został współorganizatorem, dealerem, agentem d/s płatności i depozytariuszem emisji,
- 4-letni program emisji papierów dłużnych spółek Volkswagen Bank Polska S.A., Volkswagen Leasing Polska S.A., Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o., Volkswagen Poznań Sp. z o.o. oraz Coordination Center Volkswagen N.V./S.A. z łącznym limitem zadłużenia 1.000 mln zł; Bank został wiodącym menedżerem, agentem d/s płatności, depozytariuszem i dealerem programu,
- Program Publicznych Emisji Obligacji Telekomunikacji Polska S.A. z limitem zadłużenia 1.000 mln zł i terminem wykupu papierów od jednego roku do 7 lat; obligacje te będą przedmiotem obrotu wtórnego na rynku regulowanym prowadzonym przez Centralną Tabelę Ofert; Bank został organizatorem i agentem programu, a Dom Maklerski Banku Handlowego SA będzie pełnił rolę oferującego obligacje w publicznym obrocie
- 5-letni program emisji obligacji Can Pack S.A. z limitem zadłużenia 100 mln zł; Bank został organizatorem, agentem emisji, agentem d/s płatności, dealerem i depozytariuszem programu
- program emisji obligacji Echo Investment S.A. z limitem zadłużenia 100 mln zł,
- program emisji obligacji spółki Ecco-Papier Sp. z o.o. o wartości 50 mln zł,
- program emisji obligacji SCA Packaging Poland Sp. z o.o. i SCA Hygiene Products Sp. z o.o. z limitem zadłużenia 200 mln zł,
- program emisji papierów dłużnych spółki Jedyńka Skanska S.A. (limit 100 mln zł),
- program emisji papierów dłużnych PGF Urtica Sp. z o.o. (limit 16 mln zł)
- program emisji obligacji MITEK S.A. z limitem 40 mln zł.

Według stanu na koniec 2002 roku udział w rynku mierzony wielkością zadłużenia z tytułu papierów uplasowanych za pośrednictwem Departamentu Bankowości Inwestycyjnej, Doradztwa i Rynków Kapitałowych wyniósł 22,0% w porównaniu z 18,9% w koń-

cu 2001 roku, zapewniając Bankowi dominującą pozycję. Ogółem w 2002 roku Bank uplasował na rynku papiery o łącznej wartości 13.272 mln zł (17,1% udział w rynku).

Bankowość małych przedsiębiorstw

Bank kontynuował realizację strategii wzmocnienia swojej pozycji na rynku małych przedsiębiorstw, definiowanych jako firmy uzyskujące przychody ze sprzedaży do 4 mln zł rocznie (tzw. subsegment Tier 0). W 2002 roku liczba klientów Departamentu Małych Przedsiębiorstw („DMP”) wzrosła z 7,3 tys. do 9,5 tys. Łączna liczba małych i średnich przedsiębiorstw obsługiwana przez Pion Bankowości Przedsiębiorstw (z uwzględnieniem Tier 0) wzrosła w 2002 roku z 16,5 tys. do 18,6 tys.

Kierowana do małych firm oferta Inter Biznes, której trzon stanowi pakiet usług Inter Konto, uzyskała w 2002 roku pełną funkcjonalność, a ponadto została rozszerzona o kartę płatniczą typu CitiBusiness VISA Electron „charge” oraz nowy program kredytowy,

który daje możliwość zaoferowania nowym klientom niezabezpieczonego kredytu w rachunku bieżącym.

Rok 2002 był okresem intensywnych prac nad rozbudową kanałów obsługi klientów Tier 0. W maju 2002 roku wprowadzono usługę Inter Bankiera (Interactive Voice Reponse) w ramach Inter Centrum, czyli centrum telefonicznej obsługi klientów DMP. W tym samym miesiącu podjęta została decyzja o przygotowaniu odpowiedniej funkcjonalności systemu bankowości detalicznej Systematics, celem umożliwienia w przyszłości przeniesienia obsługi klientów Tier 0 na platformę transakcyjną Sektora Bankowości Detalicznej. Począwszy od II kwartału 2002 roku powiększono sieć akwizycji, która pod koniec roku liczyła już ponad 200 przeszkolonych agentów sprzedaży.

Inwestycje kapitałowe

W 2002 roku Bank realizował przyjętą wcześniej strategię odnośnie zaangażowań kapitałowych, której głównym założeniem było dążenie do ograniczenia wielkości portfela przy jednoczesnej racjonalizacji zaangażowań strategicznych.

Wśród ważniejszych wydarzeń i czynników, które wpłynęły na zmianę bilansowej wielkości zaangażowań kapitałowych Banku w 2002 roku wymienić należy:

- przeszacowanie w dół o kwotę netto 31,3 mln zł wartości bilansowej trwałych i istotnych akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności w związku ze zmianą przyjętych zasad rachunkowości, ujęte jako korekta bilansu otwarcia; wpływ tej zmiany najsilniej zaznaczył się w przypadku pozycji „Udziały i akcje w jednostkach współzależnych” w związku z korek-

tą wartości udziałów w PKO/Handlowy PTE S.A.,

- nabycie dodatkowych akcji Banku Rozwoju Cukrownictwa S.A. („BRC”), w wyniku czego udział Banku wzrósł z 95,77% do 100,00% kapitału oraz z 86,49% do 100,00% głosów na WZA tej spółki; podwyższenie udziałów w BRC było związane z planami jej późniejszej sprzedaży (likwidacji),
- sprzedaż w dniu 26 marca 2002 roku wszystkich posiadanych akcji spółki zależnej Cuprum Bank S.A. na rzecz spółki Dominet S.A., będącej własnością Merrill Lynch Global Emerging Markets Partners L.P. Bank posiadał 55,26% w kapitale Cuprum Banku S.A. oraz 50,20% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy,
- sprzedaż całego posiadanego pakietu, tj. 50,30% udziałów w spółce Tower Service Sp. z o.o.,

Inwestycje kapitałowe

w tys. zł	Wg stanu na dzień		Zmiana	
	31/12/2002	31/12/2001	tys. zł	%
Udziały lub akcje w jednostkach zależnych	371 271	404 916	(33 645)	(8,3%)
Udziały lub akcje w jednostkach współzależnych	20 072	101 829	(81 757)	(80,3%)
Udziały lub akcje w jednostkach stowarzyszonych	19 942	116 890	(96 948)	(82,9%)
Udziały lub akcje w innych jednostkach	23 512	57 770	(34 258)	(59,3%)
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	4 000	20 119	(16 119)	(80,1%)
Pożyczki podporządkowane	99 572	123 478	(23 906)	(19,4%)
Obligacje zamienne Handlowy Investments	59 795	52 384	7 411	14,1%
Razem inwestycje kapitałowe	598 164	877 386	(279 222)	(31,8%)

- sprzedaż w dniu 26 kwietnia 2002 roku pakietu 87.741 akcji spółki zależnej Bank Handlowy International S.A. z siedzibą w Luksemburgu („BHI”). Przeniesienie własności akcji na rzecz nabywającego nastąpiło w dniu 6 maja 2002 roku. Sprzedany przez Bank pakiet akcji stanowił 73,12% udziału w kapitale zakładowym i uprawniał do wykonywania 73,12 % głosów na Walnym Zgromadzeniu BHI,
- przejęcie na własność w dniu 3 czerwca 2002 roku 6.000 udziałów w spółce „Bytom Collection” Spółka z o.o. z siedzibą w Radzionkowie. Wartość nominalna przejętych udziałów wynosiła 3.000 tys. zł. Przejęcie udziałów nastąpiło na podstawie umowy o zastaw rejestrowy zawartej w 2001 roku przez Bank z ZO Bytom SA, tytułem częściowego zaspokojenia wymagalnej wierzytelności kredytowej Banku wobec ZO Bytom SA. Wskutek przejęcia udziałów w dniu 3 czerwca 2002 roku Bank

stał się wyłącznym posiadaczem wszystkich udziałów w spółce „Bytom Collection”, których łączna liczba wynosi 6.008 udziałów, a zatem wymieniona spółka stała się jednostką zależną Banku,

- sprzedaż w dniu 19 września 2002 roku wraz ze swoją spółką zależną Handlowy Investments SA wszystkich posiadanych, tj. 31,09% akcji Hortex Holding S.A. na rzecz BankAmerica International Investment Corporation,
- sprzedaż w dniu 30 września 2002 roku wszystkich posiadanych, tj. 19,99% udziałów w Mittel-europäische Handelsbank AG na rzecz Nord-deutsche Landesbank Girozentrale z siedzibą w Hanowerze,
- utworzenie rezerw na udziały w podmiotach stowarzyszonych działających w sektorze budowlanym w łącznej kwocie 84,4 mln zł.

Działalność maklerska na rynku kapitałowym

Bank prowadzi działalność maklerską na rynku kapitałowym za pośrednictwem spółki zależnej Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. („DMBH”), w której posiada 100-procentowy udział. DMBH powstał 1 kwietnia 2001 roku w wyniku przeniesienia majątku Centrum Operacji Kapitałowych Banku Handlowego na rzecz spółki zależnej Citibrokerage S.A. oraz zmiany nazwy. Dom Maklerski Banku Handlowego SA świadczy pełen zakres usług maklerskich dostępnych na rynku. DMBH oferuje również unikalny na rynku produkt - Pakiet Inwestora. Jest to wspólna oferta łącząca rachunek inwestycyjny w Domu Maklerskim Banku Han-

dlowego SA i konto osobiste prowadzone w ramach Sektora Bankowości Detalicznej, skierowana do osób chcących inwestować na rynku kapitałowym.

Pakiet Inwestora umożliwia m.in.:

- realizację zleceń maklerskich (np. zakup akcji lub obligacji) z wykorzystaniem środków pieniężnych posiadanych na rachunku w Banku,
- bezpłatny i automatyczny transfer środków pieniężnych pomiędzy DMBH i Bankiem ,

- wykonywanie wszelkich dyspozycji pod jednym numerem telefonu.

Pakiet Inwestora umożliwia również wygodne i proste korzystanie z pełnego zakresu usług związanych z rachunkiem inwestycyjnym w DMBH oraz kontem osobistym prowadzonym przez Sektor Bankowości Detalicznej. Według stanu na 31 grudnia 2002 roku DMBH prowadził 18.693 rachunków inwestycyjnych, tj. o 5.310 więcej niż w końcu 2001 roku.

W 2002 roku DMBH świadczył usługi maklerskie wykorzystując 6 własnych placówek, sieć oddziałów Sektora Bankowości Detalicznej Banku Handlowego w Warszawie SA oraz telecentrum CitiPhone. W końcu 2002 roku biuro zatrudniało 89 pracowników.

Działając w sytuacji dekonunktury na rynku akcji oraz głębokiego spadku obrotów na WGPW w 2002 roku, DMBH zdołał utrzymać wysoką drugą pozycję na rynku maklerskim pod względem łącznej wartości obsłużonych obrotów papierami wartościowymi z udziałem 11,1% (w porównaniu z 11,4% w 2001 roku). Ogółem wartość obrotów akcjami i obligacjami zrealizowanych w opisywanym okresie za pośrednictwem DMBH wyniosła 5.753 mln zł w porównaniu z 7.494 mln zł w 2001 roku (suma obrotów COK, Citibrokerage i DMBH w 2001 roku). Na tę kwotę złożyły się obroty akcjami o wartości 5.267 mln zł

(trzecie miejsce na rynku z udziałem 11,0%) oraz obroty obligacjami o wartości 485 mln zł (drugie miejsce na rynku z udziałem 12,2%). Równocześnie DMBH zajął dwunaste miejsce pod względem obrotów kontraktami terminowymi na indeks WIG 20 z udziałem 3,5% (221,8 tys. kontraktów).

W 2002 roku DMBH utrzymał pozycję lidera jako podmiot pełniący rolę animatora dla akcji notowanych na WGPW. W końcu roku DMBH był animatorem dla 44 akcji spółek giełdowych, czyli 1/5 ogółu notowanych, a także dla kontraktów terminowych na indeks WIG 20 i jednostek indeksowych oraz dla 2 spółek notowanych na rynku pozagiełdowym prowadzonym przez Centralną Tabelę Ofert („CeTO”). W 2002 roku udział biura w łącznych obrotach animatorów na WGPW sięgnął 32,4%. DMBH był także najaktywniejszym organizatorem obrotów na CeTO. Łączna wartość obrotów w 2002 roku sięgnęła 257 mln zł, dając spółce udział w rynku na poziomie 41%.

W opisywanym okresie DMBH organizował także obrót niepubliczny dla firm niedopuszczonych do obrotu publicznego. Istotnym wydarzeniem, które powinno przyczynić się do wzrostu wolumenu tego rodzaju transakcji w przyszłości, było uruchomienie przez DMBH niepublicznego obrotu akcjami pracowniczymi Polskich Linii Lotniczych LOT SA (27 maja 2002 roku) oraz Elektrociepłowni Warszawskich S.A.

Usługi powiernictwa papierów wartościowych

Departament Powiernictwa Papierów Wartościowych działa zarówno na podstawie przepisów prawa polskiego, jak i zgodnie z międzynarodowymi standardami usług powiernictwa papierów wartościowych. Dzięki temu jest w stanie sprostać wymogom największych i najbardziej wymagających klientów instytucjonalnych. Departament stanowi integralną część globalnej sieci Citibanku N.A, działającej pod nazwą Global Securities Services, która oferuje usługi związane z papierami wartościowymi.

Bank jest jednym z liderów rynku banków depozytariuszy w Polsce. Oferuje swoje usługi w zakresie powiernictwa papierów wartościowych tak zagranicznym inwestorom instytucjonalnym, jak i krajowym podmiotom finansowym, szczególnie funduszom inwestycyjnym i emerytalnym.

W ramach usług powiernictwa Departament prowadzi rachunki papierów wartościowych i rachunki pieniężne, rozlicza transakcje w obrocie papierami wartościowymi, zapewnia obsługę wypłat dywidend i odsetek, wycenę portfela aktywów, indywidualne raporty, a także aranżuje reprezentowanie klientów w walnych zgromadzeniach akcjonariuszy spółek publicznych. Ponadto, Departament świadczy również usługi prowadzenia rejestru zagranicznych papierów wartościowych, w ramach których pośredniczy w rozliczaniu transakcji klientów krajowych i przechowywaniu papierów wartościowych na rynkach zagranicznych.

Bank aktywnie działa na rzecz doskonalenia regulacji prawnych rynku papierów wartościowych, uczestnicząc - poprzez swych przedstawicieli - w pracach Rady Depozytariuszy przy Związku Banków Polskich. Silna

pozycja Banku uzasadnia przedstawianie własnych propozycji zmian w przepisach prawnych, czy też tworzenia praktyk przybliżających rynek do standardów międzynarodowych. Wykorzystując swe zasoby, doświadczenie i kompetencje, pracownicy Banku współpracują z Komisją Papierów Wartościowych i Giełd, Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A., Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz Komisją Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych przy wprowadzaniu nowych rozwiązań systemowych.

W IV kwartale 2002 roku Bank rozpoczął proces wdrażania zmiany sposobu obsługi zagranicznych pośredników finansowych, polegającej na uproszczeniu obecnej struktury rachunków papierów wartościowych, służących do ewidencjonowania transakcji realizowanych przez brokerów zagranicznych na rzecz międzynarodowych inwestorów. Celem zmiany struktury kont jest wykorzystanie możliwości określonych w art. 34a obowiązującej Ustawy o publicznym obrocie papierami wartościowymi oraz przepisach wykonawczych, wchodzących w życie z dniem 1 stycznia 2003 roku. Nowy proces rozliczeń transakcji będzie w pełni zgodny ze standardami rozwiniętych rynków kapitałowych.

W ostatnim rankingu przeprowadzonym przez międzynarodowy periodyk specjalistyczny „Global Custodian Magazine”, Bank zajął pierwsze miejsce za usługi powiernictwa świadczone na rynku polskim oraz uzyskał najwyższą ocenę „Top Rated”. Ranking organizowany corocznie w kategorii „Global Custodian

Agent Bank” ma na celu ocenę jakości usług powiernictwa papierów wartościowych oferowanych klientom zagranicznym przez depozytariuszy, działających na rynkach rozwijających się. Ranking jest sporządzany na podstawie spotkań i kwestionariuszy rozsyłanych do globalnych banków powierniczych, firm brokerskich, ubezpieczeniowych i innych instytucji finansowych. Oceny przyznawane są na podstawie osiągnięć w poszczególnych pozycjach, jak np. rozliczenia transakcji na papierach wartościowych, reprezentowanie klientów na walnych zgromadzeniach akcjonariuszy spółek publicznych, informacje o działaniach emitentów i operacjach realizowanych na papierach wartościowych, technologie i systemy operacyjne, komunikaty na temat zmian przepisów prawnych na rynku. Szczególnej ocenie poddawany jest poziom obsługi klienta.

W dniu 31 grudnia 2002 roku Bank prowadził 4.155 rachunków papierów wartościowych.

Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla 5 Otwartych Funduszy Emerytalnych: AIG OFE, SAMPO OFE, OFE Pocztylion, Pekao OFE i Zurich OFE oraz dla Pracowniczego Funduszu Emerytalnego Telekomunikacji Polskiej S.A.

Ponadto, Bank pełnił obowiązki depozytariusza dla 19 funduszy inwestycyjnych, zarządzanych przez następujące Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych: SKARBIEC TFI S.A., BZ WBK AIB TFI S.A., SEB TFI S.A., PIONEER PEKAO TFI S.A. i DWS Polska TFI S.A.

Usługi agencyjne

W ramach zawartej z Ministrem Finansów umowy w sprawie powierzenia Bankowi Handlowemu w Warszawie SA obsługi zagranicznych należności i zobowiązań Skarbu Państwa, Departament Usług Agencyjnych:

- prowadził obsługę ok. 400 umów kredytowych, refinansowych, redukcyjnych, kompensacyjnych, kooperacyjnych oraz umów o ekokonwersji i emisji euroobligacji Skarbu Państwa, jak również obsługę 12 rachunków likwidacyjnych,
- dokonywał w imieniu Ministra Finansów spłat zobowiązań Skarbu Państwa oraz uznawał rachunki Ministerstwa Finansów wpływami wierzycelności;
- w I półroczu 2002 roku rozliczono poprzez rachunki Ministerstwa Finansów w Oddziale Okręgowym NBP tytuły płatnicze na ogólną kwotę 13,9 mld zł,
- prowadził w tzw. środowisku State Debt IBIS/AS ewidencję zagranicznych zobowiązań Skarbu Państwa na sumę ok. 27 mld USD oraz wierzycelności na sumę ok. 1 mld USD,
- opracowywał na potrzeby Ministerstwa Finansów oraz Narodowego Banku Polskiego informacje statystyczną oraz zarządczą z zakresu należności i zobowiązań Państwa.

Ministerstwo Finansów podjęło decyzję o nieprzedłużeniu Umowy z Bankiem Handlowym w sprawie bankowej obsługi zagranicznych zobowiązań i należności Skarbu Państwa. W dniu 27 maja 2002 roku podpisane zostało porozumienie pomiędzy Ministrem Finansów, Bankiem Handlowym w Warszawie SA oraz Bankiem Gospodarstwa Krajowego S.A. („BGK”) w sprawie przeniesienia bankowej obsługi zagranicznych zobowiązań i należności Skarbu Państwa do BGK.

Departament Usług Agencyjnych rozpoczął już w czerwcu 2002 roku prace niezbędne do przeniesienia funkcji agencyjnych do BGK, zgodnie z warunkami i zasadami określonymi w ww. porozumieniu. W dniu 3 października 2002 roku Zarząd Banku zdecydował o likwidacji Departamentu Usług Agencyjnych Banku Handlowego w Warszawie SA z dniem 1 grudnia 2002 roku.

Współpraca z międzynarodowymi instytucjami finansowymi

Rok 2002 był okresem, w którym po dokonaniu fuzji Banku Handlowego w Warszawie SA i Citibank (Poland) S.A. ostatecznie określona została strategia i polityka współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi.

Jej głównym elementem jest postępująca integracja oraz zacieśnianie współpracy z globalną siecią oddziałów Citigroup, a także 750 bankami korespondentami i ich placówkami na całym świecie. Dzięki istniejącym kontaktom Bank wspomagał szeroką i innowacyjną ofertą produktową swoich klientów korporacyjnych oraz detalicznych w ich międzynarodowych interesach. Pozwoliło to odegrać kluczową rolę w obsłudze finansowej polskiego handlu zagranicznego, płatności zagranicznych, a także transakcji wymiany walutowej. Dla tych potrzeb bank utrzymywał 19 rachunków nostro w 12 krajach, przy czym 10 z nich było utrzymywanych w instytucjach wchodzących w skład Citigroup. Z uwagi na dwustronny charakter tej współpracy, będący rezultatem dużego nasycenia zagranicznymi inwestycjami polskiego rynku kapitałowego oraz pieniężnego, Bank Handlowy prowadził 201 rachunków loro w polskich złotych i walutach obcych służących do rozliczeń na rynku międzybankowym oraz do rozliczeń płatności klientów, a także obsługi zakupów polskich papierów skar-

bowych przez zagraniczne instytucje finansowe.

W ślad za działaniami z lat poprzednich Bank Handlowy dystrybuował środki pieniężne pochodzące z kredytów udzielonych bankowi oraz jego spółkom zależnym przez Europejski Bank Inwestycyjny („EBI”), oraz Kreditanstalt für Wiederaufbau o łącznej wartości 75 milionów EUR. Uruchomione kredyty służą preferencyjnemu finansowaniu, w tym leasingu, typowych potrzeb inwestycyjnych małych i średnich firm w Polsce - projektów zmniejszających zużycie energii, zwiększających ochronę środowiska, związanych z rozwojem przemysłu, usług i turystyki oraz rozbudową infrastruktury.

W dniach 14 lutego i 12 lipca Bank objął na rynku pierwotnym 10-letnie obligacje zerokuponowe wyemitowane przez EBI o wartości nominalnej odpowiednio 300 mln zł i 100 mln zł. Część tych papierów została później uplasowana na WGPW, dzięki czemu stały się one dostępne dla inwestorów instytucjonalnych i indywidualnych. Była to trzecia i czwarta transza obligacji EBI wyemitowanych w ramach uruchomionego jesienią 2001 roku Programu Emisji Dłużnych Papierów Wartościowych opiewającego na kwotę 3 mld zł, w którym Bank Handlowy pełni rolę organizatora i dealera emisji.

Bankowość detaliczna

Sektor Bankowości Detalicznej

Bank świadczy usługi dla klientów detalicznych poprzez wydzieloną jednostkę organizacyjną, funkcjo-

nującą pod nazwą Sektor Bankowości Detalicznej. Oferta bankowości detalicznej obejmuje:

- prowadzenie kont osobistych w następujących wersjach:
 - CitiKonto dla klientów masowych,
 - CitiOne dla klientów o ponadprzeciętnych dochodach,
 - CitiGold dla klientów bankowości prywatnej, deklarujących utrzymywanie salda na rachunku powyżej 200 tys. zł,
- przyjmowanie lokat terminowych,
- wydawanie kart bankomatowych,
- wydawanie kart kredytowych w systemach Visa i Mastercard,
- kredyty, pożyczki oraz linie kredytowe w rachunku osobistym,
- obsługę klientów za pośrednictwem systemu bankowości internetowej Citibank Online, telecentrum CitiPhone (0 801 322 484) oraz systemu informacji SMS-owych CitiGSM,
- świadczenie usług bankowości inwestycyjnej,
- sprzedaż ubezpieczeń.

W 2002 roku łączna liczba prowadzonych rachunków bieżących wzrosła z 301,5 tys. do 305,6 tys. Relatywnie niska dynamika tego przyrostu była w znacznej mierze efektem lutowego przeglądu rachunków, w wyniku którego zamknięto część tzw. martwych rachunków. Ponadto 28 lutego 2002 roku ukończono rozpoczęty pod koniec 2001 roku proces migracji klientów Private Banking, obsługiwanych uprzednio w ramach systemu IBIS/AS, na platformę Systematics używaną przez Sektor Bankowości Detalicznej. Łącznie przeniesiono 41 tys. rachunków, a część klientów, którzy przed migracją posiadali rachunki osobiste zarówno w Citibanku, jak i w Banku Handlowym, po migracji zamknęła jedno z kont. Po zakończeniu migracji byłym klientom Private Banking Banku Handlowego, którzy spełnili kryteria pakietu Citigold, zaoferowano właśnie ten rodzaj usług.

Do najważniejszych innowacji produktowych wprowadzonych w 2002 roku należały długoterminowe lokaty inwestycyjne powiązane z indeksami giełdy nowojorskiej lub kursem akcji wybranych korporacji międzynarodowych oraz ubezpieczenia na życie ofe-

rowane we współpracy z CitiInsurance Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA, spółki zależnej CitiInsurance International Holdings, Inc. Sprzedaż produktów ubezpieczeniowych rozpoczęto 8 sierpnia 2002 roku od zaoferowania „Programu oszczędnościowego z ubezpieczeniem na życie”, a do końca roku oferta została powiększona do 6 produktów, z których skorzystało łącznie 15 tys. klientów detalicznych Banku. CitiInsurance rozpoczęło w Polsce działalność 16 maja 2002 roku.

Rok 2002 był również okresem intensywnego rozwoju oferty produktów inwestycyjnych skierowanej do klientów detalicznych. Oferta jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych Towarzystwa Funduszy Inwestycyjny BH S.A. oraz portfeli zarządzanych na zlecenie przez Handlowy Zarządanie Aktywami S.A., która w sierpniu 2001 roku została dołączona do oferty CitiGold, w 2002 roku została rozszerzona na 70 placówek Sektora Bankowości Detalicznej. Bank rozpoczął także sprzedaż jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego DWS Top 50 Europa.

Według stanu na koniec 2002 roku udział Banku w rynku depozytów i kredytów dla osób prywatnych wyniósł odpowiednio 2,9%, i 2,2% (9 i 11 miejsce na rynku), natomiast udział w przychodach sektora bankowego z tytułu obsługi klientów indywidualnych w 2002 roku szacowano na 4,2%. Większy udział w przychodach niż w rynku kredytowo-depozytowym wynika z wysokiej dochodowości biznesu kart kredytowych.

Sektor Bankowości Detalicznej kontynuował realizację programu optymalizacji kanałów dystrybucji ukierunkowanego na wzrost udziału kanałów elektronicznych, poprawę efektywności wykorzystania sieci oddziałów oraz zacieśnienie współpracy z Sektorem Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej w zakresie sprzedaży produktów bankowych (tzw. cross-selling). Dzięki dynamicznemu przyrostowi liczby klientów korzystających z wirtualnego dostępu do rachunków za pomocą systemu bankowości internetowej Citibank Online („CBOL”) osiągnięto znaczący wzrost transakcji inicjowanych za pomocą kanałów elektronicznych. W kwietniu 2002 roku udział transakcji finansowych zrealizowanych przez klientów Sektora Bankowości Detalicznej za pomocą CBOL po raz pierwszy przewyższył udział transakcji obsługiwanych przez telecentrum CitiPhone. Ogółem udział platformy internetowej w inicjowaniu transakcji wzrósł z 28% w grudniu 2001 roku do 40% w grudniu 2002 roku, a CBOL umocnił się na pozycji głównego kanału obsługi klientów detalicznych. Rosnąca popularność

Internetu jako kanału obsługi przynosi Bankowi istotne oszczędności finansowe związane z przenoszeniem kontaktu z klientem na tańszą platformę transakcyjną. Ambicją Sektora Bankowości Detalicznej jest uczynienie CBOL wiodącą platformą bankowości internetowej w Polsce. W końcu 2002 roku CBOL posiadał 86,3 tys. zarejestrowanych klientów internetowych w porównaniu z 41,3 tys. w grudniu 2001 roku. Pod względem liczby klientów internetowych Bank zajmował drugie miejsce wśród banków tradycyjnych, oferujących Internet jako dodatkowy kanał obsługi. W 2002 roku funkcjonalność Citibank Online została wzbogacona o zakładanie lokat terminowych, przelewy zewnętrzne z datą przyszłą, przelewy wychodzące w formacie IBAN oraz bezpłatne zamawianie potwierdzenia przelewu zewnętrznego. W sierpniu 2002 roku uruchomiono nowy portal internetowy Citibank Online, łączący w sobie funkcje transakcyjne i informacyjne. Wysoki poziom usług CBOL spotkał się z uznaniem ekspertów: prestiżowy miesięcznik „Global Finance” przyznał mu tytuł „Best Consumer Internet Bank in Poland 2002”.

W 2002 roku dynamicznie rozwijała się także usługa serwisu informacyjnego CitiGSM, opartego na krótkich wiadomościach tekstowych, tzw. SMS-ach. Liczba klientów zarejestrowanych w CitiGSM osiągnęła 21 tys.

W końcu 2002 roku Sektor Bankowości Detalicznej dysponował siecią dystrybucji liczącą 104 placówki (w tym 11 oddziałów CitiGold i 93 oddziały depozytowe), 18 wydzielonych stanowisk do obsługi klientów detalicznych w oddziałach bankowości komercyjnej oraz 211 bankomatów. Posiadacze kart bankomatowych Citibank mogli także dokonywać bezpro wizyjnych wypłat gotówki z bankomatów ogólnopolskiej

sieci Euronet. W 2002 roku sieć ekskluzywnych oddziałów dla zamożnych klientów Citigold powiększyła się o placówkę w Bydgoszczy, którą oficjalnie otwarto 16 maja. W związku z reorganizacją sieci oddziałów detalicznych Banku 30 marca 2002 roku zamknięto 6 placówek, a 2 inne przekazano do powstającej sieci CitiFinancial. Istotną inicjatywą wspierającą rozwój kanałów sprzedaży produktów detalicznych był rozwijany w Banku od 2001 roku projekt Bank@Work polegający na oferowaniu produktów detalicznych pracownikom firm obsługiwanych przez Bank w ramach Sektora Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej.

W obszarze produktów kredytowych Sektor Bankowości Detalicznej koncentrował się na rozwoju działalności na rynku kart kredytowych, na którym zajmował zresztą pozycję dominującą z udziałem, mierzonym zadłużeniem klientów z tytułu kart kredytowych, wynoszącym 46,5% oraz udziałem w liczbie obsługiwanych kart na poziomie 52,7%. W 2002 roku portfel kart kredytowych wzrósł z 377,5 tys. sztuk do 425,7 tys. sztuk tj. o 12,8%. Do wzrostu liczby obsługiwanych kart przyczyniło się wzbogacenie oferty o karty MasterCard, a zwłaszcza sukces limitowanej edycji kart Citibank MasterCard FIFA 2002 nawiązującej do Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w Japonii i Korei. W okresie trwania oferty, czyli od 15 kwietnia do 1 sierpnia, wydano 31,5 tys. egzemplarzy tej karty.

Od 19 sierpnia wydłużono ochronę wstecz Kart Kredytowych Citibank z 48 do 72 godzin (dla kart ze zdjęciem). Jeżeli szkody zaistniałe wskutek zaginięcia lub kradzieży karty ze zdjęciem poniesione przez klienta w ciągu 72 godzin przed zastrzeżeniem karty są wyższe niż 100 zł, Bank pokrywa szkodę w części przekraczającej 100 zł. Ponadto od 15 października wydłużony został termin spłaty karty kredytowej z 15 dni do 21 od daty wystawienia wyciągu, dzięki czemu maksymalny okres nieoprocentowanego kredytu wzrósł do 51 dni. Posiadacze kart kredytowych mogli również korzystać z atrakcyjnego programu rabatowego, uprawniającego do zniżek przy zakupach w około 700 placówkach handlowych w całej Polsce.

Działania marketingowe prowadzone w 2002 roku zostały wzbogacone o cykl imprez nawiązujących do 5-lecia obecności kart kredytowych Citibank na polskim rynku. Kulminacyjna impreza odbyła się w dniach 16-17 listopada 2002 roku w największym centrum handlowym w Polsce, Galerii Mokotów w Warszawie.

Wysoka jakość produktów kartowych marki Citibank oferowanych przez Sektor Bankowości Detalicznej

Liczba aktywnych kart kredytowych (tys. sztuk)

nazwa	system	Wg stanu na dzień	
		31/12/2002	31/12/2001
Citibank Silver	Visa	284,9	269,4
Citibank Gold	Visa	42,8	39,0
Citibank-Elle	Visa	35,1	43,1
Citibank Silver	Mastercard	34,1	-
Citibank-Era Silver	Visa	24,9	24,8
Citibank Gold	Mastercard	2,1	-
Citibank-Era Gold	Visa	1,7	1,2
Razem		425,7	377,5

zaowocowała przyznaniem kartom Citibank następujących wyróżnień w 2002 roku:

- I miejsce w rankingu kart kredytowych dziennika „Rzeczpospolita” w kategorii „Najbezpieczniejsza Karta”,
- tytuł „Trusted Brand 2002”, czyli marki godnej zaufania wybranej głosami polskich czytelników miesięcznika „Reader's Digest”, biorących udział w ogólnoeuropejskim sondażu konsumenckim organizowanym przez ten magazyn,
- I miejsce w rankingu kart kredytowych „Gazety

Bankowej” w kategorii „Skuteczność Dotarcia z Ofertą”.

Jednak największym wyróżnieniem, które w 2002 roku spotkało zespół pracowników Sektora Bankowości Detalicznej, był skokowy wzrost wskaźnika satysfakcji klientów detalicznych z usług świadczonych przez Bank do 86% z 67% w 2001 roku. Tak znacząca poprawa wskaźnika, mierzonego w ramach corocznego Sondażu Satysfakcji i Lojalności Klientów, potwierdza skuteczność modelu bankowości detalicznej proponowanego przez Bank Handlowy w Warszawie SA i stanowi solidny fundament rozwoju tego biznesu w przyszłości.

CitiFinancial

We wrześniu 2002 roku pod marką CitiFinancial rozpoczęła działalność nowa linia biznesowa świadcząca usługi pożyczkowe dla klientów o niższych dochodach. 14 października w Warszawie miało miejsce uroczyste otwarcie pierwszego oddziału CitiFinancial, a do końca 2002 roku liczba czynnych placówek wzrosła do 4. Na przyszłość planowane jest rozszerzenie sieci na cały kraj, aż do osiągnięcia liczby 60 placówek w 2006 roku. Oferta CitiFinancial obejmuje

udzielanie niezabezpieczonych pożyczek gotówkowych na dowolny cel oraz kredytów ratalnych Niebieskie Raty dla klientów indywidualnych, a także sprzedaż polis CitiInsurance Polska Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. Ogółem w 2002 roku udzielono 1,0 tys. pożyczek gotówkowych oraz 4,5 tys. kredytów ratalnych, a łączna wartość portfela kredytowego CitiFinancial w końcu roku wyniosła 13,1 mln zł.

Zarządzanie aktywami i fundusze inwestycyjne

W 2002 roku Grupa Banku zanotowała dynamiczny rozwój usług zarządzania aktywami na rzecz klientów zewnętrznych. Aktywa powierzone spółce Handlowy Zarządzanie Aktywami SA („HanZA”) wzrosły z 767,4 mln zł na koniec grudnia 2001 roku do poziomu 1.438,4 mln zł na dzień 31 grudnia 2002 roku, czyli o 87,4%, dzięki czemu udział HanZA w rynku asset management wzrósł z 2,7% do 3,0% plasując spółkę na ósmym miejscu. Z powyższej kwoty 782,7 mln zł pochodziło z CitiFunduszy, 204,6 mln zł od klientów indywidualnych, 434,5 mln zł od firm ubezpieczeniowych i innych instytucji finansowych, zaś 16,6 mln zł od pozostałych klientów korporacyjnych. Uwzględniając dodatkowo usługi doradztwa inwestycyjnego świadczone również przez HanZA, łączne aktywa klientów objęte zarządzaniem i doradztwem wzrosły w 2002 roku z 1,2 mld zł do 2,4 mld zł, tj. o 100,2%. Szczególnie duży wzrost zainteresowania usługami zarządzania aktywami HanZA zanotowano

w segmentach: instytucji finansowych (wzrost aktywów o 188%) oraz klientów indywidualnych (wzrost aktywów aż o 1433%). W przypadku osób fizycznych bardzo wysoka dynamika pozyskiwania nowych klientów, a tym samym wzrostu aktywów powierzonych w zarządzanie była wynikiem wprowadzenia do oferty nowego portfela papierów dłużnych - portfela optymalizacji oraz efektywnej współpracy z oddziałami Banku w zakresie dystrybucji produktów inwestycyjnych HanZA, w tym zwłaszcza z placówkami CitiGold. Dużym osiągnięciem HanZA w 2002 roku było pokonanie stóp odniesienia (tzw. benchmark) przez wszystkie strategie inwestycyjne, według których spółka zarządzała portfelami klientów.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Banku Handlowego SA („TFI BH”) może zaliczyć rok 2002 do szczególnie udanych. Aktywa funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI BH wzrosły z 404 mln

zł (według stanu na koniec grudnia 2001 roku) do 783 mln zł na koniec roku 2002. W ciągu ubiegłego roku aktywa zwiększyły się o ok. 94 %. Wartość aktywów powierzonych w zarządzanie na dzień 31 grudnia 2002 roku plasuje TFI BH na 8 pozycji z udziałem w rynku w wysokości 3,4%.

Istotnym wydarzeniem była zmiana nazw Funduszy Kapitał Handlowy na CitiFundusze w dniu 26 marca 2002 roku. Zabieg ten miał na celu podkreślenie przynależności TFI BH do Citigroup oraz ujednoczenie nazw produktów TFI BH z nazwami produktów oferowanych przez Citibank i tym samym przyczynił się do zwiększenia rozpoznawalności marki Funduszy wśród potencjalnych klientów.

Największym zainteresowaniem klientów cieszył się w ubiegłym roku fundusz CitiObligacji FIO. Inwestycja w fundusz była bardziej atrakcyjna niż depozyt bankowy - wartość jednostki uczestnictwa wzrosła w ciągu 2002 roku o 12,46%. Aktywa CitiObligacji FIO wzrosły w ciągu roku o 303 mln zł i 31 grudnia 2002 roku wynosiły 594 mln zł, a fundusz zajął dziewiąte miejsce na rynku pod względem wielkości aktywów. Na znaczący wzrost aktywów w 2002 roku miało między innymi wpływ zwiększenie dostępności CitiFunduszy. W ciągu roku liczba oddziałów detalicznych Banku Handlowego w Warszawie SA przystosowanych do sprzedaży jednostek uczestnictwa CitiFunduszy wzrosła do 70, dzięki czemu Sektor Bankowości Detalicznej stał się głównym i najbardziej efektywnym kanałem dystrybucji CitiFunduszy.

Rok 2002 był również udany pod względem wyników zarządzania. Wartość jednostki uczestnictwa CitiZrównoważony FIO wzrosła w ciągu 2002 roku o 9,50% a CitiAkcji FIO o 7,54%. Osiągnięte przez oba fundusze wyniki plasują je na drugiej pozycji pod względem rentowności wypracowanej w ciągu ubiegłego roku w grupie funduszy danej kategorii. Fundusz CitiSenior SFIO pod względem wzrostu wartości jednostki w 2002 roku znalazł się na czwartej pozycji wśród funduszy stabilnego wzrostu - wartość jednostki wzrosła o 10,48%.

W 2002 roku liczba prowadzonych przez TFI BH funduszy inwestycyjnych powiększyła się z 5 do 8. W październiku 2002 roku uruchomiono nowy fundusz skierowany do klientów detalicznych - nominowany w dolarach amerykańskich CitiObligacji Dolarowych Fundusz Inwestycyjny Mieszany. CitiObligacji USD FIM to oferta dla klientów poszukujących produktu potencjalnie bardziej atrakcyjnego od bankowego depozytu dolarowego. Podczas pierwszej sub-

skrypcji, która zakończyła się 6 grudnia 2002 roku, klienci złożyli zapisy na Certyfikaty Inwestycyjne o wartości 9,467 mln USD. Subskrypcje Certyfikatów będą powtarzane cyklicznie - kolejna emisja zaplanowana jest na pierwszy kwartał 2003 roku. W październiku w ofercie TFI BH pojawił się również fundusz skierowany wyłącznie do osób prawnych - CitiPłynnościowy Specjalistyczny Fundusz Inwestycyjny Otwarty. Jest to wyjątkowy na polskim rynku fundusz stanowiący alternatywę dla lokat overnight (O/N) i depozytów kilkudniowych. Charakteryzujący się wysoką płynnością, atrakcyjną rentownością i niskim poziomem ryzyka inwestycyjnego CitiPłynnościowy SFIO jest wzorowany na funduszach płynnościowych oferowanych w wielu krajach przez Citigroup Asset Management. Pod koniec roku do funduszu trafiły pierwsze aktywa - 10 mln zł.

Ważnym dla TFI BH wydarzeniem było również utworzenie w październiku ubiegłego roku Funduszu Własności Pracowniczej PKP SFIO. Po raz pierwszy pracownicy mogą skorzystać z prywatyzacji firmy dzięki uczestnictwu w specjalnie utworzonym dla nich funduszu. Do Funduszu, w którym uczestniczy 380 tys. osób, ma trafić 15 proc. środków uzyskanych ze sprzedaży majątku PKP S.A., między innymi nieruchomości oraz udziałów w spółkach zależnych. W najbliższych latach Fundusz Własności Pracowniczej PKP SFIO może znacząco wpłynąć na wzrost aktywów zarządzanych przez TFI BH - szacuje się, że w Funduszu mogą zostać zgromadzone aktywa nawet w wysokości 1,3 mld zł. FWP PKP SFIO to fundusz stabilnego wzrostu - do 60% aktywów będzie inwestowanych w dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa oraz emitentów o wysokiej wiarygodności kredytowej.

Na rynku III-filarowych Pracowniczych Programów Emerytalnych TFI BH zajmuje nadal pozycję lidera. Do końca 2002 roku w UNFE w formie umowy z funduszem CitiSenior SFIO zostały zarejestrowane 24 PPE. Dzięki regularnemu napływowi składek aktywa tego funduszu wzrosły w 2002 roku o ponad 138% i wyniosły na koniec roku 70,6 mln zł.

W 2003 roku TFI BH planuje rozszerzenie sieci dystrybucji CitiFunduszy, poprzez pozyskanie kolejnych dystrybutorów zewnętrznych. Przewidywany jest znaczący przyrost nowych klientów zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych. Towarzystwo spodziewa się wzrostu zainteresowania klientów funduszami zrównoważonymi oraz akcyjnymi.

Doskonałe wyniki TFI BH w 2002 roku zostały

docenione przez niezależnych ekspertów. TFI BH zajął II miejsce w rankingu najlepszych towarzystw funduszy inwestycyjnych przygotowanym przez dziennik „Rzeczpospolita”, a CitiAkcji FIO uzyskał I miejsce

w rankingu najlepiej zarządzanych funduszy akcyjnych, sporządzanym przez dziennik „Puls Biznesu” na podstawie ankiety prowadzonej wśród 150 analityków i specjalistów finansowych.

Fundusze emerytalne

Bank posiada 50% udział w kapitale spółki PKO/Handlowy Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. zarządzającej Otwartym Funduszem Emerytalnym Bankowy.

W 2002 roku OFE Bankowy odnotował odpływ członków z 389,1 tys. do 383,6 tys. (3,6% udział w rynku). W końcu 2002 roku wartość aktywów netto funduszu sięgnęła 967,9 mln zł (wzrost o 56,3% w porównaniu do końca 2001 roku), plasując go na 6 miejscu z udziałem rynkowym 3,1%. W kwietniu, w wyniku nieosiągnięcia minimalnej 24-miesięcznej stopy zwrotu ogłaszanej kwartalnie przez KNUiFE, PKO/Handlowy PTE został zmuszony do dokonania dopłaty do aktywów prowadzonego funduszu w kwocie 16,4 mln zł. Dopłata ta umożliwiła osiągnięcie 21,936% stopy zwrotu OFE Bankowy (6 miejsce na 17

OFE) w 24-miesięcznym okresie kończącym się 31 grudnia 2002 roku wobec średniej ważonej stopy zwrotu wszystkich OFE na poziomie 21,965% oraz minimalnej wymaganej stopy zwrotu na poziomie 10,983%. W końcu 2002 roku w portfelu inwestycyjnym OFE Bankowy dominowały dłużne papiery wartościowe (obligacje i bony skarbowe) z udziałem 64%, a na drugim miejscu z udziałem 31% znalazły się inwestycje w akcje, w porównaniu z odpowiednio 74% i 22% w końcu 2001 roku.

W marcu 2002 roku Bank Handlowy wspólnie z drugim akcjonariuszem towarzystwa, bankiem PKO BP S.A., dokonał wyboru doradcy finansowego w celu przygotowania analizy opcji strategicznych dostępnych dla właścicieli PKO/Handlowy PTE.

Rating

Po wycofaniu pełnego ratingu agencji Fitch Ratings na życzenie Banku z dniem 2 października 2001 roku, co związane było ze zmianą strategii Banku odnośnie współpracy z agencjami ratingowymi po fuzji, jedynym ratingiem prowadzonym na zamówienie Banku pozostał rating agencji Moody's Investors Service. Na przestrzeni 2002 roku oceny wiarygodności finansowej Banku przyznane przez agencję Moody's nie uległy zmianie i znajdowały się na poziomie:

- Baa1 dla depozytów długoterminowych
- Prime-2 dla depozytów krótkoterminowych
- D+ dla kondycji finansowej

W dniu 12 listopada 2002 roku agencja Moody's podwyższyła oceny ratingowe Rzeczypospolitej Polskiej (tzw. rating suwerenny) z Baa1 do A2 dla długoterminowych obligacji i depozytów bankowych oraz

Skale ocen ratingowych agencji Mody's Investors Service

Długoterminowe depozyty bankowe	Krótkoterminowe depozyty bankowe	Kondycja finansowa
Aaa	Prime - 1	A
Aa1	Prime - 2	A-
Aa2	Prime - 3	B+
Aa3	Not prime (NP)	B
A1		B-
A2		C+
A3		C
Baa1		C-
Baa2		D+
Baa3		D
Ba1		D-
Ba2		E+
Ba3		E
B1		
B2		
B3		
Caa1		
Caa2		
Caa3		
Ca		
C		

z Prime-2 do Prime-1 dla krótkoterminowych papierów dłużnych oraz depozytów bankowych. Decyzja ta została podjęta ze względu na zaawansowanie procesu integracji Polski z Unią Europejską. Tego samego

dnia agencja Moody's umieściła Bank Handlowy w Warszawie SA na liście obserwacyjnej z opcją podwyższenia ratingu Banku w związku z podwyższeniem ratingu suwerennego.³

Notowania akcji Banku na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych

Notowania Banku na tle indeksów WGPW w 2002 roku
31/12/2001 rok = 100

W 2002 roku kurs akcji Banku na WGPW wzrósł z 64,0 zł (31 grudnia 2001 roku) do 74,5 zł (31 grudnia 2002 roku), czyli o 16,4%. Dla porównania główny indeks giełdy, WIG, zyskał w tym czasie 3,2%. Wzrost notowań akcji Banku wpisał się w ogólny wzrost notowań giełdowych banków. Indeks WIG-BANKI zyskał w opisywanym okresie 17,8%.

Z uwzględnieniem wyniku finansowego netto za rok 2002 oraz wartości księgowej na dzień 31 grudnia 2002 roku, wartość wskaźników giełdowych P/E i P/BV dla akcji Banku wyniosła w końcu 2002 roku odpowiednio 40,1 i 1,63.

Kurs akcji Banku w 2002 roku

3. Ostatecznie Moody's Investors Service podwyższyła rating Banku do A2/Prime-1 w dniu 14 stycznia 2003 roku.

Działalność **sponsorska** i **mecenat** kulturalny Banku

W 1996 roku Bank Handlowy powołał Fundację Bankową im. Leopolda Kronenberga. Celem Fundacji jest działalność na rzecz dobra publicznego w zakresie oświaty i nauki, kultury i sztuki, ochrony środowiska, ochrony zdrowia i opieki socjalnej. Działalność Fundacji w 2002 roku obejmowała przyznawanie dotacji, stypendiów i nagród okolicznościowych, organizację konkursów i uczestnictwo w programach partnerskich. Organizowany przez Fundację Konkurs o Nagrodę Banku Handlowego w Warszawie SA za szczególne osiągnięcia w zakresie myśli teoretycznej w sferze ekonomii i finansów (w 2002 roku odbyła się VIII edycja) należy do najbardziej prestiżowych konkursów naukowych w Polsce. Ogółem w 2002 roku Fundacja Kronenberga przyznała 72 dotacje w odpowiedzi na 573 wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w wymienionych obszarach programowych. Łącznie na realizację zadań statutowych w 2002 roku Fundacja przeznaczyła 2.350 tys. zł.

Od marca 2001 roku Bank Handlowy w Warszawie SA, jako członek Citigroup, angażuje się także w działalność społeczną za pośrednictwem Citigroup Foundation. W 2002 roku Citigroup Foundation współfinansowała realizowany wspólnie przez Fundację Ban-

kową im. Leopolda Kronenberga i Polską Fundację Dzieci i Młodzieży program aktywizacji gimnazjalistów z obszarów wiejskich.

Bank Handlowy w Warszawie SA od lat sprawuje mecenat nad wybranymi przedsięwzięciami kulturalnymi i artystycznymi. Bank współpracuje m.in. z Filharmonią Narodową w Warszawie oraz Polskim Radiem. W 2002 roku współpraca z Polskim Radiem zaowocowała wydaniem pięciopłytkowego albumu „Jonasz Kofta - Kofta Jonasz” stanowiącego najpełniejszą prezentację twórczości tego niezwykłego artysty. 5 czerwca w sali koncertowej Polskiego Radia Programu III, odbył się uroczysty koncert promujący płytę, w którym udział wzięli m.in. Hanna Banaszak, Anna Maria Jopek, Bohdan Łazuka, Katarzyna Groniec, Robert Janowski. W listopadzie w Studio Radiowym im. Agnieszki Osieckiej odbył się koncert promujący nową płytę Włodzimierza Nahornego „Nahorny/Karłowicz”, stanowiącej trzecią pozycję serii „Fantazja Polska”. Wśród wykonawców byli tacy artyści jak: Włodzimierz Nahorny, Janusz Strobel, Henryk Gembalski, Wojciech Staroniewicz, Dorota Miśkiewicz, Mariusz Bogdanowicz, Piotr Biskupski.

Rozwój oferty produktowej i zmiany w zakresie technologii informatycznych

Oferta produktowa

W styczniu 2002 roku paleta oferowanych przez Sektor Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej kart biznes została powiększona o kartę płatniczą Visa Business Electron. Karta przeznaczona jest dla klientów korporacyjnych, którzy udostępniają ją swoim pracownikom w celu umożliwienia im pokrywania wydatków służbowych i realizowania wypłat gotówkowych.

W maju we współpracy z Citibank Card Acceptance (CCA) wprowadzono usługę pełnego rozliczenia transakcji dokonywanych przy użyciu kart płatniczych. W ramach tej usługi Bank udostępnia klientom terminale POS, 24-godzinny Help Desk techniczny, 24-godzinny serwis autoryzacyjny, podgląd transakcji w Internecie oraz codzienne elektroniczne raporty dotyczące aktualnego stanu rozliczeń. Usługa rozliczania kart uzupełnia ofertę Banku Handlowego skierowaną do przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż i oferujących usługi dla klientów detalicznych.

W czerwcu Bank Handlowy, jako pierwszy bank w Polsce, wydał Przedpłacone Karty Płatnicze (tzw. pre-paid cards) typu VISA Electron, które mogą być wykorzystywane przez klientów jako karty lojalnościowe, służące do przekazu środków lub karty promocyjne (w ostatnim przypadku karta nie ma charakteru spersonalizowanego, tj. nie znajduje się na niej imię i nazwisko posiadacza). Po wyczerpaniu limitu karty pre-paid może ona zostać zasilona przez klienta. Ponadto Biuro Zarządzania Produktami Kartowymi wdrożyło usługę Kartowe Zlecenia Stałe, która umo-

żliwia klientom regulowanie należności z tytułu cyklicznie wystawianych faktur lub dokonywanych zakupów poprzez obciążanie karty płatniczej, wydanej w systemie Visa, Europay lub MasterCard, wskazanej w upoważnieniu otrzymanym przez klienta od jej posiadacza.

W czerwcu Bank we współpracy z Idea Centertel uruchomił dwie nowe usługi dla Klientów sieci Idea. Umożliwiają one dokonywanie płatności za czas parkowania na terenie Warszawy oraz doładowanie karty POP przez SMS. Dwa miesiące wcześniej Bank udostępnił możliwość regulowania tego typu płatności przez Internet.

Innym novum w ofercie Banku było wdrożenie systemu CitiConnect, umożliwiającego obsługę płatności w sklepach internetowych, na platformie mobilnej, dzięki czemu klientom udostępniono dwa nowe kanały zawierania transakcji: WAP i SMS.

W grudniu 2002 roku Bank wprowadził Sieć Obsługi Płatności Unikasa, która umożliwia klientom realizację cyklicznych płatności w najczęściej odwiedzanych przez nich miejscach np. w supermarketach, stacjach benzynowych itd. Sieci Obsługi Płatności to system połączonych ze sobą punktów (Unikasa), w których płatności są dokonywane poprzez automatyczny odczyt informacji z rachunku (np. opłaty za energię i gaz, rachunki telefoniczne, abonament telewizji kablowych, opłaty za prenumeraty prasowe, płatności skła-

dek ubezpieczeniowych). Bank podpisał porozumienie z Grupą Casino, dzięki któremu system zostanie wdrożony w sieci hipermarketów Geant (15 sklepów) oraz we wszystkich supermarketach Leader Price (100 sklepów).

W 2002 roku istotnemu poszerzeniu uległa oferta produktowa Sektora Bankowości Detalicznej. Citibank wprowadził następujące nowe produkty:

- 3-letnią lokatę inwestycyjną denominowaną w złotych powiązaną z indeksem giełdowym Dow Jones Global Titans,
- 2-letnią lokatę lokatę inwestycyjną w USD powiązaną z koszykiem akcji 15 międzynarodowych korporacji (Siemens, Procter&Gamble, Cisco, Exxon Mobil, IBM, Walt Disney, General Electric,

Philip Morris, Morgan Stanley, Bank of America, AOL Time Warner, Pfizer, Nokia, Ford, Toyota Motor),

- 3-letnią lokatę inwestycyjną w USD lub EUR powiązaną z indeksem giełdowym Dow Jones Industrial Average,
- kartę kredytową MasterCard w specjalnej edycji Citibank MasterCard FIFA 2002, nawiązującą do Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej Korea/Japonia 2002; Citibank był pierwszą instytucją w Polsce, która zaoferowała klientom kartę kredytową MasterCard,
- sprzedaż jednostek uczestnictwa nowego funduszu inwestycyjnego DWS TFI, DWS Top 50 Europa.

Systemy informatyczne

Rok 2002 przebiegał pod znakiem finalizacji ważnych przedsięwzięć informatycznych związanych z integracją Banku z Citibank (Poland) S.A., a także włączeniem Banku w system informatyczny Citigroup.

Najważniejszym osiągnięciem było ukończenie w grudniu 2002 roku implementacji systemu FlexCube, głównego systemu informatycznego Sektora Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej. FlexCube jest nowoczesnym systemem informatycznym, umożliwiającym przetwarzanie transakcji w czasie rzeczywistym. Producentem systemu jest firma I-Flex, należąca do Citigroup. I-Flex jest dostawcą systemów bankowych dla ponad 280 instytucji finansowych w 74 krajach. FlexCube został wprowadzony m.in. w oddziałach Citigroup w Europie Zachodniej, Azji i na Dalekim Wschodzie. 1 listopada 2002 roku zakończyła się faza migracji Regionów Banku do nowego systemu, rozpoczęta 30 listopada 2001 roku, a 15 grudnia 2002 roku do FlexCube przeniesiono Centralę Banku. System IBIS/AS stał się systemem archiwalnym. Równoległe z procesem przechodzenia Banku na system FlexCube prowadzone były prace związane z wdrożeniem nowej wersji (3.9) systemu FlexCube, wzbogaconej o nowe funkcjonalności oraz nowy moduł - Securities.

W roku 2002 dokonano wdrożenia systemu eDealer dla Pionu Skarbu. System służy do kwotowań transakcji wymiany walutowej realizowanych w oddziałach

Banku. eDealer zastąpił aplikację Autodealing. Wraz z przejściem Sektora Bankowości Komercyjnej i Inwestycyjnej na system FlexCube zostały wyłączone z eksploatacji inne systemy takie jak: wspomniany Autodealing, Fastwire i Nostro Reconciliation. Dzięki temu platformy sprzętowe AS/400 oraz VAX przestały być platformami produkcyjnymi w Banku. Z kolei w związku z wycofaniem systemu IBIS/AS z Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A. konieczne było rozszerzenie funkcjonalności systemu Promak o obsługę kasową oraz obsługę przelewów przychodzących i wychodzących klientów DMBH.

Dokonano unifikacji standardów bezpieczeństwa i procedur kontroli na serwerach NT. Następnie dokonano centralizacji obsługi platformy NT w Centrum Obliczeniowym w Olsztynie, co pozwoliło uzyskać kompleksową i scentralizowaną obsługę systemu operacyjnego, a tym samym zwiększenie niezawodności i obniżenie kosztów poprzez korzyści skali.

Ważnym projektem było wdrożenie nowej wersji systemu archiwizacji danych i raportów księgowych. Dotychczas użytkowany system COOL został zastąpiony systemem AXSPoint wraz ze zmianą platformy z WinNT na UNIX (Sun Solaris) oraz konwersją danych z COOL do AXSPoint dla potrzeb całego Banku.

Równolegle z implementacją konkretnych systemów teleinformatycznych Bank wdrażał korporacyjne polityki zarządzania technologiami teleinformatycznymi. W tym zakresie zostały wdrożone m.in. standardy korporacyjne w zakresie bezpieczeństwa systemów, zarządzania problemami i zmianami oraz zarządzania projektami technologicznymi. Udoskonaleniu bezpieczeństwa systemów służyło także przygotowanie środowiska Continuity of Business („COB”), przeznaczonego do podtrzymania działalności Banku w przypadku awarii, oraz przeprowadzenie testów dla systemów i aplikacji administrowanych przez Departamenty Utrzymania i Rozwoju Systemów oraz Integracji Informatycznej Banku.

W zakresie bankowości internetowej istotnym osiągnięciem było scentralizowanie obsługi zleceń przekazywanych od klientów za pośrednictwem systemu Goniec i jednoczesne wyeliminowanie infrastruktury technicznej w Regionach i Oddziałach Banku.

Intensywne prace prowadzone były także w nadbudowę i dostosowaniem infrastruktury sieci teleinformatycznych Banku do standardów Citigroup, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów dotyczących bezpieczeństwa sieci. W czerwcu 2002 roku ukończono, rozpoczęty w listopadzie 2001 roku, projekt szyfrowania danych w sieci rozległej Banku Handlowego (Wide Area Network). Realizacja tego projektu, polegającego na wdrożeniu nowoczesnych technik kodowania danych oraz dostosowaniu stanowisk komputerowych pracowników do standardów Citigroup Information Security Office, spowodowała zapewnienie bezpiecznej transmisji danych w sieci i była milowym krokiem w dążeniu do pełnej integracji sieci połączonego Banku. Realizowany w okresie od czerwca do września 2002 roku projekt nowego systemu poczty elektronicznej umożliwił zapewnienie zunifikowanej platformy systemu pocztowego zainstalowanej w Warszawie. Kolejnym projektem zmierzającym do stworzenia zintegrowanego środowiska sieciowego była instalacja systemu w technologii FireWall dla potrzeb izolacji usług zewnętrznych (takich jak Reuters,

KIR, Sorbnet itp.) od sieci banku z jednoczesnym zapewnieniem bezpiecznego dostępu do tych usług z sieci banku. Projekt ten był realizowany w okresie od września do grudnia 2002 roku. We wrześniu 2002 roku rozpoczął się końcowy projekt integracji sieci, którego celem jest doprowadzenie do jednej sieci teleinformatycznej banku. Docelowa sieć będzie integralną częścią sieci rozległej Citigroup (Wide Area Network), a migracja do nowych struktur sieciowych będzie prowadzona etapami, kolejno dla poszczególnych Regionów Banku. Ponadto, w październiku 2002 roku rozpoczęto projekt przebudowy sieci central telefonicznych, którego celem jest wprowadzenie mechanizmów bezpieczeństwa oraz budowa centralnego systemu billingowego i systemu zarządzania centralami telefonicznymi.

W kwietniu dokonano instalacji nowej wersji głównego systemu typu front-office, Kondor+ 2.0, używanego przez Pion Skarbu. Nowe funkcje systemu to m.in. moduł Credit Net do obsługi limitów kredytowych, rozbudowane funkcje analizy luki oraz wielowalutowość ewidencji i rozliczeń papierów wartościowych.

Pion Zarządzania Ryzykiem wdrożył aplikację CAPS, wspomagającą zarządzanie portfelem należności od klientów korporacyjnych. Narzędzie to łączy w sobie funkcje zbiorczej bazy danych o portfelu należności (m.in. dane o kontraktach kredytowych, klasyfikacji kredytobiorców i zabezpieczeniach) oraz systemu do wyliczania rezerw celowych. CAPS umożliwia również generowanie raportów według wymogów NBP.

Pion Finansowy uzyskał nowe narzędzie analiz rentowności poszczególnych klientów i segmentów klientów, produktów i grup produktów, a także monitoringu wykonania planów finansowych. System eMIS oparty jest na technologii intranetowej, dzięki czemu uprawnieni pracownicy mogą z niego korzystać bezpośrednio z własnych stanowisk komputerowych. Specjalna aplikacja MIS/Treasury dla potrzeb rachunkowości zarządczej została wdrożona w Pionie Skarbu.

Istotne **czynniki ryzyka** związane z otoczeniem **Banku** i jego działalnością

Czynniki ryzyka związane z otoczeniem Banku

Gospodarka

Sytuacja sektora usług bankowych w Polsce, a więc i sytuacja finansowa Banku Handlowego, jest ściśle związana z ogólną sytuacją gospodarczą kraju, a także z warunkami panującymi na rynkach lokalnych i regionalnych. Przede wszystkim przedłużenie się okresu powolnego wzrostu PKB w Polsce może spowodować, że kolejni klienci Banku nie będą w stanie terminowo regulować swych zobowiązań wobec Banku, co w sposób negatywny odbije się na jego wynikach finansowych.

Wpływ na wyniki Banku może również wywierać kształtowanie się takich wielkości jak np. inflacja, płace, bezrobocie, wysokość stóp procentowych, sytuacja w handlu zagranicznym i na rachunku obrotów bieżących, wysokość deficytu budżetowego, kształtowanie się kursów walutowych, czy trendy demograficzne. Wszelkie negatywne zmiany któregoś z czynników makroekonomicznych, zwłaszcza znaczący wzrost in-

flacji (implikujący wzrost niepewności towarzyszącej inwestycjom) i deficytu na rachunku obrotów bieżących oraz istotne niekorzystne zmiany poziomu stóp procentowych i kursów walutowych, a także znaczny spadek bezpośrednich inwestycji zagranicznych, mogą mieć negatywny wpływ na wyniki finansowe i ogólną kondycję ekonomiczną Banku Handlowego w Warszawie SA. Warto przy tym zaznaczyć, iż niższe nominalne i realne stopy procentowe powodować będą wzrost zainteresowania klientów alternatywnymi wobec depozytów bankowych formami oszczędzania oraz wzrost popytu na kredyt.

Polityka makroekonomiczna i działania organów państwa mają istotny wpływ na sytuację gospodarczą w kraju, w tym bezpośrednio lub pośrednio na wyniki działalności Banku. Nie można też wykluczyć, że przyszłe decyzje polityczne mogą mieć niekorzystny wpływ na sytuację finansową Banku.

Ryzyko związane z regulacjami prawnymi

Wszelkie zmiany w polityce gospodarczej i systemie prawnym mogą mieć znaczny wpływ na sytuację

finansową Banku Handlowego w Warszawie SA. Z punktu widzenia regulacji działalności sektora ban-

kowego, szczególne znaczenie mają ustawy, a także regulacje wykonawcze Ministra Finansów, uchwały Zarządu NBP oraz zarządzenia Prezesa NBP, a także uchwały Komisji Nadzoru Bankowego.

Wśród wspomnianych regulacji jako najważniejsze można wymienić:

- dopuszczalny stopień koncentracji kredytów i sumy wierzytelności (Prawo Bankowe),
- maksymalny poziom kapitałów własnych, jakie mogą być przeznaczone na inwestycje na rynku kapitałowym (Prawo Bankowe),
- określenie standardów płynności oraz standardów ryzyka kredytowego (uchwały KNB),
- tworzenie i odprowadzanie rezerw obowiązkowych (Ustawa o NBP, Prawo Bankowe, uchwały KNB oraz uchwały Zarządu NBP),
- obowiązek tworzenia rezerw celowych na należności nieregularne (Ustawa o Rachunkowości oraz Prawo Bankowe),

- podatki i inne świadczenia o podobnym charakterze.

Oczekuje się, że reformy związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, które najprawdopodobniej zostaną wprowadzone w nadchodzących latach, spowodują poważne zmiany w gospodarce kraju, które mogą mieć wpływ na działalność Banku Handlowego w Warszawie SA, jego sytuację finansową, wyniki i perspektywy rozwoju. Polska dostosowuje obecnie swoje przepisy prawne do regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej. Wprowadzenie od października 2002 roku swobodnego dostępu dla obywateli polskich do usług finansowych świadczonych przez instytucje finansowe z krajów OECD może w średnim okresie zaowocować spadkiem zainteresowania usługami oferowanymi przez banki krajowe, w tym także przez Bank Handlowy.

Prawo polskie zawiera zasady kontroli przepływu i transferu kapitału do i z Polski. Pomimo że zasady te nie ograniczają obecnie możliwości transferu dochodów z dywidend i innych dochodów, w przypadku istotnych problemów ekonomicznych takie ograniczenia mogą być wprowadzone.

Opodatkowanie

Polski system podatkowy charakteryzuje się częstymi zmianami przepisów, a wiele z nich nie zostało sformułowanych w sposób dostatecznie precyzyjny i brak jest ich jednoznacznej wykładni. Interpretacje przepisów podatkowych ulegają częstym zmianom, a zarówno praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w sferze opodatkowania nie są jednolite. W związku z rozbieżnymi interpretacjami przepisów podatkowych zachodzi większe ryzyko niż w przypadku banku działającego w bardziej stabilnych systemach podatkowych, iż działalność polskiego banku i jej ujęcie podatkowe w deklaracjach i zeznaniach podatkowych tego banku zostaną uznane za niezgodne z przepisami podatkowymi.

Jednym z aspektów niedostatecznej precyzji unormowań podatkowych jest brak przepisów przewidujących formalne procedury ostatecznej weryfikacji prawidłowości naliczenia zobowiązań podatkowych za dany okres. Deklaracje podatkowe oraz wysokość faktycznych wpłat z tytułu podatków mogą być kontrolowane przez organy skarbowe przez pięć lat od daty złożenia. W przypadku przyjęcia przez organy skarbowe odmiennej interpretacji przepisów podatkowych niż zakładana przez Bank Handlowy, sytuacja taka może mieć istotny negatywny wpływ na działalność Banku Handlowego, jego sytuację finansową, wyniki i perspektywy rozwoju.

Konkurencja w sektorze bankowym

Na polskim rynku usług bankowych można zaobserwować zaostojącą się konkurencję pomiędzy banka-

mi w różnych segmentach tego rynku, postępującą wraz z rozwojem organizacyjnym i technologicznym

banków. Przewidujemy, że postępować będzie wzrost konkurencji na rynku usług bankowych w zakresie obsługi dużych przedsiębiorstw i miast. Ponadto szereg banków ogłosiło plany ekspansji w sektorze drobnej przedsiębiorczości oraz w sferze usług detalicznych w 2003 roku, co bezpośrednio przełoży się na wzrost konkurencji w tych obszarach.

Wiele międzynarodowych instytucji finansowych inwestuje w polski sektor bankowy oraz wciąż pojawiają się nowe podmioty w sektorze. Dodatkowo przedsiębiorstwa wykorzystują alternatywne, w stosunku do kredytów bankowych, źródła finansowania, takie jak emisje krótkoterminowych papierów dłużnych, obligacji i akcji, jak również leasing. Istnieje duże prawdo-

podobieństwo, że na skutek wzrostu zagranicznych inwestycji w sektorze bankowym, a także procesu konsolidacji tego sektora, nastąpi wzrost konkurencji na rynku usług bankowych.

W rezultacie postępującej integracji Polski z Unią Europejską, polski sektor bankowy będzie silniej narażony na konkurencję ze strony instytucji zagranicznych, szczególnie w takich segmentach rynku, jak operacje dewizowe, rozliczenia transakcji handlu zagranicznego i bankowość inwestycyjna.

Postępujący wzrost poziomu konkurencji w sektorze bankowym może mieć negatywny wpływ na działalność Banku Handlowego.

Czynniki ryzyka związane z Bankiem i jego działalnością

Ryzyko płynności

Niezgodność w terminach zapadalności kredytów i finansujących je depozytów jest typowa dla działalności bankowej i występuje również w Banku Handlowym w Warszawie SA. Może ona powodować potencjalne problemy z bieżącą płynnością w przypadku skumulowania się większych wypłat klientów. Za zarządzanie aktywami i pasywami Banku, w tym regulację i kontrolę ryzyka płynności odpowiada Komitet Aktywów i Pasywów, którego strategię realizuje Departament Skarbu. Nie ma jednak pewności, czy utrzymująca się

niezgodność terminów zapadalności nie będzie miała w przyszłości negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku.

Baza depozytowa Banku jest stabilna, zdywersyfikowana i wykazuje tendencję wzrostową. Ponadto Bank posiada dobrą dostępność do środków na rynku międzybankowym oraz wysokie fundusze własne. Poziom ryzyka płynności jest niski.

Ryzyko walutowe

Bank Handlowy w Warszawie SA dokonuje operacji walutowych w imieniu klientów oraz na rachunek własny, utrzymując w ramach ustalonych limitów otwarte pozycje walutowe. W związku z tym Bank ponosi ryzyko kursowe i nie ma pewności, że przyszłe zmiany kursów wymiany walut nie będą mieć negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku. Za kon-

trolę ryzyka walutowego odpowiedzialny jest Departament Ryzyka Rynkowego, współpracujący w tym zakresie z Departamentem Skarbu. Poziom ryzyka rynkowego jest umiarkowany, głównie ze względu na dużą skalę wykonywanych operacji, w tym szczególnie transakcji pochodnych. Otwarte pozycje walutowe nie przekraczają na ogół 10% funduszy własnych.

Ryzyko stopy procentowej

Podobnie jak inne polskie banki, Bank Handlowy w Warszawie SA jest narażony na ryzyko wynikające z niedopasowania terminów zmian stóp procentowych aktywów i finansujących je pasywów. Ryzyko stopy procentowej może wystąpić w przypadku braku możliwości zrekomensowania spadku dochodów z tytułu obniżki stóp procentowych naliczanych od udzielonych kredytów poprzez obniżenie poziomu odsetek wypłacanych depozytariuszom. Ryzyko takie dotyczy także sytuacji, gdy nie jest możliwe rekomensowanie wzrostu oprocentowania naliczanego de-

pozytariuszom poprzez podniesienie stóp oprocentowania naliczanych kredytobiorcom. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej należy do zadań Komitetu Aktywów i Pasywów, który m.in. wyznacza zasady tworzenia rezerw z tytułu różnego rodzaju podejmowanych ryzyk finansowych oraz tworzy politykę cenową Banku w odniesieniu do ryzyka odsetkowego. Nie ma pewności, że przyszłe zmiany stóp procentowych nie będą mieć negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku. Obecny poziom ryzyka stopy procentowej jest niski.

Ryzyko związane z działalnością kredytową

Prowadzenie działalności polegającej na udzielaniu kredytów i gwarancji jest nierozdzielnie związane z ryzykiem nieterminowej spłaty kredytu (rat kapitałowych i odsetek), a także z ryzykiem nieodzyskania należności z tytułu udzielonego kredytu lub gwarancji. Bank na bieżąco monitoruje aktywa objęte ryzykiem, klasyfikując je, zgodnie z odpowiednimi regulacjami nałożonymi przez Narodowy Bank Polski i tworzy wszystkie wymagane przepisami rezerwy celowe na pokrycie nieregularnych należności kredytowych. Zarząd Banku uważa, że obecny poziom rezerw jest właściwy. Dodatkowo, w przypadku części kredytów ich kwalifikacja z punktu widzenia ryzyka opiera się na ocenie możliwości pozyskania inwestora strategicz-

nego dla danego dłużnika. Dlatego też utrzymanie się wysokiego poziomu inwestycji zagranicznych może być kluczowe dla wyceny niektórych kredytów. Co więcej, w związku z możliwością zmiany warunków zewnętrznych, jak np. pogłębienie się kryzysu gospodarczego lub zaistnienia innych okoliczności, które mogłyby negatywnie wpłynąć na klientów Banku, nie ma pewności, że w przyszłości konieczność tworzenia rezerw stosownych do istniejącego portfela nie będzie miała negatywnego wpływu na sytuację finansową Banku oraz, że istniejące rezerwy i zabezpieczenia okażą się wystarczające dla pokrycia możliwych strat z działalności kredytowej. Obecny poziom ryzyka kredytowego jest umiarkowany.

Ryzyko związane z inwestycjami kapitałowymi

Decyzje w sprawie podejmowania przez Bank Handlowy w Warszawie SA działalności inwestycyjnej podejmuje Zarząd i Komitet Inwestycji Kapitałowych. Inwestycje kapitałowe dzielą się na trzy kategorie: aktywne, strategiczne i restrukturyzacyjne. Inwestycje aktywne mają na celu zapewnienie wysokiej stopy zwrotu. Portfel inwestycji strategicznych zawiera akcje i udziały Banku w instytucjach finansowych o strategicznym znaczeniu dla Banku ze względu na prowadzone przez niego operacje. Zaangażowania restrukturyzacyjne pochodzą z operacji polegających na konwersji wierzytelności na udziały kapitałowe. Inwestycje realizowane są bezpośrednio przez Bank lub pośrednio

przez specjalne spółki inwestycyjne. Wartość inwestycji kapitałowych netto wraz z pożyczkami podporządkowanymi i obligacjami zamiennymi dla spółek inwestycyjnych Banku wyniosła na koniec 2002 roku 598,2 mln zł. W przypadku części inwestycji kapitałowych, ich wycena opiera się na założeniu znalezienia inwestora strategicznego dla spółki, w której Bank Handlowy w Warszawie SA jest udziałowcem. Dlatego też utrzymanie się wysokiego poziomu inwestycji zagranicznych może być kluczowe z punktu widzenia wyceny tych inwestycji. Ponadto ze względu na szereg zjawisk makroekonomicznych, sytuację na rynku kapitałowym i inne czynniki mające wpływ na działalność spółek,

w których Bank jest udziałowcem, cena sprzedaży posiadanych udziałów może okazać się niższa od spodziewanej, a nawet niższa od ich wartości w księgach Banku, co może niekorzystnie wpłynąć na wycenę akcji

Ryzyko operacyjne

W 2002 roku Bank zakończył prace związane z integracją systemów informatycznych, będące następstwem fuzji z Citibank (Poland) S.A., w wyniku których Bank bazuje na dwóch systemach - osobnych dla części korporacyjnej i detalicznej. Bank nie planuje przeprowadzać dalszych zmian w swych systemach, poza bieżącymi modyfikacjami mającymi zwiększyć ich funkcjonalność bądź wprowadzić nowe produkty.

Przetwarzanie danych na potrzeby bankowości detalicznej w oparciu o centrum technologiczne w Singapurze zapewnia efektywność kosztową oraz wsparcie techniczne i dostęp do najnowszych rozwiązań opra-

Banku. W 2002 roku Bank poczynił już znaczące rezerwy związane ze swymi inwestycjami kapitałowymi, stąd poziom ryzyka związany z dalszym spadkiem wartości portfela inwestycyjnego Banku jest niski.

cowywanych w tym ośrodku. Wszelako rodzi to ryzyko awarii związane z przesyłaniem danych na duże odległości oraz potencjalną podatność banku na klęski żywiołowe, które mogą mieć miejsce w tamtym regionie. Bank posiada procedury zabezpieczające (COB - Continuity of Business) na wypadek wystąpienia tych zagrożeń - dysponuje m.in. zapasowymi mocami obliczeniowymi w centrum rozliczeniowym w Olsztynie i innych lokalizacjach, gwarantującymi utrzymanie ciągłości funkcjonowania instytucji.

Ogólny poziom ryzyka operacyjnego jest niski.

Ryzyko prawne

Bank Handlowy w Warszawie SA jest spółką zależną Citibanku N.A., należącego do holdingu Citigroup. Aby większościowy akcjonariusz Banku mógł prawidłowo kontrolować ryzyko swojej działalności w skali globalnej i mógł być w zgodności z obowiązującymi go regulacjami amerykańskimi, Bank musi zapewnić zgodność swych regulacji i działań ze standardami Citibanku oraz odpowiednimi regulacjami prawnymi obowiązującymi Citibank N.A. i Citigroup. Bank korzysta z sy-

stemów informatycznych wykorzystywanych i rozwijanych w ramach Citigroup. W szczególności w przypadku bankowości detalicznej centrum technologiczne zlokalizowane jest w Singapurze. Aspekty funkcjonowania w kontekście relacji z inwestorem strategicznym oraz outsourcing przetwarzania danych nie zawsze są wystarczająco jasno określone w przepisach prawnych. Rodzi to ryzyko prawne, któremu Bank stara się przeciwdziałać przeprowadzając pogłębione analizy prawne.

Wpłaty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Na mocy Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, Bank Handlowy w Warszawie SA objęty jest obowiązkowym systemem gwarantowania depozytów ludności. Banki objęte systemem gwarancji depozytów mają obowiązek dokonywania określonych wpłat na rzecz funduszu.

Wskutek ogólnego pogorszenia się sytuacji w sektorze, upadłości lub pogorszenia się kondycji finansowej jed-

nego z banków należących do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, może zaistnieć konieczność wysokiej wpłaty na rzecz funduszu przez Bank, jak i innych uczestników Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w wysokości proporcjonalnej do wysokości utworzonego funduszu ochrony środków gwarantowanych w danym podmiocie. Może się to wiązać z negatywnymi skutkami dla wyników finansowych Banku.

Perspektywy rozwoju Banku Handlowego w Warszawie SA

Ogólne cele rozwoju Banku

Celem Banku jest ciągle podnoszenie wartości dla akcjonariuszy poprzez zapewnienie odpowiedniego zwrotu z kapitału oraz maksymalizację wartości instytucji i jej relacji biznesowych. Fakt przynależności Banku do Citigroup - największej międzynarodowej instytucji finansowej, umożliwi Bankowi skuteczne konkutowanie we wszystkich segmentach rynku i akwizycję nowych grup klientów. W minionym roku Bank zwiększył swą bazę klientów m.in. dzięki rozwojowi usług dla drobnej przedsiębiorczości oraz osób fizycznych o niskich dochodach. W nadchodzących latach intencją Banku będzie dalsze aktywne pozyskiwanie nowych klientów we wszystkich segmentach rynku.

W perspektywie kilku lat Bank aspiruje do osiągnięcia dwucyfrowego udziału rynkowego, mierzonego udziałem w wyniku na działalności bankowej sektora. W 2002 roku udział ten wyniósł 7,2%. Wzrost udziału rynkowego zostanie osiągnięty poprzez utrzymanie wiodącej pozycji Banku w bankowości korporacyjnej, operacjach skarbowych, usługach dla osób fizycznych

o najwyższych dochodach (CitiGold), a także dzięki wzmocnieniu pozycji Banku w obsłudze małych i średnich przedsiębiorstw, instytucji finansowych oraz bankowości detalicznej dla średniozamożnych klientów. Dynamicznie rozwijane będą najnowsze obszary działalności, czyli usługi dla drobnej przedsiębiorczości (pakiet Inter Biznes), pożyczki gotówkowe dla osób fizycznych o niskich dochodach (CitiFinancial) oraz ubezpieczenia na życie (CitiInsurance).

Jednocześnie Bank będzie kładł duży nacisk na efektywną politykę zarządzania kosztami. Udział Banku w kosztach sektora ulega systematycznemu obniżeniu - ostatecznie średnio w 2002 roku wyniósł 6,8%. W nadchodzących latach Bank planuje utrzymywać wysoką dyscyplinę w zakresie kosztów, tak aby wskaźnik koszty/dochody w sposób trwały kształtował się na poziomie poniżej 50%. W rezultacie utrzymana zostanie rosnąca zyskowność działalności Banku. W 2002 roku udział Banku w wyniku netto sektora wyniósł 8,9% wobec 3,9% w 2001 roku.

Bankowość dla przedsiębiorstw i klientów instytucjonalnych

Bank Handlowy jest liderem bankowości przedsiębiorstw w Polsce. Jego udział w kredytach dla firm

(prywatne i państwowe spółki oraz spółdzielnie) na koniec 2002 roku wyniósł 9,7% (3 pozycja w sek-

torze) wobec 10,8% na koniec 2001 roku, natomiast w depozytach firm wyniósł odpowiednio 15,5% (1 pozycja) wobec 16,5%. Udział Banku w zadłużeniu z tytułu emisji krótkoterminowych papierów dłużnych firm wyniósł 22,0% na koniec 2002 roku (1 pozycja) wobec 18,9% na koniec 2001 roku.

W bankowości przedsiębiorstw potencjalnymi klientami Banku są wszystkie firmy działające w Polsce, za wyjątkiem sektorów trwale wyłączonych ze względu na ogólną politykę Citigroup oraz firm, które znajdują się na ściśle określonych listach restrykcyjnych ze względu na międzynarodowe lub amerykańskie sankcje. Aktywne działania akwizycyjne będą kierowane do klientów o przychodach ze sprzedaży powyżej 100 tys. USD rocznie.

Pozycja Banku jest szczególnie silna w obsłudze międzynarodowych korporacji oraz największych polskich przedsiębiorstw. Bank posiada także wiodącą pozycję w obsłudze transakcji na rynku pieniężnym i walutowym. Celem Banku jest utrzymanie pozycji w tych segmentach rynku. W obsłudze największych klientów silnym atutem Banku jest jego przynależność do Citigroup. Dla potrzeb finansowych tych klientów Bank jest w stanie zaoferować unikalne usługi, łączące znajomość krajowego otoczenia gospodarczego z międzynarodowym doświadczeniem i globalnym zasięgiem Citigroup. Zarazem pogłębione zostaną usługi doradztwa finansowego dla klientów Banku.

Bank posiada również silną pozycję w obsłudze pozostałych segmentów klientów korporacyjnych i insty-

tucjonalnych oraz instytucji finansowych. Celem Banku w tych grupach klientów jest osiągnięcie dwucyfrowego udziału rynkowego w perspektywie 3 lat.

Kluczowym produktem podtrzymującym relację z klientami pozostanie kredyt, chociaż większość przychodów Banku generowana będzie z zarządzania środkami finansowymi, obsługi handlu oraz produktów departamentu skarbu. Rozwiązania i innowacje w tych grupach produktowych będą zasadniczym czynnikiem przewagi konkurencyjnej Banku, w szczególności przy współpracy z najbardziej wymagającymi klientami międzynarodowymi, czołowymi firmami krajowymi oraz instytucjami finansowymi. Bank będzie również dążył do tego, by w znacznie większym zakresie wykorzystać możliwości sprzedaży tych produktów w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw.

Ponadto Bank będzie kontynuował aktywną akwizycję w segmencie drobnych przedsiębiorstw o przychodach ze sprzedaży nie przekraczających 4 mln zł. Intencją Banku jest znalezienie się w pierwszej piątce podmiotów obsługujących ten segment rynku w perspektywie trzech lat. Obsługa tych klientów prowadzona będzie w oparciu o wszystkie placówki Banku (także detaliczne) oraz poprzez zdalne kanały dystrybucji.

Usługi w zakresie bankowości inwestycyjnej oferowane będą w ściślejszej współpracy między Bankiem Handlowym i Citigroup Investment Banking (Salomon Smith Barney). Pozwala to na zaoferowanie zarówno obsługi wielkich międzynarodowych transakcji, jak i usług na rzecz mniejszych podmiotów krajowych.

Bankowość detaliczna

Bank Handlowy w Warszawie SA jest średniej wielkości podmiotem pod względem obsługi osób fizycznych. Udział Banku w kredytach osób fizycznych ogółem wyniósł 2,2% na koniec 2002 roku wobec 2,5% na koniec 2001 roku, zaś w depozytach odpowiednio 2,9% wobec 2,8%, co daje Bankowi miejsce pod koniec pierwszej dziesiątki w sektorze. Spadek udziału rynkowego w kredytach wiązał się z ostrożnym podejściem Banku do akcji kredytowej ze względu na utrzymującą się trudną sytuację gospodarczą.

Równoległe z oferowaniem szerokiej gamy produktów dla osób fizycznych, Bank specjalizuje się w kartach kredytowych. Udział Banku w tym rynku pozostawał stabilny w minionym roku, utrzymując się na poziomie

ok. 50%. Drugim polem specjalizacji Banku, na którym posiada on bardzo silną pozycję, jest obsługa zamężnych osób fizycznych (private banking).

Rynek bankowości detalicznej oceniany jest jako posiadający wysoki potencjał wzrostu. W perspektywie trzech lat Bank planuje podwoić swój udział rynkowy. Docelowo Bank będzie aspirował do osiągnięcia dwucyfrowego udziału rynkowego. Bank jest zainteresowany przede wszystkim obsługą klientów o dochodach średnich i wyższych (powyżej 1.500 zł miesięcznie brutto), mieszkających w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Pod ich kątem będzie opracowywana oferta Banku.

W 2002 roku Bank rozpoczął również udzielanie kredytów gotówkowych klientom o niskich dochodach, ale działalność ta została wyodrębniona biznesowo i jest prowadzona pod szyldem CitiFinancial, części Citigroup specjalizującej się w działalności kredytowej w tej grupie klientów. Bank oczekuje dynamicznego rozwoju tej działalności.

Jednym z kluczowych celów Banku jest umocnienie jego pozycji w segmencie klientów o najwyższych dochodach. Oferta CitiGold jest systematycznie rozbudowywana m.in. o kompleksowe usługi zarządzania majątkiem (wealth management) i doradztwa finansowego obejmujące oprócz tradycyjnych produktów depozytowo-kredytowych również indywidualne produkty skarbowe, standardowe i indywidualne strategie zarządzania aktywami, lokaty inwestycyjne, usługi maklerskie oraz ubezpieczenia osobowe i inwestycyjne.

Rozbudowywana będzie również oferta dla średnio zamożnych klientów, posiadających rachunki CitiOne oraz CitiKonto. Oprócz rozwoju tradycyjnych usług

depozytowych i zwiększania funkcjonalności transakcyjnej rachunku, nacisk położony zostanie na rozwój oferty inwestycyjnej i ubezpieczeniowej. Bank będzie systematycznie poszerzał ofertę funduszy inwestycyjnych (CitiFundusze) wraz z rosnącym zapotrzebowaniem klientów na nowe możliwości lokowania ich oszczędności. Aktywnie będzie prowadzona sprzedaż ubezpieczeń na życie z funduszem inwestycyjnym we współpracy z CitiInsurance.

Z punktu widzenia poszczególnych produktów, kluczowe dla Banku będzie utrzymanie jego silnej pozycji w kartach kredytowych. Zaoferowane zostaną nowe typy kart, jak również programy lojalnościowe. Poszerzona zostanie grupa docelowa klientów, którym Bank będzie oferował swoje karty.

Rok 2002 oznaczał istotną poprawę jakości usług oferowanych przez część detaliczną Banku Handlowego. W nadchodzących latach w dalszym ciągu kładziony będzie nacisk na ciągłe zapewnienie klientom usług o najwyższej jakości.

Sieć dystrybucji

Obecna sieć dystrybucji Banku składa się m.in. z placówek, doradców bankowych na potrzeby bankowości przedsiębiorstw, agentów sprzedaży bezpośredniej w bankowości detalicznej oraz zdalnych kanałów dystrybucji, takich jak bankowość internetowa, direct banking, centrum obsługi telefonicznej, IVR (interaktywna obsługa telefoniczna) i wielofunkcyjne bankomaty.

Ewolucja sieci dystrybucji Banku będzie uwzględniać plany zwiększenia skali działalności na rynku bankowości detalicznej oraz synergie z bankiem korporacyjnym. Priorytetem będzie zwiększanie funkcjonalności i dostępności zdalnych kanałów dystrybucji oraz dalsze doskonalenie kwalifikacji doradców bankowych, szczególnie obsługujących duże podmioty, zgłaszające zapotrzebowanie na wysublimowane produkty finansowe.

W nadchodzących latach Bank nieznacznie zredukuje swą sieć placówek. Zamknięte zostaną te oddziały banku detalicznego, których nie będzie można sprawnie przystosować do sprzedaży rosnącej gamy produktów oszczędnościowych, kredytowych i ubezpie-

zeniowych. Klienci detaliczni będą dysponować ok. 90 oddziałami w korzystnych lokalizacjach, w tym 11 oddziałów CitiGold. Obsługa osób fizycznych będzie prowadzona również w wybranych oddziałach banku korporacyjnego. Do dyspozycji klientów korporacyjnych będzie natomiast ok. 60 placówek. Drobne przedsiębiorstwa będą obsługiwane we wszystkich oddziałach detalicznych i korporacyjnych. W przypadku klientów korporacyjnych oraz CitiGold zasadniczym elementem sieci dystrybucji będą doradcy bankowi.

Utrzymywana będzie wysoka funkcjonalność i wysokie parametry jakości dostępu do centrum obsługi telefonicznej. Dla klientów indywidualnych oraz małych przedsiębiorstw usługi te będą zintegrowane w jednym centrum telefonicznym o jednym numerze dostępu. Obejmować będą obsługę klientów indywidualnych w zakresie rachunku CitiKonto, małych przedsiębiorstw, CitiConnect, świadczenie usług maklerskich DMBH oraz ogólną infolinię dla banku. W przypadku dużych i średnich firm oraz klientów instytucjonalnych obsługa telefoniczna pozostanie częściowo zdecentralizowana na poziomie oddziałów.

Synergie

Rozległe doświadczenie i różnorodna działalność są silnym atutem Banku Handlowego w Warszawie SA i umożliwiają oferowanie klientom kompleksowych rozwiązań przy wykorzystaniu możliwości płynących z synergii występujących między obsługą bankową przedsiębiorstw i bankowością detaliczną, między usługami bankowymi i zarządzaniem aktywami, między usługami bankowymi i działalnością ubezpieczeniową itd.

Największym przedsiębiorstwom w dalszym ciągu oferowane będą pakiety produktów depozytowo-kredytowych dla ich pracowników. W skład typowego pakietu wchodzi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe wraz z obsługą listy płac, karty kredytowe, kredyty hipoteczne i gotówkowe. Oprócz zachęt cenowych w uzasadnionych przypadkach istnieje także możliwość instalacji w firmie bankomatu bądź otwarcia oddziału.

Rozpoczęta została również sprzedaż produktów

banku korporacyjnego dla klientów banku detalicznego z segmentu CitiGold. Oferowane są specjalistyczne produkty Departamentu Skarbu, biura maklerskiego oraz zarządzania aktywami. Wszystkim grupom klientów Sektora Bankowości Detalicznej w dalszym ciągu oferowane będą produkty inwestycyjne, w tym w szczególności jednostki uczestnictwa CitiFunduszy. Oferta produktowa CitiFunduszy będzie systematycznie rozwijana, adekwatnie do pojawiających się nowych potrzeb klientów.

ródłem synergii będzie także wprowadzenie jednolitego logo dla całej instytucji. Dzięki temu kampanie promocyjne prowadzone przez jedną część Banku będą automatycznie wpływały na wzmocnienie wizerunku pozostałych jego części. Nowe logo będzie spójne, zarówno wizualnie jak i brzmieniowo, z nazwami innych spółek i linii biznesowych holdingu Citigroup działających w Polsce, jak CitiInsurance czy CitiFinancial.

Znaczące zdarzenia mające wpływ na działalność oraz wyniki finansowe Banku

- Z dniem 1 stycznia 2002 roku weszły w życie przepisy znolizowanej ustawy o rachunkowości oraz wydane na jej podstawie rozporządzenia wykonawcze uwzględniające specyfikę prowadzenia rachunkowości banków, które miały istotny wpływ na strukturę pozycji bilansowych oraz wynik finansowy Banku. Wpływ wprowadzonych zmian zasad rachunkowości przedstawiony został w Dodatkowej Nocie Objasniającej 31 i 32.
- W dniu 7 marca 2002 roku spółka Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, Stany Zjednoczone Ameryki („COIC”) podmiot zależny od Citibank N.A. nabyła łącznie 753.300 akcji zwykłych na okaziciela serii C Banku. COIC jest podmiotem dominującym w stosunku do Banku. COIC nabył 376.650 akcji, po cenie jednostkowej 67 zł od Centaur Investment Corporation oraz 376.650 akcji, po cenie jednostkowej 67 zł od Foremost Investment Corporation. Podmioty zbywające akcje należą do grupy kapitałowej Citigroup Inc.
- W dniu 26 marca 2002 roku Bank, w związku ze spełnieniem wszystkich warunków zawieszających wynikających z Umowy przedwstępnej sprzedaży akcji Cuprum Banku S.A. zawartej pomiędzy Bankiem a firmą Dominet S.A., zbył na rzecz tej spółki wszystkie posiadane akcje Cuprum Banku S.A. Bank posiadał 55,2% w kapitale zakładowym Cuprum Banku S.A. oraz 50,2 proc. głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.
- W dniu 26 kwietnia 2002 roku Bank, na mocy umowy sprzedaży akcji, zbył w całości posiadany pakiet 87.741 akcji spółki Bank Handlowy International S.A. z siedzibą w Luksemburgu („BHI”). Przeniesienie własności akcji na rzecz nabywającego nastąpiło w dniu 6 maja 2002 roku.
- Sprzedany przez Bank pakiet akcji stanowi 73,12% udziału w kapitale zakładowym i uprawnienia do wykonywania 73,12 % głosów na Walnym Zgromadzeniu BHI.
- W dniu 6 maja 2002 roku Bank otrzymał Decyzję Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 26 kwietnia 2002 roku w sprawie zmian w Statucie Banku, która to decyzja zezwala na dokonanie zmiany treści Statutu Banku dotyczącej podwyższenia kapitału zakładowego Banku do kwoty 500.902.400 zł. Podwyższenie kapitału zakładowego Banku następuje w związku z zamianą przez podmiot dominujący Banku Citibank Overseas Investment Corporation („COIC”) podmiot zależny od Citibank N.A. 17.648.500 obligacji zamienionych emisji I na akcje Banku serii B. Oświadczenie o zamianie wszystkich posiadanych przez siebie obligacji COIC złożył w dniu 14 marca 2002 roku. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Banku z kwoty 430.308.400 zł do kwoty 500.902.400 zł w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 24 maja 2002 roku. Aktualny kapitał zakładowy Banku wynosi 500.902.400 zł i podzielony jest na 125.225.600 akcji na okaziciela, o wartości nominalnej 4 zł każda. Po rejestracji podwyższenia kapitału i po zamianie obligacji na akcje COIC jest posiadaczem 116.717.574 akcji Banku stanowiących 93,20% kapitału zakładowego Banku i reprezentujących tyleż samo głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku.

- W dniu 3 czerwca 2002 roku Bank złożył ZO Bytom SA (jednostce stowarzyszonej z Bankiem), oświadczenie o przejściu na własność 6.000 udziałów w spółce „Bytom Collection” Spółka z o.o. z siedzibą w Radzionkowie. Wartość nominalna przejętych udziałów wynosi 3.000.000,00 zł.

Przejęcie udziałów nastąpiło na podstawie umowy o zastaw rejestrowy zawartej przez Bank z ZO Bytom SA w dniu 8 czerwca 2001 roku - tytułem częściowego zaspokojenia wymagalnej wierzytelności kredytowej Banku wobec ZO Bytom SA, a mianowicie tytułem zaspokojenia wierzytelności Banku do wysokości 3.000.000,00 zł.

Wskutek przejścia udziałów w dniu 3 czerwca 2002 roku Bank stał się wyłącznym posiadaczem wszystkich udziałów w spółce „Bytom Collection” Sp. z o.o. z siedzibą w Radzionkowie, których łączna liczba wynosi 6.008 udziałów, a zatem wymieniona spółka stała się jednostką zależną Banku.

- Po podjęciu w dniu 24 czerwca 2002 roku przez Komisję Nadzoru Bankowego decyzji o ustanowieniu Zarządu Komisarycznego Wschodniego Banku Cukrownictwa S.A. w Lublinie spełnił się warunek określony w zawartym w dniu 22 czerwca 2002 roku przez Bank z 11 innymi Bankami „Porozumieniu w sprawie udzielenia pomocy w przeprowadzeniu restrukturyzacji Wschodniego Banku Cukrownictwa S.A. w Lublinie”. Porozumienie to przewiduje otwarcie linii kredytowej dla WBC S.A. oraz udzielenie wsparcia kapitałowego dla WBC S.A.
- W dniu 2 lipca 2002 roku została zawarta umowa subskrypcyjna pomiędzy Bankiem a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, w ramach której Bank zobowiązał się do objęcia na rynku pierwotnym obligacji zerokuponowych o wartości nominalnej 100.000.000 złotych z terminem wykupu w grudniu 2011 roku. Obligacje zostały wyemitowane w dniu 12 lipca 2002 roku po cenie emisyjnej 53,6250 proc. Jest to kolejna - czwarta umowa zawarta z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w ramach uruchomionego programu emisji obligacji tego Banku o wartości 3 mld złotych. Obligacje o terminie wykupu od roku do 30 lat, dopuszczone do publicznego obrotu, emitowane są w kilku transzach. Do końca 2001 roku przeprowadzono dwie emisje - na kwotę 200 mln złotych po cenie emisyjnej 45,7893 proc. i 300 mln złotych po cenie emisyjnej 45,8696 proc. oraz 14 lutego 2002 roku - na kwotę 300 mln złotych po cenie emisyjnej 49,53 proc.

- W wyniku odstąpienia przez Dom Maklerski Banku Handlowego w Warszawie SA („DM BH”), będący jednostką zależną od Banku od umowy o subemisję usługową i zapisaniem w dniu 25 lipca 2002 roku na rachunku papierów wartościowych - PIA Piasecki SA 600.000 akcji serii H spółki PIA Piasecki SA, DM BH nie posiada obecnie akcji tej spółki. Odstąpienie od umowy nastąpiło w wyniku zaistnienia przewidzianych w niej przesłanek odstąpienia. Przed wykonaniem prawa odstąpienia od powyższej umowy DM BH posiadał 600.000 akcji spółki PIA Piasecki SA, a ich udział w kapitale zakładowym spółki wynosił 5,48% i dawał prawo do wykonywania takiej samej ilości głosów na walnym zgromadzeniu. Stan posiadania akcji spółki PIA Piasecki SA bezpośrednio przez Bank nie uległ zmianie na skutek powyższego odstąpienia od umowy i wynosi 4.000.000 akcji, a ich udział w kapitale zakładowym spółki wynosi 36,52% i daje prawo do wykonywania takiej samej liczby głosów na walnym zgromadzeniu.

- W dniu 16 września 2002 roku Bank wraz ze swoją spółką zależną Handlowy Investments SA z siedzibą w Luksemburgu sprzedał na rzecz BankAmerica International Investment Corporation z siedzibą w Chicago cały posiadany pakiet akcji jednostki stowarzyszonej Hortex Holding S.A. z siedzibą w Płońsku. Sprzedany przez Bank pakiet akcji stanowi 31,09% udziału w kapitale zakładowym i uprawnia do wykonywania 31,09% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Hortex Holding S.A. Jednocześnie spełniły się warunki zawieszające umowy cesji wierzytelności zawartej w dniu 30 lipca 2002 roku pomiędzy Handlowy Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w której Bank jest jedynym udziałowcem, a BankAmerica International Investment Corporation z siedzibą w Chicago. Umowa cesji dotyczy sprzedaży wierzytelności z tytułu wyemitowanego przez Hortex Holding S.A. bonu handlowego.

- Na mocy Umowy o partnerstwie strategicznym zawartej w dniu 21 grudnia 2000 roku między Bankiem a NORD/LB Nordeutsche Landesbank Girozentrale z siedzibą w Hanowerze („NORD/LB”) oraz Umowy suplementu do Umowy kupna akcji zawartej w dniu 30 września 2002 roku między Bankiem a NORD/LB, w dniu 30 września 2002 Bank odpowiedział na wezwanie NORD/LB do sprzedaży (w ramach realizacji opcji call przez NORD/LB) 1.867 sztuk akcji zwykłych banku MHB Mitteleuropäische Handelsbank Aktiengesellschaft Deutsch - Polnische Bank z siedzibą we Frankfurcie nad Menem („MHB”).

Sprzedany przez Bank pakiet akcji stanowił 19,99% udział w kapitale akcyjnym MHB i tyle samo głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy. W wyniku dokonanej transakcji Bank zbył wszystkie posiadane akcje w MHB.

- W dniu 25 listopada 2002 roku na podstawie upoważnienia zawartego w § 4 ust.2 pkt 3) oraz ust.3 Uchwały Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 15 kwietnia 1997 r. zmienionej Uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 19 czerwca

1997 roku w sprawie emisji obligacji zamiennych, podwyższenia kapitału akcyjnego, wyłączenia prawa poboru dotychczasowego akcjonariusza i zmianie Statutu, Zarząd Banku postanowił wyznaczyć na rok 2003 dodatkowy termin składania przez uprawnionych obligatariuszy oświadczeń o zamianie obligacji na okaziciela emisji I zamiennych na akcje zwykłe Banku serii B na okres od dnia 1 stycznia 2003 roku do dnia 28 lutego 2003 roku. W okresie tym nie zostało złożone oświadczenie w powyższym zakresie.

Identyfikacja wizualna

12 listopada 2002 roku wprowadzony został nowy znak towarowy Banku - Citibank Handlowy. Będzie on obowiązywał dla całego Banku, który dotychczas w bankowości przedsiębiorstw funkcjonował pod marką Bank Handlowy w Warszawie SA, a w bankowości detalicznej pod marką Citibank. Wymiana oznakowania jednostek Banku prowadzona będzie stopniowo w 2003 roku. Połączenie obu marek odzwierciedla strategię Banku, jako instytucji oferującej pod

jednym dachem pełen wybór produktów finansowych zarówno dla klientów korporacyjnych, jak i indywidualnych. W efekcie osiągnięte zostanie ujednoczenie identyfikacji wizualnej Banku, dzięki czemu wzrośnie rozpoznawalność całej instytucji wśród klientów (dotychczas często postrzeganej jako dwa oddzielne podmioty), oraz uzyskane zostaną oszczędności w wydatkach marketingowych.

BANK HANDLOWY W WARSZAWIE SA
A member of citigroup

citibank®

citibank handlowy
Bank Handlowy w Warszawie SA

Placówki Banku

Bankowość Komercyjna i Inwestycyjna

- Oddziały
- Filie
- Bankowe Punkty Obsługi Klienta

Bankowość Detaliczna

- Oddziały detaliczne
- Punkty Obsługi Klienta

CitiFinancial

- Oddziały

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku

Skład Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku

W skład Zarządu Banku, na dzień 31 grudnia 2002 roku wchodził:

Cezary Stypułkowski	Prezes Zarządu Banku,
Shirish Apte	Wiceprezes Zarządu Banku,
Wiesław Kalinowski	Wiceprezes Zarządu Banku,
Philip Vincent King	Wiceprezes Zarządu Banku,
Witold Walkowiak	Wiceprezes Zarządu Banku.

W 2002 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

- w dniu 25 czerwca 2002 roku z funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku zrezygnował Edward Brendan Wård.

W skład Rady Nadzorczej Banku, na dzień 31 grudnia 2002 roku wchodził:

Stanisław Sołtysiński	Przewodniczący Rady Nadzorczej,
Jean Paul Votron	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
Krzysztof Barcikowski	Członek Rady Nadzorczej,
Göran Collert	Członek Rady Nadzorczej,
Andrzej Gdula	Członek Rady Nadzorczej,
Mirosław Gryszka	Członek Rady Nadzorczej,
Allan Hirst	Członek Rady Nadzorczej,
Edward Kuczera	Członek Rady Nadzorczej,
Krzysztof Opawski	Członek Rady Nadzorczej,
David J. Smith	Członek Rady Nadzorczej,
Carlos Urrutia	Członek Rady Nadzorczej,
Edward Walsh	Członek Rady Nadzorczej.

W 2002 roku, zgodnie z uchwałami podjętymi przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w dniu 27 czerwca 2002 roku, miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- odwołano ze składu Rady Nadzorczej Banku:

Krzysztofa Grabowskiego,
Ryszarda Wierzbę,
Ryszarda Pessela,
Heinricha Focke,

- powołano do składu Rady Nadzorczej Banku:

Edwarda Kuczerę,
Krzysztofa Barcikowskiego,
Andrzeja Gdulę,
Davida J. Smith'a.

Wynagrodzenia i nagrody (w pieniądzu i w naturze), łącznie z wynagrodzeniami z zysku, wypłacone lub należne osobom zarządzającym i nadzorującym Bank

Wynagrodzenia osób zarządzających Bankiem (członków Zarządu i Dyrektorów Zarządzających) w 2002 roku wyniosły 8.598 tys. zł brutto (w 2001 roku: 7.201 tys. zł).

W ogólnej kwocie wynagrodzenia członków Zarządu w 2002 roku kwota 3.067 tys. zł dotyczyła wynagrodzenia zasadniczego, kwota 4.916 tys. zł - nagród i premii, zaś kwota 538 tys. zł dotyczyła opłaconych składek z tytułu polis ubezpieczeniowych.

Wynagrodzenia osób zarządzających Bankiem z tytu-

łu pełnienia funkcji w organach jednostek zależnych i współzależnych od Banku oraz z Bankiem stowarzyszonych za 2002 rok wyniosły łącznie 11 tys. zł brutto (w 2001 roku: 187 tys. zł).

Wynagrodzenia osób nadzorujących Bank za 2002 rok wyniosły łącznie 314 tys. zł brutto (w 2001 roku: 476 tys. zł). Osoby nadzorujące Bank nie otrzymywały w powyższych okresach wynagrodzeń z tytułu pełnienia przez nich funkcji w organach jednostek zależnych i współzależnych od Banku oraz z Bankiem stowarzyszonych.

Zaliczki, pożyczki, kredyty, gwarancje i poręczenia osobom zarządzającym i nadzorującym Bank

Według stanu na dzień 31 grudnia 2002 roku całkowite zadłużenie osób zarządzających, tj. członków Zarządu oraz Dyrektorów Zarządzających, osób nadzorujących Bank wynosiło 1.222 tys. zł i przedstawiało się następująco:

w tys. zł	Gwarancje i poręczenia	Pożyczki i kredyty bankowe*
Osoby zarządzające	677	545
Osoby nadzorujące	-	-
Razem:	677	545

* Oprocentowanie oraz harmonogram spłat pożyczek i kredytów bankowych ustalane są na warunkach rynkowych.

Zestawienie zmian w stanie posiadania akcji emitenta przez osoby zarządzające i nadzorujące

Według informacji posiadanych przez Bank na 31 grudnia 2002 roku osoby zarządzające i nadzorujące w Banku posiadały 5.259 akcji Banku Handlowego w Warszawie SA. Akcje te znajdują się wyłącznie w posiadaniu osób zarządzających działalnością Banku.

Liczba akcji Banku będących w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących nie zmieniła się w okresie od opublikowania poprzedniego raportu rocznego.